KISKUNHALASI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA

ÉS GY. SZABÓ BÉLA ÁLTALÁNOS ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ 4
1.1. Tartalmi szabályozók 4
1.2. Az iskola adatai 4
2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA 5
2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 5
2.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei 5
2.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai értékei 6
2.1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai 6
2.1.4. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai 8
2.1.5. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei 9
2.1.6. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai 10
2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 11
2.2.1. Spirituális kompetencia 12
2.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 12
2.3.1. Az iskolai egészségfejlesztési beavatkozások tartalma 12
2.4. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 13
2.4.1. Feladataink a tanórán 13
2.4.2. A TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI 14
2.4.3. Diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai 15
2.4.4. A szülők, a tanulók, és a pedagógusok együttműködésének formái 15
2.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 17
2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység 19
2.6.1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység 20
2.6.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 21
2.6.3. A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok 22
2.6.4. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása 22
2.6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek 23
2.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje 24
2.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái 24
2.8.1. Szülők 24
2.8.2. Tanulók 25

2.8.3. Együttműködés a szakmai és szakszolgálatokkal 26
2.8.4. Együttműködés a középfokú oktatási intézményekkel 27
2.8.5. Együttműködés a civil szervezetekkel 27
2.9. A tanulmányok alatti vizsgák vizsgaszabályzata 27
2.10. Felvételi eljárás, továbbhaladás, iskolaváltás és az átvétel helyi szabályai 30
2.10.1. Felvételi eljárás és menete 30
2.10.2. Bekerülés elvei 31
2.10.3. Iskolaváltás szabályai 32
2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervek 32
2.12. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket, beleértve a témanapokat, témaheteket és a projektoktatást is. 33
2.13. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje35
2.14. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai 35
3. HELYI TANTERV 37
3.1. A választott kerettantervek megnevezése 37
3.2. A választott kerettanterv tantárgyai és a kötelező minimális óraszámai 38
3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét 41
3.4. A mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás és az iskolai sporttevékenység megszervezése 41
3.4.1. FIZIKAI FITTSÉG MÉRÉS 44
3.5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai 46
3.6. . A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 48
3.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái 48
3.8. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei 55
3.8.1. MAGATARTÁS 56
3.8.2. SZORGALOM 57
3.9. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 58
3.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek 58
3.10.1. AZ EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM 58
3.10.2. Drogprovenció 61
3.10.3. Fogyasztóvédelem 64

3.11. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 65

3.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek 66

3.13. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK 69

3.13.1. SNI tanulókkal kapcsolatos tevékenységek a Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolában 71

3.13.1.1. A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, szakaszai, és kiemelt fejlesztési feladatai 71

3.13.1.2. A látássérült tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok 75

3.13.1.3. A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai 80

3.13.1.4. A beszédfogyatékos tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok 92

3.13.1.5. Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei 98

3.14. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei 102

4. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ TANÍTÁSI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 110

5. A MŰVÉSZETI OSZTÁLYOK (ÉNEK-ZENE ÉS RAJZ) EMELT SZINTŰ TANULÓCSOPORTJAIRA VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI PROGRAM 113

5.1. AZ EMELT SZINTŰ ÉNEK-ZENE OKTATÁS CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEI 113

5.2. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MŰVÉSZETI OSZTÁLYAINAK EMELT SZINTŰ RAJZ - ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA CSOPORTJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMja 118

6. KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLA 126

7. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KRK KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA GY. SZABÓ BÉLA ÁLTALÁNOS ISKOLA TAGINTÉZMÉNYRE VONATKOZÓ KIEGÉSZÍTÉSEK 131

3.13.1.6 AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓ (TAGISKOLA) 136

2.15 ISKOLA ELŐKÉSZÍTŐ CSOPORT/OSZTÁLY HELYI TANTERVE (TAGISKOLA) 155

8. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK 161

1. BEVEZETŐ

1.1. TARTALMI SZABÁLYOZÓK

2011.évi CXC. törvény a Nemzeti köznevelésről

229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012.(VIII.31) Emmi rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról tükrében.

20/2019 VIII.30 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára

Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

A két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve

Sportiskolai nevelés-oktatás kerettanterve

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei

Pedagógia szakszolgálatok

1.2. AZ ISKOLA ADATAI

A köznevelési intézmény neve:

Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola

A köznevelési intézmény rövidített neve:

Központi Református Általános Iskola

Tagintézményének neve:

Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskola Gy. Szabó Béla tagintézménye

Tagintézmény rövidített neve:

Gy. Szabó Béla Református Általános Iskola

A köznevelési intézmény alapításának időpontja: **2012**

A köznevelési intézmény típusa: **általános iskola**

Telephelyei: 1. Kiskunhalas, Ady E. u

Az intézmény feladatellátási helyei:

Székhelye: **6400 KISKUNHALAS, Köztársaság u. 9.**

Tagintézmény címe: **6131 SZANK, Béke u. 73.**

Az intézmény jogállása: **önálló jogi személy**.

Az intézmény alapítója és fenntartója: **Kiskunhalasi Református Egyházközség**
6400 Kiskunhalas, Hősök tere 2.

Az intézmény irányító és felügyeleti szerve: a **Kiskunhalasi Református Egyházközség** Presbitériuma. 6400 Kiskunhalas, Hősök tere 2.

2. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

2.1.AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

2.1.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

Általános elvek a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvénye alapján:

„A Magyarországi Református Egyház által fenntartott és működtetett református közoktatási intézmények célja és feladata, hogy tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőjévé, a magyar haza és nemzet hőséges és áldozatkész, alkotó polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani és közvetíteni. Mindezek megvalósítása egyházunk iskoláinak évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épül, és azt fejleszti tovább."

Az egyházi oktatás alapelvei:

Építünk a magyar református iskolák évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épülő, az evangéliumi hit és erkölcs szellemében történő nevelésére

Törekszünk a tanulók szellemi és fizikai képességeinek kibontakoztatására, amelynek során a tanulók művelt, jellemes, hitüket gyakorló keresztyén emberekké, az egyetemes értékek tisztelőivé, a magyar haza és nemzet hűséges és áldozatkész polgáraivá váljanak.

A keresztyén pedagógia a pedagógusok számára is többlet lehetőséget adhat a gyermekek megismerésében, és a pedagógiánk tartalmi és módszertani fejlődésében, és segíti az elköteleződést az Egyházon belül Isten és az embertársaink szolgálatára is.

Az egyházi iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie az egyházi tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.

Pedagógiai tevékenységünk ennek megfelelően tehát:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése
- keresztény értékrend;
- A tanulók lelki nevelésének kiterjesztéseként lehetőséget biztosítunk a keresztyén értékek megjelenésére a családok életében (Nyitott és ünnepi istentiszteletek, gyülekezeti alkalmak);
- egymás iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- intellektuális igényesség, kulturált stílus minden tevékenységében;
- hagyományok tisztelete;
- környezettudatos szemlélet kialakítása;
- az egészséges fejlődés érdekében: az egyéni és közösségi érdekek egyensúlyban tartása;
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele;
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése;
- építés a tanulók öntevékenységére, önszerveződő képességére; élethosszig tartó tanulás;
- a szülőkkel, a kapcsolódó iskolákkal és egyházi közösségekkel való konstruktív együttműködés;

- jó iskolai légkör, tanulóbarát környezet megteremtése;
- tevékenységközpontú tanítási gyakorlat meghonosítása.

2.1.2. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ÉRTÉKEI

Intézményünk a jövőben meg kívánja őrizni és tovább erősíteni hírnevét.

Pedagógiai érték mindaz, ami elősegíti a nevelés célját.

A tanár személyiségének legfontosabb elemei: kiegyensúlyozottság, belső harmónia, emberi tartás. Az iskola által előtérbe állítandó értékei közül kiemeljük a teljesítményt, a tudás tiszteletét, a toleranciát az eltérő/más vagyoni helyzetű, vallású, testi szellemi állapotú ember társakkal szemben, a segítőkészséget, becsületességet, önmagunk vizsgálatát, ismeretét és vállalását.

Törekszünk arra, hogy ezek az értékek személyes meggyőződéssé, szubjektív értékké váljanak, és ez irányítsa tanulóink cselekvését is.

Ezeket az értékeket a nevelés során a közösségfejlesztő és önfejlesztő magatartás- és tevékenységformákkal lehet kialakítani. Közösségfejlesztő a szellemi, fizikai és közéleti munka, mely hasznos a társadalom számára; az érték óvás, a segítőkészség, amely a társadalmi együttérzés alapja; a fegyelmezettség, ami elengedhetetlen az együttéléshez. Önfejlesztő a szellemi aktivitás, a folyamatos tanulás, a művészeti tevékenység és az egészséges életmód. A pedagógusoknak támogatni kell a gyerekeket abban, hogy öntudatos, felelős emberekké váljanak.

Korunk alapvető követelménye legalább egy idegen nyelv megfelelő szintű elsajátítása, s az idegen nyelvű kommunikáció és ismeretszerzés igényének kialakítása.

Az új kihívásoknak megfelelően lépést kell tartanunk az infokommunikációs fejlődésben, a számítógép/internet használata elengedhetetlen a napi oktató munkában.

Kiemelkedő fontosságot tulajdonítunk tanulóink keresztyén erkölcsi és szellemi nevelésére, a keresztyén hitelvek szerinti életvitel kialakítására és folytatására. A szakmai tudás mellett szilárduljon meg bennük a keresztyén erkölcs és hit.

2.1.3. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI CÉLJAI

- Bibliai alapon történő tanítás és nevelés, amely alatt Isten Igéje meghatározó érvényét értjük mind a tananyag átadása, mind a nevelés terén. Pedagógusok és tanulók életformája, gondolkodása, testi, lelki, értelmi növekedése alapvetően a Biblia iránymutatása alapján történjen;
- Igényes oktatás. Lehetőség szerint a legjobbat és a legtöbbet adja az iskola tanulóinak az ismeretek és műveltség terén. Ehhez a fenntartó is igyekszik a szükséges feltételeket megteremteni;
- A haza szeretetére nevelés. Ebben benne van magyar nemzetünk szeretetére, de egymás megbecsülésére, segítésére, a házasság, család, gyülekezet szeretetére, védelmére, tiszteletére történő nevelés is. Mindez más népek, minden ember tiszteletével és megbecsülésével társu;.
- az iskolába lépő kisgyermekben óvja és **fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot**;

- **vezesse át a gyermeket** az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe, az alsó tagozatból a felső tagozatra lépő diákok segítése, pl Felsős leszek- projektnap segítségével;
- **tegye fogékonnyá** a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- az iskola **adjon teret** a gyermekjáték - és mozgás iránti vágyának;
- az iskola **segítse** a gyermek természetes fejlődését, érését;
- az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában **elemi ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen**;
- társas kapcsolataikat hassa át az egymás iránti tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal;
- szeressék és óvják természeti környezetüket;
- az **olvasás iránti kedv** felkeltése, fenntartása, könyvtári foglalkozások szervezése;
- mélyrehatóan alapozzuk meg az **alapkészségek elsajátítását**;
- **az alapkészségek kimunkálása** (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) **és differenciált fejlesztése** (ezzel megfelelünk a nem szakrendszerű oktatás céljainak is);
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően **készítse fel a továbbtanulásra**; társadalomba való majdani beilleszkedésre;
- magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással **fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását;**
- tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi **értékeket**, erősítse meg a **humánus magatartásmintákat**, **pozitív szokásokat**, és a gyermek **jellemét** formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;
- segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben **művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak**;
- a **személyiségfejlesztés céljait szolgálja** a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenyegek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz** szükségesek;
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját;**
- jellemezze munkánkat egyfelől a **következetes követelés** és **igényesség**, másrészt a tanulók jogainak, **emberi méltóságának tiszteletben tartása**, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- a pedagógiai munka középpontjában tehát **a személyre szóló fejlesztés** álljon;
- a tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, **kommunikációs képességeket** is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;

- a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, **a teljesítmény és sikerorientált beállítódás**, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága;
- a „**tanulás tanulása**” és az **önálló ismeretszerzés** képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon;
- az **informatika alkalmazása** és az **idegen nyelvek tanulása** iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához;
- **művészetet értő és szerető polgárokká váljanak;**
- **épüljön be a mindennapos testmozgás az életmódba;**
- ismerje és alkalmazza **a közösségi együttélés pozitív magatartásformáit**;
- legyen képes az **asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre**, ugyanakkor **tanúsítson önuralmat, toleranciát másokkal szemben**;
- **személyiségében legyen**: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív;
- alakítsa ki a saját hatékony **tanulási stratégiáját**, célszerűen alkalmazza a **tanulási módszereket**;
- **a tárgyi tudás mellé a gyerek szerezze meg mindazokat az érzelmi, szociális, kommunikációs készségeket (képességeket) is, amelyek segítségével tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja;**
- **a szülőkkel olyan szemléletben alakítsuk az együttműködést, hogy egyértelművé váljék az, hogy közösek a céljaink és az érdekeink.**

2.1.4. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI

- A pedagógiai munka középpontjában **a személyre szóló fejlesztés** törekvése álljon;
- **a tanítás** nem más, mint **a tanulók tanulásának szervezése**: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése, ezért, a tanulásszervezés meghatározó szempontja **a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása** legyen;
- alapozzuk meg **a tanuláshoz való pozitív viszonyt, aktív tanulást;**
- alapozzuk meg a tanulók **saját felekezetéhez, egyházi hagyományaihoz való kötődést, a református egyház értékeinek elismerését;**
- a tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített **motivációval** fejlessze a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelemvilágának gazdagodását;
- alapozza meg **a tanulási szokásokat és módszereket**,a **tanulói együttműködésen alapuló tanulást;**
- biztosítsa **az egyénre szabott tanulási lehetőségeket;**
- az oktatási folyamatban alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit;
- a tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhoz optimálisa alkalmazkodó **differenciálás** a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítésben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- működjön közre **a tanulási nehézségekkel való megküzdés** folyamatában, javítási lehetőségek biztosítása;

- törődjön azoknak **a hátrányoknak a csökkentésével**, amelyek a gyermekek szociális- kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak;
- tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket;
- erősítse meg a **konstruktív magatartásformákat**, szokásokat;
- tanulói kompetenciafejlesztés;
- fejlessze a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek **a természeti, társadalmi és emberi környezettel való harmonikus, építő kapcsolatokhoz szükségesek**;
- az aktív tanulási tevékenységek (kooperatív tanulási technikák) közben **fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját, toleranciáját;**
- tisztázni **az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát**, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban;
- **a demokratikus normarendszer kiterjesztése** a természeti és az épített környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra;
- **vállalja identitását**, a nemzeti, a nemzetiségi azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt;
- erősítse az **Európához való tartozás tudatát**, és egyetemes értelemben is késztessen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére,
- multidiszciplináris órák, teamtanítás alkalmazása;
- **felelősen alakítsa saját természeti, társadalmi és emberi környezetét**;
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése;
- a szocializáció folyamatainak elősegítése;
- az elemi műveltség alapjainak lerakása, elmélyítése;
- a tanulók **kapjanak folyamatos visszajelzést** a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minősítéséről;
- digitális technológiával támogatott oktatási módszerek iránti igény szükségessége;
- **következetes tanári magatartás és követelményrendszer;**
- **a diákok folyamatos és kitartó munkára, tanulásra késztetése,**
- **az elektronikus napló segítségével a szülők és tanulók naprakész tájékoztatása.**

2.1.5. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ESZKÖZEI

- Minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak **megfelelő programokat, tevékenységi formákat**;
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont **az életkori jellemzők figyelembe vétele**;
- **személyes példamutatással** neveljük gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására;
- a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés** alapozásával, gyakoroltatásával;
- az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, **a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése** érvényesül;

- megismerjük és **alkalmazzuk a szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközrendszert, a digitális platformok kínálta lehetőségeket;**
- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez megyei illetve országos standardizált **mérőeszközöket alkalmazunk**;
- nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozás a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére;
- **a nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük;**
- a képességfejlesztés eredményességét szolgálja a megvalósított **projektek, témahetek, az IKT eszközök** alkalmazása, amelyek nemcsak tanórai keretek között valósulnak meg;
- heti **iskolai áhítatok** keretében növeljük az egyházhoz és iskolához való kötődést, e cél eléréshez egyházi ünnepek iskolai megtartásával is hozzájárulunk;
- **az oktató-nevelő munka segítése szakemberek bevonásával (fejlesztő pedagógus, ifjúságvédelmi felelős);**
- **az osztályfőnöki munkában a tanítványokkal és családjukkal való folyamatos kapcsolattartás, a nevelési folyamat irányítása.**

2.1.6. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSAI

- Fokozatosan **átvezetjük a gyermeket** az óvoda játékközpontú cselekvéseiből **az iskolai tanulás tevékenységeibe**;
- **mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz**, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- a **mozgásigény kielégítésével**, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; **a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával**;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását **a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával** kívánjuk megvalósítani;
- az **önismeret** alakításával, a **fejlesztő értékelés** és **önértékelés** képességének fejlesztéséve, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont**: az életkori jellemzők figyelembevétele**; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- **az iskolaotthonos nevelés és oktatás egységes keretbe foglalja a tanulók egyéni képességéhez igazodó fejlesztés teljes folyamatát**, biztosítva a tanulóknak a pihenés, a kikapcsolódás, a szórakozás és a testmozgás lehetőségét;
- **a képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is**, ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;
- **a kreativitás fejlesztése**; az **írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés**; **a tanulók egészséges terhelése**, **érési folyamatuk követése**, személyre szóló, **fejlesztő értékelésük**;
- a személyiség **erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával**; helyes **magatartásformák megismertetésével** és gyakoroltatásával;

- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat **és az alapvető képességek, készségek elsajátításával**; a **mentális képességek** célirányos fejlesztésével; **az önálló tanulás és az önművelés alapozásával**;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő **kooperatív interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat**;
- növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). az iskola épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre;
- a tanulók megszerzett tudásukat **valóságos feladatok, problémák megoldásában**, **konfliktusok kezelésében** is alkalmazzák, döntésképességüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik;
- az iskolában folyó nevelő – oktató munkamérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint **funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket**;
- **alkalmazzuk a tanuló-megismerési technikákat, módszereket és eszközöket.**
- törekszünk arra, hogy a **hitoktatás keretében is** alkalmazzuk ezeket az eszközöket és módszereket, lehetőséget teremtünk javító órák biztosításával az elmaradások pótlására.

2.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A személyiség komplex fejlesztése magában foglalja az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztését is, hatása csak fokozatosan, több éves munkával tárható fel. Az értelem kiművelése az iskola feladata, középpontjában az információ-feldolgozás áll. A személyiségfejlődés segítésében kiemelt szerepe van a tanult motívumok kialakításának.

A személyiségfejlesztés fontos része, hogy a gyermekekkel elfogadtassuk a keresztyén eszményeket, értékes példákat, magatartásformákat és az azokhoz való alkalmazkodást. Törekszünk komplex személyiségformálásra, elvárás, tanulóink, legyenek nyitottak a világra, elfogadják annak szabályait. Felelősen gondolkodjanak önmaguk és a környezetük iránt, képes legyen a társadalomban normális emberi viszonyok között, a legjobb tudását alkalmazni.

Feladatok:

- A tanuló tapasztalja meg, hogy a tanulásnak, a tudás megszerzésének gyakorlati értéke van, ehhez szükséges, hogy érzékelje saját változását, fejlődését.
- A személyiségfejlődés legfontosabb tétele a pozitív egyéni értékrend kialakulása, pozitív irányú változása, megszilárdulása.
- Az együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása
- elfogadó és segítőkész magatartás kialakítása a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránt is,
- mentális segítségnyújtás a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás) kialakításának megelőzésében,
- személyes minta a helyes életvitel, igényes életmód megismeréséhez (munkahely, család, egyház, közösségi színterek)
- együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kialakítása,
- egészséges és kulturált életmódra nevelés,

- önálló értékrend, keresztyén világnézet kialakítását elősegítő nyitott, személyes kapcsolatokra, oktatási, ellenőrzési módszerre törekvő általános tanári magatartás,
- belülről motivált, önálló tevékenységre (ismeretszerzés, önképzés, önellenőrzés, önértékelés) képes tanulói, tanári személyiség érvényesülése,
- testben-lélekben egyaránt egészséges személyiség formálása,

2.2.1. SPIRITUÁLIS KOMPETENCIA

Feladataink:

- a pedagógusok, a tanulók és egyéb munkavállalók hitéleti, lelki életének fejlődése,
- hitbeli példamutatás és a keresztyén életvitelre, gondolkodásmódra való nevelése,
- a bibliai értékrend továbbadása és gyakorlati példákon keresztül való bemutatása
- az iskolai hitélet koordinálása, programok, képzések szervezése

Az igazgatótanács támogatja azokat a programokat, amelyek ezeket a célokat szolgálják. Ennek koordinálást a hitéleti munkacsoport végzi meghatározott munkaterv szerint.

A hitéleti munkacsoport feladata: az iskola és az egyház közötti kapcsolattartás, a közös programok szervezése, lebonyolítása, az egyházi ünnepek előkészítése, szervezése, lebonyolítása, a spirituális kompetencia erősítése. Az óvodai és a középiskolai hittan munkaközösségekkel közös alapelvek, eljárások megfogalmazása.

A megtanítandó egyházi énekek kiválasztása, gyakoroltatása, egyeztetése az egyházi éneket tanítókkal.

2.3.A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy példával, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program segítségével a tanulók megtanulhatják, hogy miként:

- állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
- ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
- legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
- tartsák szem előtt a testi higiénét, a rendszeres mozgás egészségét befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
- ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását;
- érjék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát;
- ismerjék a baleset megelőzés és az elsősegélynyújtással kapcsolatos teendőket.
- Tanulóinkat a védőnő és a gyermekorvos az iskola vezetőségével egyeztetett terv szerint szűri a következő területeken: hallás, látás, gerinctartás, lúdtalp.
- Az iskolafogászaton szűréseket végeznek, azeredményéről a szülőket értesítjük.

2.3.1. AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI BEAVATKOZÁSOK TARTALMA

Akkor a leghatékonyabbak a beavatkozások, ha:

- azok a tanulmányi és társadalmi eredményekre együttes prioritásként fókuszálnak a magatartás megváltoztatásával együtt;
- a programok átfogók és „holisztikusak”, valamint összekapcsolják az iskolát az egészségügyi szervezetekkel;
- a program több iskolai évet átölelő, a gyerekek társadalmi és tanulmányi fejlődését alapvetően befolyásolja;
- azokban megfelelő figyelmet kap a képességfejlesztés és a tanárok képzése.

2.4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS *feladatok*

A közösségfejlesztés kritériuma

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja.

Nélkülözhetetlennek tartjuk a közösséggé formálódás folyamatában a következőket:

- a pozitív gyermek – nevelő kapcsolatot, a gyermekre odafigyelő, neki támaszt és modellt nyújtó pedagógusi magatartást;
- a jó csoportlégkör megteremtését / csoportos, kiscsoportos beszélgetések, közös élmények, közös döntések … /;
- a pozitív élmények rendszeres biztosítását;
- a gyermekekkel közösen tervezett, szervezett tevékenységeket;
- közös munkálkodást az együtt megválasztott közeli és távoli célok érdekében;
- a önállóságuk lehetővé tételét;
- a felelősség, az önkormányzó képesség kialakítását és fejlesztését;
- kiscsoportok alakítását, személyiségformáló hatásuk hasznosítását;
- a megfelelő rend és fegyelem kialakítását;
- a csoportok együttműködésének rendszeres szervezését;
- az együttélés nyugodt, biztonságot adó normáinak közös megalkotását, azok megtartását;
- az együttes tevékenységek, a csoportok önállóságának, a tagok egyéni munkájának, magatartásának, önállóságának rendszeres értékelését, ezen keresztül a közös és egyéni értékrendjük folyamatos formálását;
- az együvé tartozást erősítő hagyományok megteremtését, ápolását, továbbfejlesztését;
- a tolerancia, a másság elfogadását.

2.4.1. FELADATAINK A TANÓRÁN

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és differenciálást. A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk.

A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Törekedni kell a tanulói együttműködésen alapuló oktatásra, kihasználva ennek előnyeit, alkalmazva a digitális oktatáshoz szükséges eszközöket.

2.4.2. A TANÓRÁN KÍVÜLI FOGLALKOZÁSOK KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI

A közösségfejlesztés kötetlenebb tevékenységi formái ezek az órák.

Az ezzel kapcsolatos feladatok:

- Neveljük a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére;
- A különböző tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését;
- A sokoldalú és változatos foglalkozások járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez;
- Egyházi iskola sajátosságaiból adódó tanulmányi és egyéb (művészeti) versenyekre; pályázatokra való felkészítésnek kiemelt fontosságot tulajdonítunk;
- megküzdési technikák elsajátítása;
- kiállítások szervezésével az érdeklődés felkeltése a művészetek iránt;
- szakkörökön való részvétel az együttműködő képességekre fejlesztő ;
- sportprogramok biztosítása, az érdeklődésnek megfelelő foglalkozások beindítása.

Osztályközösség:

A jó osztályközösségre jellemző, hogy tagjai általában jól érzik magukat egymás között, baráti kapcsolatok fűzik össze az osztály nagyobb részét. Segítőkészek, jóindulatúak egymással, a közösségért sokan és szívesen dolgoznak. Képesek együttműködni az órai tanulásban, más munkákban. Az osztályfőnök feladata a közösségformálásban életkoronként más, hiszen a közösséget alkotó gyerekek pszichikus életkori jellemzői is változnak. Fontos megemlíteni, hogy a csoport összetétele, nevelhetősége, neveltségi színvonala is közrejátszik abban, hogy milyen közösségfejlesztő célt tűz ki az osztályfőnök, és ennek alapján milyen feladatokat sorakoztat fel egy-egy időszakra.

Napközis csoport közössége:

A napköziben a gyermekeknek sok lehetőségük nyílik együttes tevékenykedésre. Ez fontos eszköze a társas kapcsolatok erősödésének, kollektivitásuk kialakulásának, ezáltal személyiségük fejlődésének.

A gyerekek véletlenszerűen kialakult csoportjaiból tervszerűen, folyamatos irányítással kezdetben együttműködő, majd a későbbiekben összeforrott, öntevékeny közösséget formál a napközis nevelő.

Szerencsés, ha ezek a csoportok azonosak a rokonszenven alapuló önkéntes társulásokkal. Ennek az egységnek a megteremtéséhez a napközis nevelő és az osztályfőnök szorosan együttműködik.

Fontosnak tartjuk az önkormányzó képesség fejlesztését, a csoport rendjének közös szabályainak kialakítását, megbeszélését.

Önellenőrzésre, helyes, reális önértékelésre, belső kontroll kialakítására, szabályok megtartására és csoportok mindenkori életével összefüggő értékelésre adódik mód.

Így fejlesztjük a társas magatartást, a csoportot és az egyes gyermekek értékrendjét.

Kirándulások:

- a szervezett élmény-és tapasztalatgyűjtés alkalma, ugyanis közösen alakítják a kirándulás tartalmi tervét (nemzeti parkok oktatási központjai, pályázatokon elnyerhető környezet- és természetvédelmi táborok, nemzetközi lehetőségek (természetvédelmi vándortábor Erdélyben, külföldi kapcsolatok során a különböző népek kultúrájának megismerése).

Szabadidős tevékenységek:

- olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz és hatása nem csak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területein is. A tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.

Színterek:

- elsősorban az iskola, ahol a tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.
- az iskola feladatainak ellátásához (előzetes egyeztetést követően) szabadon használhatja a református templomot és gyülekezeti házat, a Szilády Áron Református Gimnázium létesítményeit.

2.4.3. DIÁKÖNKORMÁNYZATI MUNKA KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ FELADATAI

A nyilvános diákközgyűlésen - a tanulók legmagasabb tájékoztatási fórumán -, bármelyik tanuló megteheti észrevételeit, javaslatait az iskola életével, működésével kapcsolatban. Kérhetik gondjaik, problémáik megoldását, a tanulói jogok érvényre jutását.

A diákönkormányzat szerepet vállal

- az iskolai programok színesítésében;
- tanulói pályázatok, versenyek, kirándulások, táborok meghirdetésében, lebonyolításában;
- a tanórán kívüli tevékenységek kialakításában, a szabadidő szervezésében;
- és a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések tárgyalásában.

2.4.4. A szülők, a tanulók, és a pedagógusok együttműködésének formái

Elengedhetetlen, hogy a pedagógusok és a szülők gyakran találkozzanak és a találkozások során lehetőséget és megoldást keresünk a tanulók minél jobb megismerésére.

Az együttműködés célja, feladata

Az együttműködést szorgalmazva kérjük a szülőket, hogy

- bátorítsák gyermeküket, beszéljen otthon az iskolai életről;
- segítsenek a házi feladatok megoldásában, de ne oldják meg gyermekük helyett;

- fokozzák a gyermek érdeklődését, igényességét;
- a család megbízható lelki támasz legyen az iskolai terhelések elviseléséhez;
- a beiratkozáskor létrejött megegyezéshez hűen közösen képviseljük és támogassuk a gyermek lelki fejlődését, megalapozhatja a közös munkát.

A szülői vélemények, igények megismerésére (kérdőíves elégedettségi vizsgálatokat végzünk) az iskola felé.

A kapcsolattartás formái

Forma	Cél/feladat	Fajtái
Beíratkozás	Tájékoztatás az iskolai elvárásokról, a szülők együttműködéséről	beszélgetés az egyház-, fenntartó-, az iskola képviselőjével
Szülői értekezlet	Kölcsönös és közös tájékoztatás tanulmányi ügyekről; a tanulók magatartásáról; szervezeti feladatokról; szabadidős tevékenységekről; aktuális problémákról.	Rendszeres: évi munkatervben, Rendkívüli: pályaválasztási
Fogadóóra	Lehetőség a szülők számára, hogy egyénileg információt kapjanak gyermekük előmenetelének alakulásáról; párbeszéd, pedagógiai konzultáció; közös megoldás keresése.	évente 2 alkalom évi munkatervben Szereplő eseti (egyeztetés után)
Nyílt nap, nyílt óra	Szülők betekintése a nevelő-oktató munkába; a tanítási módszerek megismertetése, bemutatkozás.	Az adott osztályba járó gyerekek szüleinek; óvoda pedagógusoknak; leendő szülőknek.
Iskolai/osztály rendezvények	Szervezett, kulturális programok bemutatása	Tanévnyitó, tanévzáró, karácsony, szüreti mulatság, anyák napja, farsang, sulibuli, versenyek, stb.
Üzenetek	Az iskolahasználók sokoldalú tájékoztatása	Írásban-hivatalos tájékoztatás, értesítés Telefonon-sürgős intézkedést igénylő esetben
Családlátogatás	A gyerekek otthoni körülményeinek megismerése	Indokolt esetben szülővel egyeztetve

Családi istentiszteletek	évfolyamonkénti bontásban a szülők a tanulókkal együtt családi istentiszeteleten vesznek részt, melynek célja a kapcsolattartáson kívül a lelki nevelés	megadott időpontokban
e-napló	az órai tananyag, érdemjegyek, értesítések követése, naprakész tájékoztatás	a tanév során folyamatos
Online kapcsolattartás	Lehetőséget ad a pedagógusnak arra, hogy hiányzások idején feladatokat küldjön a tanulóknak, az osztály tagjai között megosszon dokumentumokat	a tanév során folyamatos

Az együttműködés formái, a továbbfejlesztés lehetőségei

A szülők, a leendő szülők és gyerekek kapcsolattartásának, együttműködésének lehetőségei:

- olyan további iskolai programok szervezése, melyen gyerek-szülő-pedagógus együtt vesz részt,
- szülők bálja szervezése,
- nyílt és családi napok,
- előadások szervezése,

leendő első osztályosok szüleinek fórum,

- iskola előkészítő foglalkozások,
- online kapcsolattartás,
- családi istentiszteletek.

2.5 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- **Az iskolai csendes napokon részt vesznek a hitoktatókkal és lelkészekkel együttműködve,**
- az éves munkájához tanmenetet készít,
- a tanítási órákra való felkészülés,
- változatos munkaformák, munkamódszerek alkalmazása,
- a tanulók dolgozatainak javítása, eredményeinek elemzése,
- a tanulók, és saját munkájának rendszeres értékelése, felülvizsgálata,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazása,
- egyéni képességek figyelembevétele,
- hatékony probléma megoldási és konfliktuskezelési stratégiák alkalmazása,
- felvételi, osztályozó, javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességének fejlesztésével kapcsolatos feladatok,

- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, megbeszéléseken,
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeltetéskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- e-napló vezetése,
- Részvétel áhitatokon, programokon.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév kezdetén szeptember 1-jétől.

Az osztályfőnöki munka általános jellemzői

Az osztályfőnöki munkával az iskola pedagógusát az igazgató bízza meg meghatározott időre. Megbízás időtartama különböző lehet, alkalmazkodik az osztályfőnök tanított szaktárgyához, egyéb objektív, illetve szubjektív körülményeihez. A megbízás időtartamát osztályfőnöksége kezdetén tudatni kell a szülőkkel és a tanulókkal.

Megismerve a tanulók családi és szociális hátterét folyamatosan arra törekszik, hogy a szülőkkel együttműködve, az osztályban tanító tanárokkal összhangban végezze nevelő munkáját. Ennek érdekében, a gyermekekkel egyénileg, differenciáltan is foglalkozik, szükség esetén felveszi a kapcsolatot az iskolapszichológussal. A hátrányos helyzetű tanulókat segítve együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, gondoskodik számukra szociális, illetve tanulmányi támogatásról.

Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és rendkívüli teljesítményeit. Kiemelten értékeli azokat a tanulókat, akik az iskolai kötelezettségek mellett az önkéntes munkákban is részt vállalnak. Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is, mint például zenetanulás, sport.

Tanévre szóló nevelési tervet készít.

Az osztályfőnök feladata a tanév elején:

- **A felső tagozaton osztályonként csendesnap szervezése a hitoktatóval/lelkésszel együttműködve**
- kiosztja az ellenőrzőt, ellenőrzi a személyes adatokat, általános balesetvédelmi oktatást tart,
- ismerteti a tanév rendjét,
- ismerteti a szakkörök, énekkar, sportkörök, könyvtár, számítógépterem működési rendjét, iskolaorvos, fogorvos, pszichológus rendelési idejét,
- tudatosítja a házirendet, és kifüggeszti azt a tanterem falára,
- elkészíti az osztály tanulóinak telefonszámos, lakcímes névsorát, (lehet diákigazolvány számmal és e-mail címmel együtt),

- megbeszéli a tanulókkal az osztályterem dekorációját,
- kijelöli a felelősöket, illetve beindítja a hetesi rendszert,
- biztosítja a DÖK képviselők megválasztását,
- a tanév első osztályfőnöki óráján megtartja a balesetvédelmi és tűzvédelmi oktatást.

Az osztályfőnök feladata a tanév folyamán

- szeptemberben, és a félév után szülői értekezletet tart (szükség esetén rendkívüli szülői értekezlet is tartható),
- megszervezi az osztálykirándulást,
- rendszeresen vezeti az e-naplót,
- értesíti az osztályában tanító tanárokat a tanulók iskolai szervezésű programokon való részvételéről (fogászati vizsgálat, osztály orvosi vizsgálat, sportversenyek)
- negyedévente tájékoztatja a szülőket az elektronikus napló alapján a tanuló érdemjegyeiről, figyelmeztetőkről,
- az e-naplóban rendszeresen igazolja a tanulók mulasztásait, késéseit, a házirendben foglaltak alapján,
- tájékoztatja a szülőket a tanulók igazolatlan hiányzásáról és késéseiről,
- írásban tájékoztatja a szülőket a dicséretekről, illetve a fegyelmezési eljárásokról, (utóbbiakat az e-naplóban is rögzíteni kell, a tanuló nevének és az intézkedés dátumának feltüntetésével),
- anyakönyvek, bizonyítványok kitöltése tanév végén,
- kapcsolatot tart az iskola védőnőjével és a családsegítő szolgálattal,
- egyéni tanrend szerint tanulók felkészülésének figyelemmel kísérése,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a félévi és év végi osztályozó értekezleten a nevelőtestület elé terjeszti,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segítésére.
- lehetőség szerint órát látogat (hospitál) az osztályában,
- a szülők értesítését - a felsorolt esetekben - az ellenőrző hiányában, ajánlott levélben kell megtenni,
- kapcsolatot tart a nevelő munkát segítőkkel,
- az iskolai áhítatokon az osztályával való részvétel, illetve az áhítatok előtti gyülekezési idő biztosítása, felügyelete vagy távollétében ennek megszervezése.

2.6.A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Az osztályfőnökök és az adott csoportban tanító nevelők közösen felmérik és

folyamatosan értékelik a tanulókat. Figyelemmel kísérik a tanulók tanulmányi eredményeit, jelzik a magatartási problémákat, a tehetséges tanulók számára megkeresik a fejlődés irányvonalát. Javaslatokat tesznek az esetleges problémák feltárására, annak megoldására, keresik a megfelelő kapcsolatokat, szükség esetén igénybe veszik a pedagógiai asszisztensek segítségét.

2.6.1. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (más szóval nehezen nevelhető gyermekek) más-más tünetben megnyilvánuló magatartási rendellenességet mutatnak.

A nehezen nevelhető gyermekek magatartása jelentősen eltér az adott életkorban elvárható helyes magatartástól.

Az iskolai környezetben inadaptált magatartást mutatnak, alkalmazkodási, beilleszkedési nehézségekkel küzdenek. Az általánosan használt nevelési eljárások nem hatékonyak náluk. Nem képesek alkalmazkodni a környezetükben érvényes szociális szabályokhoz. Az egyéni foglalkozások mellett a fejlesztő munkának az osztálytermi folyamatokra, az órai ismeretátadási folyamatokra is ki kell terjednie.

A tanulási nehézséggel küzdő tanulók korrekciójában az egyéni fejlesztés mellett a tanítási órákon megvalósított differenciálás a fejlesztőpedagógus és a gyermeket tanító pedagógusok szoros együttműködését igényli. A tanulási nehézséggel küzdő tanulók lassabban érnek, lassabban tanulnak, de fontos lenne, hogy az óra követésében ne szenvedjenek hátrányt.

A tanuló osztályfőnöke vagy szaktanára **pedagógiai jellemzést** készít, ha iskolai helyzeten kívülálló szakemberhez kíván fordulni. Mielőtt eljuttatja a jellemzést – mely egyben vizsgálati kérelemként is szolgál – a Pedagógiai Szakszolgálathoz, azt a szülőnek megmutatja, aki a rá vonatkozó kérdésekre válaszol, aláírásával megerősíti, hogy tudomásul veszi a pedagógus, az iskola kérését. A szakszolgálat munkatársai ezt követően egyeztetnek időpontot a szülővel a gyermekről való beszélgetésre, ill. a gyermek pedagógiai-pszichológiai vizsgálatára. A vizsgálatról írásos vélemény készül, mely csak azután kerülhet iskolába, miután a szülő azt elolvasta, egyet értett vele (vagy nem) és aláírta. A tanulási nehézséggel, zavarral küzdő tanuló számára az iskola egyéni, pedagógiai fejlesztést biztosít, melyet fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus kolléga végez.

A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység célja, feladata.

Célunk a beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő tanulók megsegítése a következő módon:

- A beilleszkedési zavarok, magatartási rendellenesség okait feltárjuk, a tanulói probléma megszüntetését elősegítő feladatokat megjelöljük (egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás keretében)
- Az első osztályba érkező gyerekek képességeit megismerjük év eleji szűréssel, fejlesztő pedagógus által. Figyelembe vesszük a nevelési tanácsadóba járt gyerekekről készült szakvéleményt.
- Együttműködünk az óvodapedagógusokkal, a pedagógusokkal, az iskolapszichológussal, a szülőkkel, a gyermekek egyéni adottságainak, képességeinek, fejlettségének megismerése érdekében.

Feladataink:

- Olyan iskolai légkör megteremtése, amelyben hatékonyan, fegyelmezetten, kiegyensúlyozottan tanulhatnak tanulóink.
- Kulturált együttélés.
- Az óvoda és a Nevelési Tanácsadó szakvéleményének gondos áttanulmányozása.
- A hiperaktivitás és a magatartászavar diagnosztizálása, ehhez ha kell szakértői vélemény kérése.
- A magatartászavaros tanulóknál fontos a szoros kapcsolattartás.
- Differenciált nevelés-oktatás.

- Együttműködés erősítése a szülőkkel és társszervezetekkel (védőnő, családsegítő szolgálat, gyámügy, pszichológus).
- A szülők nevelési gondjainak segítésére, enyhítésére törekszünk.
- Arra törekszünk, hogy a tanulók merjék elmondani problémáikat az osztályfőnöknek, szaktanárnak.
- A pedagógiai attitűd hibáinak kiküszöbölése.
- Nevelők és tanulók személyes kapcsolata.
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.

2.6.2. A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Regisztrált tehetségpont iskola vagyunk.
Valljuk, hogy minden gyermek tehetséges valamiben.

Feladataink:

- a nevelőtestület folyamatos tájékoztatása a verseny kiírásokról,
- tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök: szervezése, működtetése,
- az egyéni képességek kibontakoztatása céljából, az igények és a lehetőségek figyelembevételével indíthatók a nevelőtestület döntése alapján,
- jellegüket tekintve művészi, technikai, szaktárgyi, vagy valamilyen hobbi alapján szerveződne,
- továbbtanulás segítése,
- emelt szintű oktatás (, ének-zene, rajz), sportiskola, két tanítási nyelvű osztályok
- kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása,
- gazdagító programokon való részvételi lehetőség,
- tehetségfejlesztő munkacsoport működtetése, amely meghatározott feladatterv szerint történik.

Színterei:

Versenyek, vetélkedők, bemutatók:

- A tehetséges tanulók fejlesztését segítik a különféle versenyek, melyeket az iskolában rendszeresen megtartunk. Biztosítjuk az iskolán kívüli versenyeken való részvételt. A tanulók felkészítését a szaktanárok végzik.

Sport:

- A délutáni sportfoglalkozások a testnevelés órákkal együtt biztosítják a mindennapi testedzést, valamint a tanulók felkészítését a sportversenyekre.

Kulturális rendezvények:

- Színház, mozi, múzeum, koncert, táncos rendezvények, hagyományőrzés, kézműves foglalkozások az éves munkaterv szerint.

Könyvtár:

- A tanulók egyéni tanulását, gyűjtőmunkáját, versenyekre való felkészülését, önképzését segíti.

Szabadidős foglalkozások:

➢ A tanulók szabadidejének hasznos eltöltéséhez is segítséget nyújtunk pl. játékklub, szakkörök, szervezésével, a cserkészet és az egyházi ifjúsági szervezetek támogatásával

Projektek, témanap: lehetőség van kutatómunkára, önálló projektek megvalósítására.

2.6.3. A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Az iskolai gyermek-és ifjúságvédelmi tevékenység a tantestület valamennyi tagjának, de különösen a GYIV felelősök és az osztályfőnöknek a feladata. Jelentős szerepet kap a prevenció. Amennyiben a tanuló hátrányos vagy veszélyeztetett, és az eset súlyossága meghaladja a pedagógiai eszközökkel való segítség lehetőségét, úgy azt kötelesek vagyunk jelezni a megfelelő segítő szolgálatoknak, és a szükséges intézkedést megtenni.

Feladataink

➢ Az iskolában jól látható helyen közzétenni a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét és telefonszámát.

➢ Többszöri családlátogatás, nevelési tanácsadás, a szülők figyelmeztetése, ellenőrzése.

➢ A szülők figyelmének felhívása a tankötelezettségi törvény végrehajtására /felszólítás, feljelentés.

➢ Egyéni tanrend szerint is teljesíthető a tankötelezettség.

➢ A pedagógusok kultúrájának fejlesztése.

➢ Gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatok figyelemmel kísérése.

➢ Véleményezés a bíróság, rendőrség felé pl. házasság felbontása esetén a gyermek elhelyezése ügyében.

Kapcsolattartás formái:
- személyes beszélgetés
- családlátogatás
- szülői támogatás megnyerése
-fogadóóra, nyílt nap
- szülői értekezlet

Szervezeti kapcsolatok:
- napköziben való elhelyezés
- tantestület bevonása a problémába
- szakemberek bevonása
- gyógyító szakszolgálatok
-kortárssegítők
- civil szervezetek
- családok bevonása az iskolai programokba

2.6.4. A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA

Feladataink:

➢ Az okok feltárása után a megfelelő irányvonal meghatározása, szakértő véleményének kikérése.

➢ Fejlesztőpedagógus alkalmazása.

➢ Nevelőink ismerjék a részképesség-zavar tünet együttesét, tudjanak differenciáltan oktatni.

➢ Azokon a területeken, amikben tehetségesek erősítjük a kiemelkedési lehetőséget.

➢ Rendszerszerű felzárkóztató foglalkozások szervezése.

➢ Személyiségfejlesztő tréning szervezése.

➢ Helyes tanulási módszerek és szokások kialakítása.

➢ Tanácsadás a szülőknek, hogy hogyan segítsenek gyermekeiknek.

➢ Továbbtanulás irányítása, segítése.

- Az iskolai könyvtár egyéni és csoportos használatának biztosítása, egyéni foglalkozások szervezése.
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Kapcsolattartás a szülőkkel.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Szakszerű segítségnyújtás a délutáni napközis foglalkozásokon.
- Szükség esetén a tanulási zavart mutató gyermeket a fejlesztő pedagógus foglalkoztatja, egyéni fejlesztési terv alapján.
- A speciális tanulási zavar okainak feltárását a nevelési tanácsadó végzi. Szükség esetén a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság vizsgálatát kérjük.
- Az osztályfőnökök feladata a továbbtanulás irányítása, segítése, amely meghatározó lehet az egyén további boldogulása, aktív állampolgárrá válás a szempontjából.

A fejlesztés személyi feltételei: fejlesztő pedagógus, elfogadó tantestületi magatartás, és szakmai, módszertani felkészültség.

Tárgyi feltételek: megfelelő helyiség a fejlesztő foglalkozások megtartásához, fejlesztő eszközök, játékok, könyvek, foglalkozási füzetek, feladatlapok a sikeres fejlesztéshez.

2.6.5. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szociális hátrányok helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok enyhítését a következő tevékenységek szolgálják.

- A tanulók egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a többi tanulóhoz történő felzárkóztatása, tanulási és továbbtanulási esélyének kiegyenlítése, továbbá tehetségének kibontakoztatása folyik.
- Napközis foglalkozás biztosítása.
- Pályázati lehetőségek kihasználása.
- Diákétkezetés.
- A könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A családlátogatások.
- Szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- Az ösztöndíjak iskolai célú felhasználásának irányítása
- Tanulási folyamatok koordinálása,segítése, esetleg a szükséges eszközök biztosítása

Feladataink:

- Tanulóink helyzetének feltérképezése, problémák feltárása az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelősökön keresztül.
- Önkormányzati – állami támogatás az étkeztetés és a tankönyvvásárlás területén.
- A tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása.
- Felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások szervezése.
- Drog-és bűnmegelőzési programok szervezése.
- Pályaorientáció, pályaválasztási szülői értekezlet szervezése.
- Helyi és országos támogatások megszerzésének szorgalmazása /ösztöndíj, pályázatok/.
- Motiválás arra, hogy a gyermek részt vegyen a napközis foglalkozásokon.
- Rászorulók táboroztatásának támogatása az SZIK és az alapítványaink segítségével.

- A kedvezmények, ingyenes ellátások köréről történő döntést az igazgató hozza.
- Támogatók keresése

2.7.A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A Diákönkormányzat segíti a tanulókat jogaik gyakorlásában és képviseletében.

Jogok:

1. A diákönkormányzat működésére vonatkozó jogokat az oktatási törvény tartalmazza.
2. A tanulók döntési jogköre a nevelőtestület véleményének meghallgatásával: - közösségi életük szervezése, - tisztségviselők megválasztása, -diákönkormányzati képviselők megválasztása
3. A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt

- működéséről
- működéshez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
- hatáskörei gyakorlásáról
- diákújság/diákrádió szerkesztőbizottságának megbízásáról.

4. A diákönkormányzat a tanulókat érintő kérdésekben véleményt nyilváníthat, javaslatot tehet az oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos kérdésekben

- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- a tanórán kívüli tevékenységi formák meghatározásához,
- a könyvtár működési rendjének kialakításához,
- az iskolai étkeztetés keretében biztosított ételek minőségéről.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének a kikérése kötelező, továbbá, ha a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, a meghívót a határidő előtt legalább 8 nappal meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

5. A diákönkormányzat térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem korlátozza az iskola működését.
6. A tanulókat érintő kérdésekben a diákönkormányzat egyetértési jogot gyakorol a következőkben:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának megalkotásakor és módosításakor,
- a házirend elfogadásakor,
- a jogszabályban meghatározott ügyekben.

2.8.A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

2.8.1. SZÜLŐK

A kapcsolattartás szervezeti formái:

- **SZIK**

A szülői önkormányzatiság a szülői szervezet működésével érvényesül: iskolánkban ez a szülők iskolai közösségének választmánya (SZIK), osztályszülői keretben választott küldöttekkel. Ennek

elnökét a küldöttek maguk választják. Célunk, hogy a szülőkkel a családdal együttműködve segítsük a Pedagógiai programban megfogalmazott célok sikeres megvalósítását.

Az együttműködés fórumai, a kapcsolattartás formái:

- Minden tanévben a nyílt napon lehetősége van a szülőknek a saját élményen alapuló tapasztalatszerzésre.
- Szülői értekezletet félévente egyszer hívunk össze. Tematikáját az osztályfőnöki munkaközösség-vezetője az iskolavezetéssel egyeztetve állítja össze.
- Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal /az első negyedévi és a harmadik negyedévi értékelés után/ tartunk, a személyes találkozás során alkalom adódik a tanácsadásra, fejlesztési lehetőségekre.
- A szülőket írásban, az ellenőrző könyv (e-napló) útján tájékoztatjuk. Az osztályfőnökök a félévek zárása előtt minimum egy hónappal az ellenőrző útján tájékoztatják a vártnál gyengébben teljesítő diákok szüleit, szükség esetén kezdeményezve a találkozást az osztályfőnökkel, szaktanárral.
- A szülőket előzetes egyeztetés alapján az általános iskolában folyamatosan fogadjuk.
- A kapcsolattartás telefonon (ha a szülő igényli, e-mailben is) megvalósul.
- A rendezvényekre az SZIK vezetőjét ill. képviselőjét minden alkalommal meghívjuk.
- A Szervezeti és Működési Szabályzat meghatározza a szülői közösség döntési egyetértési, javaslattételi, véleményezési jogkörét. Az igazgató a felelős azért, hogy a szülők jogosultságaikat gyakorolhassák.
- A családlátogatás- feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztése érdekében.

Fontos a szülők bekapcsolódása az iskolai életbe, hozzájárulnak az iskolában megvalósuló projektek, témanapok megszervezéséhez, és részt vesznek annak lebonyolításában.

A szülőkkel való kapcsolattartás formája: az elektronikus napló.

Iskolánkban bevezetésre került az e-napló rendszere, mely nagyon megkönnyíti a szülőkkel való kapcsolattartást, ezen belül is a tanulók tanulmányával, mulasztásával, magatartásával kapcsolatos tájékoztatást.

A szülők a tanulói jelszóval és felhasználónévvel naprakészen hozzáférhetnek a hiányzások, érdemjegyek, beírások adataihoz, így folyamatos visszajelzést kaphatnak gyermekeik iskolai előmeneteléről.

2.8.2. TANULÓK

A cél elérését szolgáló feladataink:

- Be kell vonnunk tanulóinkat az iskolai döntések előkészítésébe, a tervezés és értékelés folyamatába.
- Kölcsönös információcserével törekednünk kell arra, hogy megismerjék közösségünk legfontosabb gondjait és törekvéseit, hogy mindezzel azonosságot tudjanak vállalni.

Tevékenységek, kapcsolatrendszer:

- Az iskola tanulóinak szervezett képviseletét a diákönkormányzat (DÖK) látja el. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

- A diákönkormányzat élén választott iskolai diák-bizottság (DÖK-vezetőség) áll. A diákönkormányzat működését segítő tanár támogatja. A diákképviselet és az intézményvezetés kapcsolattartásának módját az iskolai és a DÖK Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A kapcsolattartás kulcskérdése a rendszeresség.
- A működés tárgyi feltételeit az iskola biztosítja. Az iskola igazgatója minden, a diákságot érintő ügyben tájékoztatja (az érintett) DÖK vezetőségét. A fontos döntéseket hozó tantestületi értekezleteken lehetővé teszi a diák-önkormányzati vezetők részvételét.
- Az iskola igazgatója felelős azért, hogy a diákönkormányzat javaslattételi, véleményezési és egyetértési jogát gyakorolhassa (tanév helyi rendje; iskolai dokumentumok, szabályzatok módosítása; tantárgyválasztással, tankönyvek kiválasztásával összefüggő kérdések; tankönyvtámogatás elvei és eljárásai; szociális és fegyelmi ügyek, jutalmazások)
- A diákközgyűlésen a nevelőtestület tagjai részt vesznek. A diákközgyűlés a diákközösség legmagasabb fóruma.
- A diákönkormányzat rendezvényeit a nevelőtestület támogatja, azokon részt vesz, felügyeletet vállal. A diáknap lebonyolításában a közreműködik.
- A tanulói tájékoztatás eszköze az iskolarádió, iskolaújság

Az iskola közösségéért végzett tevékenységek:

- a kulturált környezetért végzett munka: tanulóbarát iskolai környezet kialakítása,
- szellemi, erkölcsi értékű tevékenységek: az iskola méltó képviselete pályázatokon, versenyeken, vetélkedőkön, ünnepi műsorokon.

Iskolánkért Alapítvány

Iskolánk nevelői, szülői, tanulói az itt folyó nevelő-oktató munka segítése érdekében a következő alapítványt hozta létre: „Iskolánkért Alapítvány

Cél: A tanulók és a családok érdekében a párbeszéd kialakítása, egymással együttműködve, az információkat egymásnak átadva a másik munkájának segítése.

Felelős elsősorban az ifjúságvédelmi felelős amennyiben van, ha nincs, akkor az osztályfőnök, felveszi a kapcsolatot az érdekeltekkel.

Együttműködési megállapodásban rögzítettük a kapcsolattartó személyeket, a konkrét feladatokat, ütemezést, a várható eredményeket, a rendszeres információcsere módját.

2.8.3. EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZAKMAI ÉS SZAKSZOLGÁLATOKKAL

Cél: Az együttműködés további fenntartása

- Kiskunhalasi Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Nevelési Tanácsadó
- Református Pedagógiai Szakszolgálat
- Bács-Kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Baja
- Bács-kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság - Kecskemét
- KLIK Kiskunhalasi Tankerület
- Kiskunhalasi Járási Hivatal
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
- EGYMI-Kiskunhalas
- Thorma János Múzeum

- Halasi Média és Kulturális Nonprofit Szolgáltató Kft
- Egészségfejlesztő Intézettel

Református Országos Értékteremtő Tehetségközpont

2.8.4. EGYÜTTMŰKÖDÉS A KÖZÉPFOKÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKKEL

Cél: A tanulók sikeres pályaválasztásának elősegítése, a megfelelő iskolatípus kiválasztása.

Az eseményekről, tevékenységekről a nyolcadikos osztályfőnök ad tájékoztatást.

Események, tevékenységek:

- pályaválasztási szülői értekezlet,
- előkészítőkre való jelentkezés,
- az iskola honlapjáról való tájékozódás,
- nyílt napok a középiskolákban,
- pályaválasztási kiállítás,
- tantárgyi előkészítők szervezése,
- szórólapok a középiskolák kínálatáról, pályaválasztási fórum szervezése, a leggyakrabban választott környező középiskolák, 6. és 8-os szülők és tanulók részvételével

2.8.5. EGYÜTTMŰKÖDÉS A CIVIL SZERVEZETEKKEL

- Egyházak: a katolikus és a református egyházzal egyeztetjük a hittanórák beosztását, és helyiséget biztosítunk a lebonyolításhoz.
- Sportegyesületek: Kiskunhalasi UKSC, Szilády RFC – együttműködési megállapodást kötöttünk az egyesületekkel
- Az Iskolánkért Alapítvány, az alapító okiratuknak megfelelően a tehetséggondozás és a szabadidős foglalkozások lebonyolításához ad segítséget.

2.9.A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK VIZSGASZABÁLYZATA

A vizsgaszabályzat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglaltak alapján a következők:

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- pótló vizsgákra,
- javítóvizsgákra,
- különbözeti vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára.

OSZTÁLYOZÓ VIZSGA:

Az intézményünk az osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben szervezi meg.

A félévi és a tanév végi osztályzatok megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az igazgató felmentette a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (egyéni munkarend szerint tanulók),

- az igazgató engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a tanévben 250 óránál többet mulasztott, de a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanuló hiányzása az adott félévben a 30%-ot meghaladja, köteles osztályozó vizsgát tenni; ha a tanítási év alatt a hiányzása az adott tárgyból összesen meghaladja a 30 %-ot, akkor a nevelőtestület dönthet az osztályozó vizsgáról. Amennyiben elégséges számú jegyekkel rendelkezik a tanuló, akkor a jegyek alapján dönthet az értékelésről.
- Ha a tanuló mulasztásainak száma már az 1. félév végére meghaladja a meghatározott mértéket és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozó vizsgát kell tennie.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet.

Ha egy tanuló június 15-ig nem tesz osztályozó vizsgát, nem osztályozható és augusztusban már csak javítóvizsgával szerezhet osztályzatot. Ha a javítóvizsga ekkor elégtelen, azt már nem ismételheti meg, tanévet kell ismételnie.

PÓTLÓ VIZSGA:

Ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/különböző vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből – kérelmére- pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

JAVÍTÓVIZSGA:

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha:

- legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedély nélkül távozik.

Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között szervezhető.

A javítóvizsga témaköreit a vizsgázó, illetve szülője a bizonyítvány kiosztáskor kapja meg.

KÜLÖNBÖZETI VIZSGA:

Más intézmények olyan tanulóira vonatkozik, akik átvételüket kérik az intézményünkbe és ennek feltételeként az igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZERVEZÉSÉNEK LEGFONTOSABB ALAPELVEI

- Az osztályozóvizsgák beosztását az igazgatóhelyettes (tagintézmény-vezető) készíti el.
- A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatjuk.
- A vizsgák háromtagú vizsgabizottság előtt zajlanak, melynek tagjait az igazgató (tagintézmény-vezető) jelöli ki.
- Az egyes tantárgyak vizsgakövetelményeit a szakmai munkaközösségek határozzák meg.
- A vizsgabizottság elnöke felelős a jegyzőkönyvek szabályos vezetéséért, a vizsga szabályszerű levezetéséért.

➢ A vizsgák eredményét a megfelelő záradék alkalmazásával az osztályfőnök írja be a törzslapba, bizonyítványba, szükség esetén a e- naplóba.

A VIZSGATÁRGYAK RÉSZEI

Magyar nyelv	írásbeli	
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli
Angol	írásbeli	szóbeli
Célnyelv icivilizáció (kéttannyelvű)	írásbeli	szóbeli*
Matematika	írásbeli	szóbeli*
Történelem	írásbeli	szóbeli
Állampolgári ismeretek	írásbeli	szóbeli*
Hon- és népismeret	írásbeli	szóbeli*
Környezetismeret/ Természettudomány	írásbeli	szóbeli*
Fizika	írásbeli	szóbeli*
Kémia	írásbeli	szóbeli*
Biológia	írásbeli	szóbeli*
Földrajz	írásbeli	szóbeli*
Digitális kultúra		gyakorlati
Hit és erkölcstan	írásbeli	szóbeli*
Testnevelés		gyakorlati
Önismeret/drámajáték (sportiskola)		gyakorlati
Spotágválasztó (sportiskola)		szóbeli
Olimpiaismeret (sportiskola)		szóbeli
Tanulásmódszertan (sportiskola)		szóbeli
Sportegészségtan-sportetika (sportiskola)		szóbeli
Ének-zene	írásbeli **	szóbeli
Egyházi ének		szóbeli
Vizuális kultúra		gyakorlati
Technika és tervezés		gyakorlati
Dráma és színház		gyakorlati

* Szóbeli vizsga csak akkor van, ha az írásbeli elégtelen.

** Emelt szinten tanulók esetén.

A VIZSGA ÉRTÉKELÉSE

OSZTÁLYOZÓ		**JAVÍTÓ**		**KÜLÖNBÖZETI**	
91%-tól	jeles (5)	91%-tól	jeles (5)		
75%-90%	jó (4)	75%-90%	jó (4)		

51%-74%	közepes (3)	51%-74%	közepes (3)	30%-tól	teljesítette
31%-50%	elégséges (2)	31%-50%	elégséges (2)	0%-29%	nem teljesítette
0%-30%	elégtelen (1)	0%-30%	elégtelen (1)		

2.10. FELVÉTELI ELJÁRÁS, TOVÁBBHALADÁS, ISKOLAVÁLTÁS ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

2.10.1. FELVÉTELI ELJÁRÁS ÉS MENETE

Az intézmény világnézetileg elkötelezett, református egyházi oktatási intézmény. Meg kell őrizni az intézmény hagyományos nyitottságát, de felvételkor, átvételkor **törekedni** kell a református tanulók meghatározó többségére.

Ennek megfelelően a beiratkozni kívánó tanulók esetében a pedagógiai programban megfogalmazott szempontokat vehet figyelembe

- kereszteltség (pl.: református, evangélikus, katolikus)
- óvodai – vagy magasabb évfolyamokon iskolai – hittanoktatásban való részvétel, a család hitéleti tevékenysége, arra való igény.

Református közoktatási intézménynek nem lehet tanulója az, aki a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvényével nem összeegyeztethető magatartást tanúsít, illetve olyan közösségnek a tagja, amely e törvénnyel nem összeegyeztethető nézeteket hirdet.

Beiskolázási körzetünk Kiskunhalas. Az óvodai szülői értekezletek alkalmával ismertetjük a sportiskolai, művészeti és a két tannyelvű programot a szülők számára. A szülők a beiratkozáskor jelezik azon szándékukat, hogy melyik oktatási formát választják. Szülői kérésre előzetes képességszint mérést tartunk. A leendő első osztályosoknak nyílt napot rendezünk, ahol betekinthettek az iskola életébe, részt vehetnek angol nyelvi, rajz, énekórán, sportfoglalkozáson is a szülőkkel együtt. Iskolaelőkészítő foglalkozásokat tartunk a nagycsoportos óvodásoknak az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében.

Az általános iskola művészeti és sportosztályaiba képességszint mérés alapján lehet bekerülni. Művészeti (rajz, ének) emelt szintű oktatás esetén speciális készségszint vizsgálat történik, átvétel előtt alkalmassági vizsgát szervezünk, melynek eredményéről a szaktanár javaslatára az igazgató dönt.

Bekerülés elvei a „Mérföldkő” - programba

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében cigány származású tanuló is nyer felvételt az első évfolyamba, és az iskolai költségek csökkentésére 5000Ft-ot biztosítunk a tanulóknak havonta. Beiratkozás során a szülő jelzi, hogy pályázni szeretne a Mérföldkő -programra.

2.10.2. BEKERÜLÉS ELVEI

BELÉPÉS AZ ISKOLA INDULÓ ÉVFOLYAMÁRA

Az iskolába való felvételről az igazgató dönt. Az a tanuló vehető fel első évfolyamra: aki tankötelesés a szülő kéri a felvételt, aki iskolaérett. Különleges esetekben az iskola honlapján lévő elektronikus jelentkezési lapon is kérhető a felvétel.

A sportiskolai és emelt szintű művészeti oktatásra jelentkezők alkalmassági vizsgán vesznek részt. (2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 50.§ (5.) Az előkészítő foglalkozások, szülői találkozók alkalmával tájékozódunk a családok felekezeti hovatartozásáról, az egyházi kötődés mértékéről, hitbeli elkötelezettségéről, érdeklődési köréről. (MRE köznevelési törvény)

BELÉPÉS FELSŐBB ÉVFOLYAMOKRA

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

Az **iskola beiratkozási körzetén** kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt.

TOVÁBBHALADÁS

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltétele az előző évfolyam tantervében rögzített követelményeinek legalább elégséges szintű teljesítése. Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb kettő tantárgyból– elégtelen osztályzatot kapott, javító vizsgát tehet. A tanuló osztályozó, pótló, különbözeti vizsgájával kapcsolatos tudnivalóit a tanulmányok alatti vizsgák című fejezetben rögzítettük.

A 8. évfolyam elvégzése után a továbbtanulás a megfelelő eljárásrend szerint történik.

A középfokú felvételi eljárást a felvételi információs rendszerében (a továbbiakban: KIFIR rendszer) kell lebonyolítani. Az információs rendszerben rögzített adatok hitelességéért annak az intézménynek az igazgatója felel, amelyik az adat rögzítésére jogosult.

ISKOLÁN BELÜL ÁTLÉPÉS MÁS OSZTÁLYBA

A szülő kérésére vagy a nevelőtestület javaslata, illetve fegyelmi döntése alapján történhet

KILÉPÉS, A TANULÓI JOGVISZONY MEGSZŰNÉSE

- Az iskola tanulmányok befejezése előtt a szülő kérelmére szűnhet meg a tanulói jogviszony, ha a tanuló másik iskolában tesz eleget tankötelezettségének.
- Annak a gyermeknek, akinek a tankötelezettsége megszűnt.

- 8. osztály befejezésekor.
- A 4. vagy 6. évfolyam befejezésekor, ha a tanuló tanulmányait a 8 vagy 6 osztályos gimnáziumban folytatja.

2.10.3. ISKOLAVÁLTÁS SZABÁLYAI

Az iskolaváltás hivatalos dokumentumai és eljárásrendje

Távozó tanuló esetén (A szülő szándéka írásban vagy szóban jelenthető be)

- a szülő részéről fogadóintézménytől befogadónyilatkozat megléte
- az iskolával kapcsolatos tartozások-túlfizetések rendezése (pl.: iskolai könyvtári állomány, étkezési díj)
- az iskolaváltoztatási értesítő kiállítása, bizonyítvány átadása a szülőnek,

A hivatalos visszaértesítő kézhezvételétől számított öt munkanapon belül

-hivatalos visszaértesítő iktatása,

- a KIR rendszerben történő adatjelentés,
- elektronikus napló jogviszony megszüntetés,

beírási napló, törzslap jogviszony megszüntetés.

Érkező tanuló esetén

- igény szerint befogadónyilatkozat kiállítása
- iskolaváltoztatási értesítő iktatása, bizonyítvány átvétele a szülőtől vagy küldő iskolától
- a hivatalos visszaértesítő megküldése a gyermek előző iskolájának beiratkozás dátumától számított öt munkanapon belül
- a KIR rendszerben történő adatjelentés,

-elektronikus napló jogviszony létesítés, adatfelvétel, osztályba- és csoportba sorolás

beírási napló, törzslap jogviszony létesítés**.**

Tanév közben iskolaváltásra csak indokolt esetben kerülhet sor. Minden esetben az igazgató a leendő osztályfőnökökkel konzultálva és annak véleményét figyelembe véve hozza meg döntését.

A nyári szünetben történő iskolaváltásról az igazgató hoz döntést, érkező tanuló esetén előzetesen a leendő osztályfőnökkel konzultálva és annak véleményét figyelembe véve. A felvételi eljárások során minden esetben figyelembe kell venni a maximális osztálylétszámra vonatkozó rendelkezéseket.

Az iskola nyilvántartásában marad az a tanköteles tanuló, aki iskolai tanulmányait külföldön folytatja.

2.11. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERVEK

Az elsősegély nyújtási ismeretek elsajátításának céljai

- A diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
- Ismerjék fel a vészhelyzeteket
- Tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- Sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat
- Segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmak megismerése
- Képességfejlesztés
- A tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe

- Készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni
- Alakuljon ki együttműködés az iskola és a mentőszolgálat között
- Legyenek tisztában az újraélesztés fogalmával, annak alkalmazásával

Az elsősegély nyújtási alapismeret elsajátításának formái:

- tanóra (biológia, osztályfőnöki, testnevelés, fizika, kémia, környezetismeret)
- Az egyes tananyagokhoz kapcsolódnak a feldolgozandó témakörök, melyek a következők: elsősegélynyújtás, vérzések, légutak, utcai balesetek, mozgásszervek sérülései, égési sérülések, mérgezések, vegyszerek okozta sérülések, mentőállomás munkájának megismerése
- Az egészségnapon alkalmazott módszerek az elsősegély nyújtással kapcsolatban:
  - interaktív bemutató a mentőállomás képviselőinek részvételével
  - beszélgetés (szövegek, ábrák, rajzok elemzése, megbeszélése)
  - játék (szerepjátékok)
  - kiállítás (a tanult témakörökből –aktualizálva)
- Közreműködők: Mentőállomás dolgozói, iskolaorvos, iskolai védőnő , iskolaorvosi asszisztens, egészségfejlesztő, az iskola nevelői, EFI munkatársai

Az iskolai elsősegélynyújtás feladatai

- Ismerjék meg a legalapvetőbb elsősegély nyújtási módokat
- Sajátítsák el a mentőhívás módját
- Az iskolai egészségnapon készségeiket fejlesztjük
- Ösztönözzük tanulóinkat arra, hogy otthon is alkalmazzák a tanult ismereteket
- Kapcsolattartás az aktív résztvevőkkel
- Sajátítsák el az újraélesztéssel kapcsolatos teendőket

2.12. AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREKET, BELEÉRTVE A TÉMANAPOKAT, TÉMAHETEKET ÉS A PROJEKTOKTATÁST IS.

Határtalanul projekt:

Célunk, hogy iskolánk és tagintézményében a 7. évfolyamos diákjai eljussanak külhoni magyar lakta területekre a Határtalanul! program keretében, s ezáltal is bővüljenek a magyar lakta területekről ismereteik. A pályázat benyújtásakor vállaljuk, hogy fakultatív tevékenységként megszervezzük a „Nemzeti összetartozás – Határtalanul!” című témanapot

Témanap szervezése a magyarságtudat erősítésére. Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése. Ezen a napon az osztálykiránduláson részt vett tanulók bemutatják programjukat, ízelítőt adnak a hatodik évfolyamos tanulóknak.

A témahetek megszervezése

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: miniszteri rendelet) 7. § (4) bekezdése szerinti projektoktatást lehetővé tevő témaheteket a tanítási évben az oktatásért felelős miniszter hirdeti meg. (2) A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon részt vehet

a témahetekhez kapcsolódó programokon, továbbá a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat a témahét keretében megszervezheti.

Boldogságóra projekt

Intézményeinkben 10 hónapon keresztül havonta egy alkalommal boldogságórát tartunk. Ezek az órák hozzájárulnak a tanulók pozitív lelki fejlődéséhez, olyan kulcskompetenciákat fejlesztenek, amelyek segítik a sikeres, boldog felnőtté válást. Az éves munkaterv tartalmazza a felelősöket, tanulócsoportokat. A tanév végén a projektről dokumentáció készül.

Iskolai egészségnap

Az iskola hagyományai közé tartozik az évente megrendezésre kerülő egészségnap. Ezen a napon az egész iskolát átfogó programokon vehetnek részt a tanulóink, pedagógusaink. tapasztalásra épülő közös tevékenykedtetés, együtt gondolkodás. Munkánkat az EFI munkatársai is segítik.

Tanulásmódszertan

Nagyon fontos, hiszen a tanulók önálló tanulásához ad segítséget. A sportosztályoknak külön tantárgy keretén belül, más évfolyamokon lehetséges foglalkozások megtartása. A különböző tanulási technikák elsajátítására sajnos nincs idő, de néhány stratégia bemutatására igen. A tanulási körülmények, feltételek változatosak, de akkor is lehet egy algoritmust követni.

Iskolaelőkészítő foglalkozások óvoda-iskola átmenetet segítő program szülőknek és leendő első osztályos gyerekeknek

Célunk: az óvodából az iskolába való átmenet segítése, - az első osztályos tanulók iskolai beilleszkedésének megkönnyítése, - az iskolai tanuláshoz szükséges kompetenciák fejlesztése, - együttműködés erősítése az iskola és az óvoda pedagógusai között.

Pályaorientációs napok

A 8. osztályosok életében életre szóló döntése a megfelelő középiskola kiválasztása. Ehhez minden segítséget megadnunk a tanulóinknak.

A pályaválasztási felelős feladata: a 8. osztályosok pályaválasztási elképzeléseinek feltérképezése, a tanuló, a szülő és az iskola elképzeléseinek koordinálása.

Az iskola partner abban, hogy

- a helyi középiskolák pályaválasztási felelőseivel egyeztessen
- a középiskolák nyílt tanítási napjain való részvételt biztosítása / a tanulónak, osztályfőnöknek egyaránt/
- lehetővé teszi pályaválasztási kiállítás megtekintése középiskolákban/ a 8. évfolyam tanulói + osztályfőnökök /,
- lehetővé teszi a kommunikációt a középiskolák pályaválasztási felelős tanáraival.

Ezek a programok lehetőséget adnak az egyes témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

2.13. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE

Havonta legalább egy jegye minden tanulónak, minden tantárgyból kell, hogy legyen.

Írásbeli számonkérés lehetőségei:

- kisdolgozat,
- írásbeli felelet,
- tesztek,
- témazáró dolgozat- a témazáró dolgozatok esetében a pedagógus részéről kötelező jelezni, a megírást legalább egy tanítási órával megelőző órán - előzetes bejelentés szóban és az e-napló felületén keresztül,
- egyéb dolgozatok esetében ajánlott legalább egy tanítási órával megelőző órán ezt jelezni.
- esszé,
- központilag kiadott mérések (adott időpontban zajlanak) ,
- fogalmazás -adott témakörben feldolgozott tananyagból, előkészítés után történhet ← minimum egy tanórának kell rendelkezésre állnia,
- Tanév eleji és tanév végi felmérések megfelelő előkészítés után íratható csak meg ← időpontját előre be kell jelenteni.

Szóbeli számonkérés: kiselőadás, felelet (pl. memoriter, versmondás, párbeszéd)

Ha csak heti egy órában tanulja azt akkor félévenként egy, ha magasabb óraszámban, akkor több szóbeli feleletnek is kell lennie.

Gyakorlati számonkérés és egyéb formák:

A felkészülés meghatározott szempontok szerint történik.

- kiselőadás,
- prezentáció,
- házi dolgozat - megíratása feldolgozott tananyagból, előkészítés után történhet - minimum 3 napot kell a megíráshoz biztosítani - megírása az adott tantárgy füzetébe kerüljön, digitális megvalósításkor IKT eszközök segítségével történjen a rögzítés, továbbítás,
- projektmunka,
- tabló, művészeti feladat (rajz, festmény, plasztika, vegyes technika),
- gyakorlati feladat (különböző technika),
- olvasónapló,
- sportteljesítmény,
- bemutatott produkció.

2.14. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

A nevelőtestület döntése alapján- az otthoni felkészüléshez a következő típusú házi feladatok adhatók:

- írásbeli házi feladat
- szóbeli házi feladat (tananyag vagy vers, memoriter).

Szóbeli feladatok: az órán tanult fogalmak, tételek, ismeretek megtanulása, megértése, ill. a témakör korábbi anyagainak ismétlése, és a kapcsolódó, korábbi évfolyamokon tanult ismeretek felidézése.

- gyűjtő- illetve kutatómunka,
- esszé,
- projekt.

Házi feladat

Célja, hogy az iskolában megismert fogalmakat, megtanult tananyagot a bevésés céljából gyakorolják a tanulók. A tartós ismerethez többszöri ismétlés kell, minden ismeret megszilárdításához szükséges a gyakorlás, ezért is tartjuk fontosnak a tanítási- tanulási folyamat ezen elemét. Olyan házi feladatot adunk, melyet általában mindenki komolyabb segítség nélkül, megfelelő idő alatt hibátlanul el tud készíteni. A házi feladatok segítsék elő a szülők tájékoztatását gyermekük iskolában végzett munkájáról, az iskolában folyó munkáról

Hétvégére kötelező házi feladat nem adható, csak ajánlott, gyakorló, ismétlő feladat. Ezek el nem készítése nem jelenthet hátrányt a tanuló értékelésénél.

A tanév közbeni több napból álló szünidőre (őszi, téli, tavaszi szünet) nem adható a tanulók heti órarendjét követő házi feladatokon kívül más házi feladat, A nyári vakációra (az évközi terhelés csökkentése érdekében) adhatunk fel a házi olvasmányokat.

A házi feladatot ellenőrizni kell. Az ellenőrzés hiánya a tanulási eredmények fokozatos romlásához vezet. A házi feladat érdemjeggyel történő minősítése nem elfogadható. A kiemelkedő munka, pl. önálló gyűjtőmunka jutalmazható. A hiányzó házi feladat pótlólagos elvégzése szükséges, többszöri hiány esetén szaktanári figyelmeztetés jár a tanulónak.

Az iskolában való munka során a napközis nevelő feladata a lecke mennyiségi és (lehetőség szerint) minőségi ellenőrzése. Ezen kívül minden tanítási órát a tanítónak illetve a szaktanárnak az otthoni munka ellenőrzésével kell kezdenie.

A házi feladatoknak az otthoni gyakorlást, valamint a tanórán elsajátított ismeretek elmélyítését kell szolgálnia. A tanulók számára egyértelműen jelöljük ki (táblára felírni, osztály leckefüzetébe beírni, pl.Classroom).

A tanulók képességei alapján differenciált házi feladatok kijelölésére is sor kerülhet (a gyengébb képességű tanulóknak elsősorban rutin jellegű, begyakorlást, rögzítést szolgáló feladatokat, míg a jobb képességűeknek összetettebb feladatokat adjunk).A házi feladatot az aznapi tanórák anyagához kapcsolódóan törekedjünk adni, mennyiségénél figyelembe kell venni a tanulók órarendjét és más tantárgyakból már kijelölt házi feladatok mennyiségét A házi feladat mennyisége, minősége:

- A házi feladat el nem készítését valamilyen formában szankcionálni kell.
- A napközis nevelőnek lehetősége van jelezni mind a szülőnek, mind az osztályban tanító pedagógusnak, ha a gyermek tanulási idő alatt hanyagság vagy egyéb okok miatt sorozatosan nem készíti el a házi feladatát.
- A tanulókat (versenyre készülők, tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk kérésük alapján szorgalmi feladattal segítjük, számukra szorgalmi feladatot adunk.

TANULÁSI IDŐ

A felső tagozaton az írásbeli és szóbeli elvégzésének együttes ideje maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból. Az alsósoknál a napi felkészülés otthoni ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

Iskolánkban a házi feladatot az iskolaotthonos 1-2. osztályokban az önálló foglalkozásokon oldják meg, hétvégére szülői kérés esetén szorgalmi vagy gyakorló feladatot kaphatnak

A napközis osztályokban (3-4. évfolyam), a felső tagozaton a tanulószobás csoportokban a délutáni foglalkozások keretében oldják meg a tanulók a házi feladatokat, szükséges fokozatosan kialakítani az önálló tanulási stílust, mely megkönnyíti az ismeretelsajátítási folyamatot.

3. HELYI TANTERV

3.1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERVEK MEGNEVEZÉSE

Az Emberi Erőforrások Minisztere által jóváhagyott kerettantervek alapján, azt kiegészítve az iskola pedagógusai az iskola pedagógiai programjának részeként helyi tantervet készít.

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók

Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára

Kerettantervek egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez

A Magyarországi Református Egyház hit- és erkölcstan kerettanterve

Sportiskolai kerettanterv

Művészeti osztályok emelt szintű kerettantervei

3.2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV TANTÁRGYAI ÉS A KÖTELEZŐ MINIMÁLIS ÓRASZÁMAI

AZ 1-4. ÉVFOLYAMOK TANTÁRGYAI ÉS HETI ÓRASZÁMAI 2020.

Heti óraszám/évfolyam	**1.a**		**1.b**		**1.c**		**2.a**		**2.b**		**2.c**		**3.a**		**3.b**		**3.c**		**4.a**		**4.b**		**4.c**	
Magyar nyelv és irodalom	7		7		7		7		7		7		6		5		5		6		5	1	5	
Matematika	4	1	4		4		4	1	4		4		4		4		4		4		4		4	
Hit és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Egyházi ének																				1		1		1
Környezetismeret													1		1		1		1		1		1	
Angol		1		2+2				1		2+2				1		2+2			2	1	2	1+2	2	
Ének-zene	1,5	0,5	2		2	2	1,5	0,5	2		2	2	1,5	0,5	2		2	2	1		2		2	2
Vizuális kultúra	1,5	0,5	2		2		1,5	0,5	2		2		1,5	0,5	2		2		1		1		1	
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Digitális kultúra													1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		3		5		5		3		5		5		3		5		5		3	
Néptánc					2						2						2						2	
Önismeret/drámajáték (sportiskola)	0,5	0,5					0,5	0,5					0,5	0,5					0,5	0,5				
Sportágválasztó (sportiskola)	0,5	0,5					0,5	0,5					0,5	0,5					0,5	0,5				
Kötelező alapóraszám	**22**		**22**		**22**		**22**		**22**		**22**		**23**		**22**		**22**		**24**		**23**		**23**	
Szabadon tervezhető óra		4		2		2		4		2		2		3		2		2		2		2		2
Összes tervezett óraszám	**22**	**5**	**22**	**5**	**22**	**3**	**22**	**5**	**22**	**5**	**22**	**3**	**23**	**4**	**22**	**5**	**22**	**3**	**24**	**2**	**23**	**6**	**23**	**4**
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Egyházi ének																			1		1		1	
Angol (két tanítási nyelvű)			2						2						2						2			
Összesített óraszám	**27**		**27**		**25**		**27**		**27**		**25**		**27**		**27**		**25**		**28**		**29**		**27**	
Maximális órakeret	28		28		26		28		28		26		28		28		26		29		29		27	

AZ 5-8. ÉVFOLYAMOK TANTÁRGYAI ÉS HETI ÓRASZÁMAI 2020.

Heti óraszám/évfolyam	**5.a**		**5.b**		**5.c**		**6.a**		**6.b**		**6.c**		**7.a**		**7.b**		**7.c**		**8.a**		**8.b**		**8.c**	
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		4	1	4		4		3		3		3		3	1	3	1	3	1
Matematika	4		4		4		4		4		4		3	1	3		3		3	1	3		3	
Történelem	2		2		2		2		2		2		2		2		2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek																			1		1		1	
Hon- és népismeret							1			1		1												
Hit és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Egyházi ének		1		1		1																		
Természettudomány	2		2		2		2		2		2													
Kémia													1		1		1		2		2		2	
Fizika													1		1		1		2		2		2	
Biológia													2		2		2		1		1		1	
Földrajz													2		2		2		1		1		1	
Angol	3		3	1+1	3		3		3	1+1	3		3		3	1+1	3		3		3	1+1	3	
Célnyelvi civilizáció (kéttannyelvű)				1						1						1						1		
Ének-zene	1		2		2	1/0	1		1		1	1+2	1		1		1	1+2	1		1		1	1+2
Vizuális kultúra	1		1		1	0/2+1	1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Dráma és színház													1			1		1						
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1		1		1							
Digitális kultúra	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		3		3		5		3		3		5		3		3		5		3		3	
Tánc			2		2				2		2				2		2				2		2	
Osztályfőnöki	1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1		1	
Önismeret/drámajáték (sportiskola)													0,5											
Olimpiaismeret (sportiskola)							1																	

Heti óraszám/évfolyam	**5.a**		**5.b**		**5.c**		**6.a**		**6.b**		**6.c**		**7.a**		**7.b**		**7.c**		**8.a**		**8.b**		**8.c**	
Tanulásmódszertan (sportiskola)	1																							
Sportegészségtan-sportetika (sportiskola)																			1					
Kötelező alapóraszám	**27**		**27**		**27**		**28**		**26**		**26**		**29,5**		**28**		**28**		**29**		**28**		**28**	
Szabadon tervezhető óra		**3**		**1**		**1**		**2**		**2**		**2**		**2,5**		**2**		**2**		**3**		**2**		**2**
Összes tervezett óraszám	**27**	**2**	**27**	**5**	**27**	**3/5**	**28**	**2**	**26**	**5**	**26**	**5**	**29,5**	**2**	**28**	**5**	**28**	**5**	**29**	**3**	**28**	**5**	**28**	**5**
Hittan egyházi intézményben	**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**		**1**	
Egyházi ének	**1**		**1**		**1**																			
Angol (két tanítási nyelvű)			**1**						**1**						**1**						**1**			
Célnyelvi civilizáció (két tanítási ny.)			**1**						**1**						**1**						**1**			
Ének/Rajz (emelt szintű oktatás)					**1/2**						**2**						**2**						**2**	
Összesített óraszám	**29**		**32**		**30/32**		**30**		**31**		**31**		**31,5**		**33**		**33**		**32**		**33**		**33**	
Maximális órakeret	32		32		32		32		32		32		34		34		34		34		34		34	

3.3.AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, FIGYELEMBE VÉVE A TANKÖNYV TÉRÍTÉSMENTES IGÉNYBEVÉTELE BIZTOSÍTÁSÁNAK KÖTELEZETTSÉGÉT

Az iskolai tankönyvellátás keretében a munkaközösségek előzetes szakmai egyeztetés után leadják igényüket a tankönyvfelelősnek. Figyelembe véve a következő szempontokat is: 1. Az iskola az iskolai tankönyvrendelés keretében a Nat szerinti kerettantervi tantárgyhoz kizárólag a tankönyvjegyzéken szereplő tankönyvek közül választhat. 2. Az iskolai könyvtárban milyen tartós tankönyvek állnak rendelkezésre. 3. A tanulók tankönyvellátását szolgáló központi költségvetési támogatás terhére a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához a szakmai munkaközösség és az iskolai szülői szervezet egyetértésével a pedagógiai programban foglaltak megvalósítását szolgáló, a tankönyvjegyzékben nem szereplő könyvek, munkafüzetek, feladatlapok, eszközök és digitális ismerethordozó taneszközök is beszerezhetők tankönyv helyett, ha az iskolában a nevelő és oktató munkához részben vagy egészben nem alkalmaznak tankönyvet.

Két tanítási nyelvű csoportokban tanuló diákok esetében az angol nyelv tanulásához és az angolul tanított tárgyak oktatásához szükséges jegyzeteket és könyveket az iskola rendeli meg a szülő finanszírozásával.

3.4.A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ TESTMOZGÁS ÉS AZ ISKOLAI SPORTTEVÉKENYSÉG MEGSZERVEZÉSE

Megvalósítás módja

A mindennapos testnevelést testnevelés órák, sportkörök, szakkörök megtartásával biztosítjuk. Amennyiben az iskola a feltételeket biztosítani tudja, a tanulóknak lehetőségük van arra, hogy különböző sportolási tevékenységekre jelentkezzenek, amit minden tanév végén felmérünk.

A pedagógiai szakszolgálat feladatellátása keretében az intézményben a gyógytestnevelést ellátó pedagógus végzi a kiszűrt tanulók foglalkoztatását, együttműködik a testnevelést tanító pedagógussal, iskolaorvossal.

1-4. évfolyamon a kéttanítási nyelvű és az általános tervű osztályokban heti 5 testnevelés óra van, az 1-4. évfolyamon a művészeti osztályokban a heti 5 testnevelés óra a következőképpen oszlik meg. /3 testnevelés óra + 2 néptánc/. A néptáncot megfelelő végzettségű szakember tanítja.

A felső tagozaton minden évfolyamon 3 testnevelés órával és 2 táncórával biztosítjuk a heti 5 testnevelés órát a sportiskolai és általános tantervű osztályok kivételével.

Heti két testnevelés óra alól felmentés az alábbiak esetén adható:

- versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel. (ebben az esetben a felmentéssel érintett testnevelés órák esetében a gyermek felügyeletéről a szülőnek kell gondoskodnia).
- egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással. (ebben az esetben az 1-6. órában megszervezett testnevelés órák esetében nem érvényesíthető kikérő).

Célunk:

- Igyekszünk felkelteni a tanulók figyelmét a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód fontosságára, ehhez biztosítjuk a szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Legyenek tisztában a saját szervezetük felépítésével és működésével.
- Kialakítjuk a tanulókban a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket, mint például akaraterő, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe.
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza.
- A népi tánc és a társas tánc megszerettetése, hagyományápolás.

Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A program célja: a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel

Rövidtávú célok:

- Minden gyermek minden nap vegyen részt a testmozgásban (órarendbe, napirendbe iktatva)
- Minden alkalommal történjen meg a megfelelő keringési és légző rendszeri terhelés.
- Minden alkalommal örömöt, sikerélményt, játékot, stressz oldást biztosítson a gyermekeknek, köztük az eltérő adottságúaknak is.
- Minden testnevelés órán legyen gimnasztika, benne légzőtorna és a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását, fenntartását szolgáló tartásjavító torna.
- A tanulók az egyes foglalkozásokon kapjanak kellő elméleti ismereteket, különösen az életmód-sportágak gyakorlásához.

Hosszú távú célok:

- A gyermekek, fiatalok építsék be mindennapi tevékenységükbe a feszültségoldó terhelések elviselését növelő mozgásprogramot, amelyeket örömmel, szívesen végeznek.
- Neveljen kitartásra, rendszeres munkára, fejlesszen olyan képességeket, értékeket, amelyeket az élet minden területén hasznosítani tudnak a gyerekek.
- A rendszeres testmozgástól váljon edzetté, azaz erős, szívós, ellenálló és nehézségeket leküzdő gyermekké.
- A rendszeres testmozgás életszükségletté válás.
- A testi és lelki egészség fejlesztéséhez, megőrzéséhez szükséges szokásrendszer kialakítása.

- A pedagógus, mint mintaadó, példamutató személy megjelenése az egészséges életmódra nevelés során.
- A testmozgás program játékot és táncot is tartalmaz.
- Személyiségfejlesztő hatásai érvényesüljenek a teljes testmozgás programban.

Tárgyi feltételek:

- sportudvar
- sportpályák
- tornaterem és felszerelései
- tornaszoba és felszerelései
- városi sportintézmény létesítményei
- városi strand tanuszodája

Személyi feltételek:

Az iskola minden dolgozója elkötelezettje az egészséges életmódnak, minden testnevelő, tanító, tanár, gyógytestnevelő, részt vesz ennek propagálásában.

A mindennapos testedzés színterei:

- tanóra,
- tömegsport,
- sport foglalkozások /iskolaotthonos osztályok/,
- gyógytestnevelés.

Feladatok, teljesítendő egészségszempontok:

- a tanulók egészséges testi fejlődésének biztosítása:
- általános testi képességek fejlesztése
- helyi tantervben előírt mozgásanyag elsajátítása
- tartásjavító torna beiktatása az óra eleji bemelegítés 10 perce során
- fizikai képességek felmérése

Kötelezően testmozgással kitöltött szabadidős foglalkozás:

A napközis csoportokban – mivel az összefüggő foglalkozások időtartama meghaladja a 3 órát – beépítünk napi 45 perces egészségfejlesztő testmozgást. Ez a napközis munkatervben kerül kidolgozásra és a foglalkozási naplóban is szerepel. A foglalkozásokat lehetőleg a szabadban kell megtartani.

Úszás /Központi iskola/

A harmadik és ötödik osztályosoknak lehetőség van csoportonként 10-10 alkalommal úszásoktatásban részt venni. Az úszásoktatás célja, a tanulók vízbiztonságának kialakítása, különböző úszásnemek mozgásformáinak elsajátítása.

Gyógytestnevelés

A csoportok fejlesztését szakképzett testnevelő végzi, az iskolaorvos által gyógytestnevelésre javasolt tanulók számára. A gyógytestnevelés órákon célunk a mozgásformák helyes alkalmazásával megakadályozni az egészségi állapot további romlását, segíteni az egészség helyreállítását.

A foglakozások megtartása kistérségi szervezésben zajlik. A tornatermi foglalkozásokon túl, heti rendszerességgel gyógyúszáson vesznek részt a lehetőségekhez mérten.

Az iskolaorvos és a védőnő segítségével mérjük fel a tanulókat.

Iskolai programok

A tanulók sportprogramokkal kapcsolatos ötleteiket az iskola diákönkormányzatán keresztül juttatják el a testnevelőkhöz, akik lehetőség szerint megszervezik és koordinálják a kezdeményezéseket. pl:

- házibajnokságok (kézilabda, labdarúgás, asztalitenisz),
- kerékpártúra,
- természetjáró túra,
- Majális sportprogramjai,
- Suli buli (utolsó tanítási nap) sportprogramja.

Tanórán kívüli tevékenység

- táborok,
- diákolimpiai versenyek,
- városi rendezvények
- más iskolák által kiírt versenyek.

Idényprogramok:

- sor- és váltóversenyek,
- téli sportok, versenyek (szánhúzás, hóvárépítő- verseny, hógolyó csat,
- családi nap, mely sportprogrammal is kiegészül,
- kerékpáros verseny közlekedési szabályok megismertetésével, betartásának szükségességével.

3.4.1. FIZIKAI FITTSÉG MÉRÉS

Fizikai állapotfelmérés

Az R1. 81. §-a helyébe a következő rendelkezés lép: „81. § (1) A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését (a továbbiakban: fizikai fittségi mérés) a) – a b)–d) pontban foglalt kivétellel – az iskola testnevelés vagy mozgásnevelés tantárgyat tanító pedagógusa, b) ha a tanuló testnevelésórán és gyógytestnevelésben egyaránt részt vesz, az iskola testnevelés vagy mozgásnevelés tantárgyat tanító pedagógusa és a pedagógiai szakszolgálat gyógytestnevelést tartó pedagógusa együttműködésben, c) ha a tanuló kizárólag gyógytestnevelésben vesz részt, a pedagógiai szakszolgálat feladatellátása keretében az adott intézményben a gyógytestnevelést ellátó pedagógus, d) ha a tanuló sem testnevelésórán, sem gyógytestnevelésen nem vesz részt, de valamely strukturált mozgásfejlesztésben igen, a mozgásfejlesztést végző pedagógus, e) ha a tanuló sajátos nevelési igényű, és részt vesz testnevelésórán, illetve gyógytestnevelésben, az a)–c) pontban meghatározott pedagógus és a tanuló egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozását tartó gyógypedagógus, konduktor együttműködésben, f) ha a tanuló gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben vesz részt testnevelés- vagy mozgásnevelés-órán, a testnevelést, illetve mozgásnevelést tanító pedagógus végzi el. (2) A fizikai fittségi mérés eredményeit az (1) bekezdés a), c), d) és f) pontja szerinti esetben a mérést végző pedagógus, az (1) bekezdés b) és e) pontja szerinti esetben az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa rögzíti az Nkt. 44/B. § (1) bekezdése szerinti rendszerbe. (3) A fizikai fittségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az érintett pedagógusok, továbbá köznevelési intézmények vezetői tanévenként elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából – elsősorban az iskolai testnevelés tantárgy, valamint az egészségügyi és

pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozás, valamint a gyógytestnevelés keretei között – szükséges intézkedéseket. (4) A tanulók fizikai fittségi mérésének részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé."

- ***Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének lehetőségei:***
- antropológiai adatok,
- koordinációs képességek,
- kondicionális képességek.
- ***Helyi felmérések:***
- Atlétika:

futószámok,
kislabda dobás,
távolugrás,
magasugrás,
tömött labda dobás,

- Labdajátékok:

kézilabda

- Torna:

talajtorna

- ***Regionális felmérések:***
- iskolabajnokságok / kézilabda, labdarúgás/,
- iskolák közötti versenyek /atlétika, asztalitenisz, kézilabda, labdarúgás/
- **Iskolaorvosi felmérések:**
- Szakorvosi vizsgálatok.
- Antropológiai mérések.
- **Mérés:**

Alsó tagozaton a NETFIT-tel kapcsolatos alapvető feladat a kisiskolás korban a motoros próbákkal történő játékos megismerkedés, a fittségre és egészségre vonatkozó ismeretterjesztés, illetve a tesztekkel kapcsolatos pozitív attitűdök, érzelmek és motiváció kialakítása.

Felső tagozaton **a tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek**

53. § (1) Iskolánk az Nkt. 80. § (9) bekezdése alapján, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban, az 5-8. évfolyamokon megszervezi a tanulók **fizikai állapotának** és **edzettségének** mérését, vizsgálatát.

(2) Az érintett tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi a **NETFIT® komplex mérési tesztrendszerének** alkalmazásával az adott tanév második félévében.

(3) A **NETFIT®: Nemzeti Tanulói Fittségi Teszt,** amely a 21. század követelményeihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszköz. A program segítségével kialakítható pozitív attitűdök, megszerezhető ismeretek, valamint fejleszthető képességek és készségek jelentősen hozzájárulnak az egészségtudatos, jövőorientált életvezetés kialakulásához.

(4) A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző **fittségi profilt** különböztet meg,

amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

- **Testösszetétel és tápláltsági** profil:

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

- **Aerob fittségi** (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

- **Vázizomzat** fittségi profil:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

- **Hajlékonysági** profil:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

(4) A NETFIT®, a fizikai fittségi állapotot nemhez és életkorhoz igazodó **külső kritériumértékekhez**, úgynevezett **egészségsztenderdekhez** viszonyítja. Az egészségsztenderdek olyan **teljesítményminimum** értékeket jelentenek, amelyeket túlteljesítve a tanuló hosszú távon valószínűbben lesz védett az **ülő életmóddal, fizikai inaktivitással** összefüggő megbetegedések rizikófaktoraival szemben.

(5) Tanulóink **értékelése testnevelés tantárgyból** nem a NETFIT® eredmények alapján történik, mert a fizikai fittség **csupán az egyik területe** az iskolai testnevelésnek és a fittségi állapotban bekövetkező változások önmagukban nem jelentik automatikusan, hogy annak érdekében a diák tudatosan tett volna valamit, illetve kiváló testnevelés-órai motiváltság, hozzáállás, mozgás- és kognitív tanulás mellett is elképzelhető, hogy a fittségi állapot nem változik.

3.5.A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

Iskolánk pedagógiai gyakorlatában nagyobb szerepet kapnak az alábbi módszerek, melyek új feladatok elé állítják a pedagógusokat 1-8. évfolyamon:

- az aktív tanulás, a tanulói kompetenciafejlesztés,
- az egyénre szabott tanulási lehetőségek megteremtése,
- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás,
- a differenciált tanulásszervezési eljárások,
- multidiszciplináris órák, azaz olyan foglalkozások szervezése, amelyek megvalósításakor a tanulók egyszerre több tudományterülettel foglalkoznak, a tudnivalók integrálásával ismerkednek meg a tanulók,
- a teamtanításnak olyan alkalmazása, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg,
- a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek rendszeres alkalmazása iránti igény.

A pedagógiai feladatok részét képezi az átfogó egészségtudatos magatartás fejlesztése, az ökológiai szemlélet kialakítása, a mozgás megszerettetése,

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az első két iskolai év bevezető szakasz, szerepe szerint előkészít az iskolai tanulmányokra. Gyermekre figyelő fokozatossággal vezet át az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás szervezeti kereteibe, tevékenységrendszerébe és szokásrendjébe. Felhasználja és továbbfejleszti az iskolába kerülő gyerek természetes tanulási motiváltságát, a megismerés és a megértés iránti érdeklődését, nyitottságát. Széles teret enged játék- és mozgásigényének kielégítéséhez. Kedvező feltételeket teremt a természetes fejlődési, érési folyamatok kiteljesedéséhez. Előkészíti, megalapozza a kulcskompetenciák kifejlődésének folyamatát.

A tanító feltérképezi a tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit. A gyerekek közötti különbségeket természetesként fogadja el. Kellő időt enged a tanulási feladatok pszichológiai feltételeinek beéréshez, és személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel esélyt teremt a sikeres iskolai pályafutás, valamint az élethosszig tartó tanulás biztonságos megalapozásához, az egységes műveltségbeli alapok megszerzéséhez.

3-4. évf. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A kezdő iskolaszakaszban, az iskolakezdés 3-4. évében folytatódnak a fenti fejlesztési prioritások, de fokozatosan átalakul a tanulás jellege. Egyre inkább előtérbe kerülnek a teljesítményelvárások által meghatározott tanulási feladatok, a fejlesztési követelményeknek való megfelelés igénye.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamata a kisiskolások nevelésében a tanulók együttműködésére épül, kooperatív technikákkal operál. A tanulók fejlettségére és fejlesztési szükségleteire figyelve, differenciált tervezéssel és tanulásirányítással fokozatosan növeli a tanító a terhelést és a teljesítményelvárásokat. A tanulók előmenetelét fejlesztő értékeléssel segíti elő. Élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti a kulcskompetenciák összetevőit: az alapvető rutinokat, képességeket és alapkészségeket, formálja az attitűdöket, közvetíti az elemi ismereteket, tanulási és magatartási szokásokat alakít. Megtapasztaltatja az ismeretszerzés korszerű forrásait, azok eszközként való felhasználásának módját, megtanítja és gyakoroltatja az elemi tanulási módszereket és technikákat. A tanulók fokozatosan gyarapodó ismereteit rendszerbe szervezi. Aktivizálja a már megszerzett tudást az új tanulási feladatok megoldásához.

5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, annak eredményességéhez szükséges kulcskompetenciák megalapozásának folytatása. Törekedni kell a társas kultúra fejlesztésére, a nemzeti közösségi összetartozás, és a hazafiság megerősítése. Tudatosítani kell a tanítás-tanulás folyamatában, hogy sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. Mindez elkerülhetetlen az együttműködési készségek hiányában. Fontos a tanulói tudás megalapozása, ezáltal megfelelnek a társadalmi elvárásoknak, könnyebb lesz a munkahelyteremtés. Tudatosítjuk az egészséges életmódot. Törekszünk arra, hogy megismerjék jogaikat, kötelezettségeiket, felelős állampolgárokká váljanak. Rendelkezzenek gazdasági-pénzügyi ismeretekkel az ésszerű gazdálkodás és a fogyasztás terén. Tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág megőrzését. Fejlődjön kreativitásuk, esztétikai érzékük, épüljön be a mindennapi életükbe. Megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.

7-8.évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A hetedik-nyolcadik évfolyamon folyó nevelés-oktatás alapvető feladata a már meglévő kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás megalapozása. Nagy hangsúlyt kell fektetni a pályaválasztásra, pályaorientációra. Elő kell segíteni a tanulók készségeinek optimális alakulását, kompetenciáinak kifejezésre jutását. Foglalkozni kell a konfliktuskezeléssel, a szexuális kultúra kérdéseivel, a felelős párkapcsolat kialakításával, a családi közösségek megbecsülésével. A családdal együttműködve készítsük fel a tanulókat az önállóságra, a balesetek megelőzésére, a szabályok betartására. Megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével. Meg kell tanítani őket arra, hogy hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok. Ösztönözzük a személyiségfejlesztő tanítást. Kapcsolódjanak be szűkebb és tágabb környezetünk megőrzésébe, gyarapításába. A tanulók tevékeny részvételére építünk a tanítás- tanulásszervezési eljárások megvalósításában.

3.6.. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

A délutáni idősávban a tanulók számára szakköri foglalkozásokat biztosítunk. Itt lehetőségük van megválasztani, hogy melyik szakkör munkájában szeretnének részt venni.

Az igényeket minden tanév végén felmérjük.

A szülők az első osztályba való beíratás előtt választhatnak az iskola által meghirdetett képzési formák közül (sport**,** angol két tanítási nyelvű, emelt szintű művészeti). Az iskolába történő beiratkozás a szabadon választott tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A szülőnek, továbbá, ha a tanuló a tizennegyedik életévét betöltötte, a tanulónak írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja.

Az iskolavezetés döntése alapján az intézménybe jelentkező pedagógusokkal az intézmény képviselői elbeszélgetnek, majd próbatanításon vesznek részt. Ennek tükrében dönt az iskolavezetés a felvételről.

3.7.A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJÁT, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI

Tanulmányi munka értékelése

Szóbeli beszámoltatás

Követelményei: tantárgytól függetlenül fontos a szép, helyes magyar beszéd tanítása, kifejezőképesség, az előadói készség fejlesztése. Kisiskolás korban, illetve új tantárgy bevezetésekor kérdések alapján feleltetünk, később összefüggő, a lényeget kiemelő feleletet várunk. A szóbeli felelet normál jegyként kerül az e-naplóba, fekete színnel.

Írásbeli beszámoltatás

Különféle formáit alkalmazni hivatott személyek: tanító, szaktanár, munkaközösség-vezető, szaktanácsadó, igazgató és helyettese.

Írásbeli felelet:

- egyenértékű a szóbeli felelettel, nem köteles bejelenteni, a feldolgozás alatt álló témakörben szereplő tananyagot kérheti számon a tanulótól
- formáját tekintve lehet esszé vagy teszt
- füzetbe vagy lapra, tesztlapra, számítógépre történjen
- értékelése történhet pontozással (%-os értékelés figyelembevételével) vagy globálisan
- a megíratást követő 1 héten belül értékelni kell
- érdemjegye az e-naplóba ugyanúgy, mint a szóbeli felelet, **fekete** színnel, normál jegyként írjuk

A témazáró dolgozat

- előzetes bejelentés alapján, megfelelően feldolgozott tananyagból íratható a tantervi követelmények szerint,
- előzze meg összefoglaló óra, vagy a téma rövid összefoglalása,
- egy tanítási nap lehetőség szerint max. kettő témazáró dolgozat íratható,
- központilag kiadott, vagy a pedagógus által elkészített feladatlapon iratható meg,
- lehet A-B-C változatokban megíratni,
- a megíratást követően max. két héten belül javítva kell kiosztani és értékelni
- értékelése a százalékos határok figyelembevételével történik,
- azok, akik hiányzásuk miatt nem írták meg a témazáró dolgozatot, a tanító ill. szaktanár által előre egyeztetett időpontban lehetőség szerint pótló órát biztosítunk,
- mindig közösen elemezni és értékelni, valamint javítani kell,
- érdemjegye **pirossal** kerül az e- naplóba,
- időpontjait a tanmenetekben rögzíteni kell megőrzendő egy héttel korábban be kell jelenteni.

Házi dolgozatok

- megíratása feldolgozott tananyagból, előkészítés után történhet
- egy rövidített téma lezárása
- minimum 3 napot kell a megíráshoz biztosítani
- megírása az adott tantárgy füzetébe kerüljön
- mindig közösen elemezni és értékelni, valamint javítani kell
- értéke egyenértékű a feleltjeggyel, színe fekete.

Projektoktatás értékelési formái

Célja: visszatekintés a munkára/ folyamatokra, a teljesített és nem teljesített feladatokra. Az értékelés szempontjait a projektmunka megkezdése előtt ismertetni kell a tanulókkal.

Lehetséges értékelési szempontok: munkavégzés, véleményalkotás önállósága, együttműködés foka kitartás, saját ötletek, bírálat feldolgozása

Tanulói értékelés

1. Önértékelés (5-fokú skála, indoklás)
2. Társ/csoportértékelés
3. Kérdőív - mintakérdések • Milyen részfeladatokat vállaltál? • Mely lépéseknél érezted magad bizonytalanul és miért? • Mely lépések voltak a tervezettnél időigényesebbek? • Menynyire vagy elégedett a saját teljesítményeddel?

Tanári értékelés

1. Projektfolyamat értékelése -A tanulók által készített projekttervet és az összegző beszámoló minőségét értékeljük.
2. Projekttermék értékelése

Fontos a szakmai-tartalmi és az esztétikai kritériumok közötti arány megtalálása.

Szakmai minőség: terjedelem, alaposság (3 pont)

Felhasznált források sokszínűsége, mennyisége (1 pont

Megvalósítás, grafika, esztétikum, ötletesség stb. (2 pont)

3. Prezentáció/előadás értékelése

λ Ne mosódjon össze a termék értékelésével! Szempontok lehetnek: • A prezentáció felépítése • Kommunikáció • Eszköz/technika használata • Szakmai minőség.

Tanév eleji és tanév végi felmérések

Megfelelő előkészítés után íratható csak meg időpontját előre be kell jelenteni történhet központilag kiadott feladatlapokon vagy helyi készítésű feladatlapon:

- mindig közösen elemezni és értékelni, valamint javítani kell,
- év eleji felmérés (diagnosztikus), csak %-os értékeléssel minősíthető
- időpontjait a tanmenetekben rögzíteni kell,
- megőrzendő

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató **mentesíti** az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő **értékelés és minősítés** alól és helyette szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.

A részképesség-zavarral küzdő tanulóink tudásának felmérése érdekében a szóbeli feleleteket előnyben részesítjük, az írásbeli feleletnél csökkentjük a feladatokat, vagy több időt biztosítunk annak megírására.

Az értékelés funkciói

Értékelés				
	módja	**célja**	**ideje**	**formái**
	diagnosztikus	1. Feltárja az előzetes ismeretek szintjét 2. Tájékoztat az ismétlés, felzárkóztatás, hiánypótlás miként-jéről	1. tanév elején, új téma indításakor 2. iskolaváltáskor 3. tanárváltásnál 4. differenciált csoportbontásnál	Rövid dolgozat, szóbeli felelet. Nem osztályozzuk, (pontozás v. százalékos értékmeghatározás).
	A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására. Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról. (NAT)			
	formatív fejlesztő - formáló - ösztönző	1. Kisebb tanítási egységek elsajátítási szintjének felmérése 2. Tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárása, javítása 3. Ösztönzés, önkorrekció	Időben rendszeresen elosztott gyakorisággal, a folyamat teljes idejében.	1. röpdolgozat 2. szóbeli felelet 3. osztályfelelltetés 4. kísérletezés 5. manuális munka 6. gyakorlat végrehajtása

	fejlesztő, tanulást segítő értékelés és ennek visszajelzése akkor éri el a kívánt hatást, ha az a tanuló számára az értékelést követően rövid időn belül megismerhető. (NAT)			
	szummatív minősítő	1. A tanulmányi követelményeket figyelembevevő összegzés, záró minősítés 2. Relatív végállapot eredményeinek megállapítása.	Nagyobb tanulmányi egységek lezárásakor (tantárgyi témák végén, félévkor, tanév végén).	1. témazáró dolgozat 2. szóbeli, írásbeli összefoglaló 3. vizsga
	Az összegző értékelés célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek. Az összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel (NAT)			

Az értékeléssel kapcsolatos gyakorlati szabályok
Az értékelés alapja: a helyi tanterv követelményrendszere

- Az érdemjegyeket a tanórán, de legkésőbb a napi tanítási órák után írjuk be az e-naplóba.
- Az osztályzatot a tanulóval közölni kell, rövid indoklással, az személyre szóló, támogató, fejlesztő szándékú legyen.
- Mindig a tanuló fejlődését tekintjük, ezért a későbbi osztályzatok döntőbbek, de ez nem jelenti a korábbiak figyelmen kívül hagyását.
- Év végén az egész éves munkát értékeljük, nem csak a II. félévet vesszük figyelembe.
- A kiemelkedő teljesítményt dicsérettel jutalmazzuk, mely a bizonyítványba is bekerül.
- Negyed-, fél-, és háromnegyed évkor a szülőknek figyelmeztetővel jelezzük a tanuló teljesítményét az e-naplóban és az ellenőrzőben. Dicséretet félévkor és tanév végén adunk.

Az érdemjegyek fajtái:

- normál jegy (fekete, 1x érték): szóbeli vagy írásbeli számonkérés, házi dolgozat, órai gyakorlati munka, tanulói kiselőadás, házi dolgozat, kiemelkedően eredményes versenyzés, projektmunka produktuma, kiemelkedően eredményes
- témazáró jegy (piros, 2x érték): témazáró dolgozat – a tantárgyi téma egységet lezáró, összegző írásbeli felmérés

- kis jegy (kék, 0,5x érték): gyűjtőmunka, kutatás, versenyen való részvétel (amikor helyezést nem ért el a tanuló), órai munka kigyűlt piros pontok alapján
- (zöld jegy- 0,5x érték) szorgalmi munka, iskolai műsorokra való felkészülés, szereplés

A tanulót a félév (félévi értékelés) vagy teljes tanév (év végi értékelés) során megszerzett érdemjegyeinek súlyozott átlaga alapján értékeljük. A szaktanár ettől minimálisan eltérhet.

Teljesítmény	Osztályzat	Szöveges értékelés
5,00	5	kitűnő
4,51 – 5,00	5	jeles
3,51 - 4,50	4	jó
2,51 - 3,50	3	közepes
1,51- 2,50	2	elégséges
0 – 1,50	1	elégtelen

Félévkor gyenge tanulmányi eredmény esetén 1,50 – 1,99 átlag között használható a figyelmeztetés, melyet az e-naplóban is rögzítünk.

Kitűnő rendű eredmény esetében javasolt a dicséret megadása, melyet az e-naplóban is rögzítünk.

Témazáró dolgozatok értékelése során általános gyakorlat:

91%-tól	jeles (5)
75%-90%	jó (4)
51%-74%	közepes (3)
31%-50%	elégséges (2)
0%-30%	elégtelen (1)

Az egyes tantárgyaknál lehetnek eltérések, az értékelési szempontokat a helyi tanterv tantárgyi követelményeinél jelezzük.

Minden pedagógus tanév elején ismerteti az alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszerét a tanulókkal és a szülőkkel

Az érdemjeggyel történő értékelés helyett a tanuló a következő tantárgyak esetében (**sportágválasztó, önismeret és drámajáték, sportegészségtan- sportetika, tanulásmódszertan, olimpiaismeret, egyházi ének, néptánc, társastánc, amennyiben nincs tantárgyba integrálva a dráma és színház, hon- és népismeret, állampolgári ismeretek)** - kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és minősítést kap.

Kiválóan megfelelt: Órai aktivitása kiváló. Az óra menetébe aktívan bekapcsolódik, magatartási probléma nem merül fel, együttműködik társaival, részt vesz a játékban, beszélgetésben. A tantárgy ismeretanyagát kiválóan elsajátítja. Tanórai írásos produktumai mintaértékűek,

megfogalmazásai igényesek és pontosak. Vállal kisbeszámoló és/vagy gyűjtőmunka és/vagy projektmunka készítést. Jártas az önértékelésben.

Jól megfelelt: Aktívan részt vesz az órai munkában, írásbeli feladatait maradéktalanul elvégezi. Az óra menetébe bekapcsolódik. Részt vesz, de nem önként a feladatmegoldásokban, kulturáltan kommunikál társaival beszélgetés közben, és játékban. A tantárgy ismeretanyagában tájékozott, de felmerülnek bizonytalanságok. Mindig kész az önértékelésre.

Megfelelt: Az órákon passzív, írásbeli feladatait elvégzi, de azok pontatlanok, az óra menetét csak figyelemmel kíséri. Ritkán, de megnyilvánul társai előtt, beszélgetésben játékban, nem igyekvő. A tantárgy ismeretanyagában kevésbé tájékozott. Kevésbé hajlandó az önértékelésre.

Szöveges értékelés

A szöveges értékelés követelményei

- minősítés - központúság helyett fejlesztőközpontúság jellemezze
- figyelembe veszi az életkori sajátosságokat
- összhangban van a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között
- rendszeres és folyamatos az értékelés
- személyre szóló, támogató, fejlesztő szándékú legyen
- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérője, megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet tölt be
- konkrét egyénre szabott javaslatokkal jelöli meg a továbblépés útját és módját, nyelvi megformáltságában közérthető mind a tanuló, mind a szülő számára.
- Az első évfolyamon – félévkor és év végén, továbbá a második évfolyamon félévkor – szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozó megállapításokat kell tartalmaznia.
- Az első évfolyamról kiállított bizonyítványok "Záradék" rovatába kell bejegyezni a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket, szülői kéréseket, és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát. Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti. A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson. (NAT)

Az első évfolyamon a tanuló szöveges minősítése az oktatási miniszter által engedélyezett bizonyítvány pótlapon (pótlapokon) történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot

a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány pótlap-jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni. **Iskolánk egyaránt fontosnak tartja a bemeneti méréseket, a folyamatellenőrzést és kimeneti mérést. A bemeneti mérések azt a célt szolgálják, hogy az iskolába érkező és tanulmányaikat megkezdő 1. évfolyamosok iskolakészültségi fokát megállapítsuk. A folyamatellenőrzés a minőség-ellenőrzés legfőbb eszköze, és az iskolai munka belső szabályozásának döntő eleme. Eredményeként megállapítható a napi iskolai oktatómunka szintje, s megítélhető az aktuális tudásszint.** A kimeneti mérés lehetőséget teremt az iskola és az egyes tanulók eredményeinek az összevetésére az előző teljesítményeikhez.

A célnyelvi tantárgytanítás során az értékelés alapja minden tárgy esetében a tantárgyi tudás.

A 2. évfolyam szöveges értékelése:

A nyelvi megformálás szintje nem befolyásolhatja a tantárgyi osztályzatot. A tanulók angol nyelvi szintjének értékelésére az angol tantárgy keretében kerül sor. Az egyéni angol nyelvi fejlődés mérésére minden évben bemeneti és kimeneti tesztet íratunk 4. osztálytól kezdődően.

Az idegen nyelv esetében 2. osztály második félévétől az alábbi értékelést alkalmazzuk:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-39 %	elégtelen (1)
40-59 %	elégséges (2)
60-74 %	közepes (3)
75-90 %	jó (4)
91-100 %	jeles (5)

3.8. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A tanuló önmagához viszonyított fejlődését vesszük alapul. Az osztályfőnökök az osztályban tanító nevelőkkel havonként egyeztetnek az érdemjegyekről, melyet az e-naplóban rögzítenek. A félévi és az év végi értekezleten javaslatot tesznek a tanulók magatartás és szorgalmi jegyeire, melyet a tantestület megvitat. Ez a jegy kerül az értesítőbe és a bizonyítványba.

A magatartás és szorgalom minősítésének (a jegy kialakításának) formái:

- *Folyamatos minősítés*

A pedagógusok folyamatosan, rendszeresen, következetesen reagálnak a tanuló megnyilvánulásaira (tanórán és tanórán kívüli szervezett foglalkozásokon). Kirívó magatartásbeli vétség, illetve a munkamorál feltűnő romlása esetén a szülőket szóban vagy írásban tájékoztatjuk. Kiemelkedő teljesítmény, (versenyeredmény, rendezvényen való szereplés, szervezőmunkában való részvétel, stb.) jutalma szóbeli és írásbeli dicséret. A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályközösség véleményét figyelembe véve az osztályfőnök minden hónap végén értékeli és minősíti.

- *Félévi és év végi minősítés, jegy kialakítása*

A tanuló önértékelésének, az osztályközösség véleményének figyelembevételével az osztályfőnök kialakítja javaslatát. Az osztályban tanító tanárok testülete megvitatja azt. A döntést szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök hozza meg. Mind a magatartás, mind a szorgalom

értékelése a tanulói személyiség alakításának, a tudás megszerzésére irányuló tevékenység segítésének eszköze. A tanuló magatartását és szorgalmát nem szabad mereven, a személyiségvonásainak figyelmen kívül hagyásával értékelni. Nem megengedett a kollektív büntetés. Az értékelés nem tükrözhet tanári rokon- vagy ellenszenvet. A minősítés nem büntetés és nem megtorlás, hanem folyamatos értékelés: célja minden esetben a fejlesztő nevelés, a segítségnyújtás.

3.8.1. MAGATARTÁS

A magatartásjegy kialakításának elvei:

➢ A tanuló magatartásjegyében kifejezésre jut

- az iskolában tanúsított magaviselete a tanórán, napköziben, egyéb foglalkozásokon, rendezvényeken, szünetekben
- társaihoz, osztályközösséghez, iskolai közösséghez, felnőttekhez való viszonya
- felnőttekhez való viszonya
- a kulturált magatartás szabályaihoz való viszonya az iskolában és az iskolai rendezvényeken
- az iskolába járási fegyelme
- a korábbi magatartásához képest történt változás

➢ **Példás (5):**

- Ha a tanórákon fegyelmezett, tisztelettudó, segítőkész, aktív, munkáját vonakodás nélkül elvégzi.
- Az iskola házirendjének szabályait betartja.
- Önként vállal munkát a közösségéért, azt megbízhatóan teljesíti.
- Aki jóindulattal segíti társait, aki tudásával a közösségben elért helyzetével soha nem él vissza.
- Törekszik az önnevelésre
- Nincs fegyelmi büntetése, igazolatlan mulasztása
- Hogyan viselkedik az iskolai által szervezett egyházi alkalmakon

➢ **Jó (4):**

- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs figyelmeztetése, igazolatlan hiányzása
- Az 5-ös magatartás egyes kritériumainak nem felel meg kifogástalanul.

➢ **Változó (3):**

- Cselekedetei következményét nem képes felmérni, házirendben foglaltakat folyamatosan megszegi.
- Ha kötelességét felszólításra teljesíti.
- Ha munkához való viszonyát a rendszertelenség és a pontatlanság jellemzi.
- Ha a tanórákon gyakran figyelmeztetni kell, társait időnként szórakoztatja, vagy zavarja.
- Rendszeresen késik, az áhitatokon nem vesz részt
- Igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki figyelmeztetője van.

➢ **Rossz (2):**

- Ha magatartásával rossz irányba befolyásolja társai viselkedését.
- Aki megfélemlíti társait, agresszív,
- Ha a tanórai munkát szándékosan zavarja, viselkedése visszaveti a tanulásban
- Ha az iskola berendezési tárgyait, felszerelését szándékosan rongálja.
- Több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- Több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása

vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

3.8.2. SZORGALOM

A szorgalomjegy kialakításának elvei

- a képességhez mért teljesítmény minősítésének eszköze
- az órai aktivitás, a személyiségből fakadó tulajdonságok figyelembevételével minősíthető
- Önmagával szembeni kötelességtudat
- Vállal- e többletfeladatot, részt vesz-e versenyeken
- részt vesz-e z iskolai által szervezett egyházi alkalmakon

➢ **Példás (5):**

- Ha rendszeresen felkészülten jön a tanítási órákra, munkáját kifogástalanul ellátja.
- Ha az érdeklődési körének megfelelő tantárgyban a kötelezőnél többet nyújt.
- Ha felszerelése hiánytalan, gondozott, füzetvezetése rendszeres, ügyel a tartalom pontosságára is és munkavégzésében megbízható.
- Képességeihez mérten teljesít.
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

➢ **Jó (4):**

- képességeinek megfelel, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;

➢ **Változó (3):**

- Ha munkája képességeihez, körülményeihez képest ingadozó.
- Ha figyelmetlen, nem aktív, felszerelése rendetlen, időnként hiányos.
- Írásbeli munkái rendezetlenek, hiányosak
- Érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja.

➢ **Hanyag (2):**

- Ha a tanórákra rendszeresen nem, vagy csak elvétve készül fel.
- Ha a felszerelését nem hozza el, illetve tudatosan nem használja.
- Órai munkája nem értékelhető
- A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül.

- Félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

3.9. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk:

· a magyar angol két tanítási nyelvű osztályokban az angol órákat,

· a művészeti osztályokban a rajz és ének-zene tantárgyakat.

Egyéb foglalkozások

- **A napközi otthon tevékenységrendszere**

A napi program a következő tevékenységeket foglalja magába:
étkezés, tanulmányi munka, szervezett foglalkozások, szabad játék.
A napi programot a napközis nevelő állítja össze a házi feladatok, az aznapra szervezett foglalkozás, a körülmények és az aktualitások figyelembevételével.
1-1 hét programját a heti rend határozza meg.
A napközis nevelők ebben rögzítik, hogy a foglalkozások a hét egyes napján hogyan követik egymást.
Bármilyen távozási szándékot az üzenőben vagy egy külön kell jelezni írásban, esetleg online.
A napközi ügyelet 17 óráig tart.

- **Tanulószoba**

A jelentkezők számától függően alakítjuk ki a csoportokat.
A tanulószoba lehetőséget biztosít a tanulóknak ahhoz, hogy szaktanár felügyelete mellett készítsék el a házi feladatokat, és segítséget kapnak az elméleti tárgyak tanulásához.
A tanulószoba rendjét a Tanulószoba működési rendje tartalmazza / melléklet/

3.10. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK

3.10.1. AZ EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM

A református oktatási intézmények specifikációi

Az egyházi oktatási intézményekben épp úgy a jövő nemzedékét nevelik, mint a világi iskolákban. Az egyházi intézményekben felnövekvő értelmiség számára az egészséges, függőségektől mentes élettel kapcsolatos bibliai tanítás egyetemes érték. A hívő közösséghez tartozás egészségvédő tényező. A vallás olyan hit- es értékrendszert közvetít, amely értelmet és irányítást, azaz egyfajta keretet ad az életnek. Az ima, a Teremtővel kialakított bizalmas kapcsolat segít feldolgozni az élet megpróbáltatásait, hiszen azok így értelmet nyernek. A deviáns magatartásformák nagyrészt fiatalok körében alakulnak ki, és válnak később valódi szenvedéllyé, különösen fontos, hogy e védőhatás az ő esetükben is működjön. A hit biztosítja a közösséghez

tartozást, a lelki élményeket, az útkeresés céljait. Jelentős szerepet tölt be a hit a serdülők életében, spirituális útkeresésében es pszicho-szociális fejlődésében. Fontosnak érezzük az Országos Református Tanáregyesület Etikai Kódexet, amit magunkra nézve kötelezőnek tartunk.

Az egészségnevelés alapelvei

- Egészségfejlesztő közösségi tevékenységek, egyéni képességek fejlesztése.
- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését.
- Együttműködünk a szakemberekkel.
- Fontosnak tartjuk a tanulóbarát iskolai környezet kialakítását.
- Pozitív beállítódások, magatartások, szokások kialakítása.
- Embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartás hangsúlyozása.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a következő témaköröknek:

- Az egészséges táplálkozás
- Környezeti ártalmak, káros szenvedélyek
- Szexuális felvilágosítás, családtervezés, AIDS prevenció
- testi-lelki egészségvédelem
- Drogprevenció
- Mindennapos testmozgás
- Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- Balesetmegelőzés-elsősegélynyújtás

Egészségfejlesztési stratégia

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére.

Általános célunk

Lehetőséget adni a református keresztyén nevelésben résztvevő fiataloknak arra, hogy Isten erejét közvetlenül is megtapasztaljak a hétköznapok kihívásain keresztül.

Megértsék, hogy a világban az egyen kiszolgáltatottnak érezheti magát, ha nincsenek kapaszkodói, de nem elveszett, ha a megfelelő és megtartó kapaszkodókat megtalálja és alkalmazza az életében. Felismerjék, hogy milyen tendenciák és szellemi áramlatok között kell állást foglalniuk és életmódot választaniuk. Különbséget tegyenek kísértés és lehetőség között és ezekre felkészült, jobb válaszokat adjanak, mint amit a világ kínál.

Az egészségnevelési program szervezésével kapcsolatos teendők

Az iskolai egészségfejlesztő munkához, a programok megszervezése előtt szükséges egy egészségfejlesztő **team létrehozása**, melynek képviselői:

- egészségfejlesztő pedagógus
- iskolaorvos, védőnő
- testnevelő
- DÖK segítő pedagógus
- hitoktató

Munkájukat segítik az osztályfőnökök, szaktanárok, munkaközösség-vezetők, külső szakemberek.

Programterv készítésének ajánlott szempontjai:

- célok megfogalmazása,

- feladatok rögzítése,
- módszertani elemek felvázolás,
- szükséges források meghatározása,
- határidő, felelősök megnevezése.

Iskolánkban az életkori sajátosságokhoz illesztendő lényeges témák

- Az egészséges táplálkozás témái (alsó tagozaton, technika, biológia, kémia és osztályfőnöki órák keretében).
- A szenvedélybetegségekkel való foglalkozás (8. osztály biológia óra, osztályfőnöki órák a felső tagozaton).
- A szexuális felvilágosítás és nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció (osztályfőnöki és 8. osztályban biológia óra keretében).
- A betegség és a gyógyulást segítő magatartás, elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat (osztályfőnöki órák, a 7-8. osztályban biológia, kémia, fizika óra keretében).
- A testi higiénia (alsó tagozaton, felsős osztályfőnöki órák, 8. osztály biológia órák).
- A környezeti ártalmak (természettudományos tantárgyak).
- A személyes biztonság, közlekedés, rizikóvállalás (alsó tagozaton környezetismeret keretében, és felsős osztályfőnöki órák keretében, technika órákon).
- A testedzés, a mozgás, a helyes testtartás (testnevelés és osztályfőnöki óra, természet és biológia óra keretében).

Az egyes témakörök feldolgozásánál bekapcsolódik a programtervek szerint az iskolai védőnő, az iskolaorvos, D.A.D.A oktató, dietetikus, kozmetikus, hitoktató, fogorvos, segítséget nyújt a programok lebonyolításában.

Az egészségstratégia színterei (mely magába foglalja az egészségnevelés, a drogprevenció, a környezeti nevelés, a fogyasztóvédelem témaköreit is)

Az egészségtudat fejlesztése összetett személyiségfejlesztő munka. Így módszerét és színtereit nagyon nehéz meghatározni. Színterei lehetnek elsősorban a család, az iskola, a kortárs közösség, szabadidős közeg.

Életviteli feladatok:

A napi rutinba beépülve folyamatos a gyermekektől elvárt higiénia szokások betartatása, és lehetőség van az életviteli szokások kialakítására.

a) Iskolai helyszínek

- **Az összes tantárgy tanórai foglalkozásai**
- **Tantárgyközi projektek**
- **Osztályfőnöki óra**

A tanórai program kereten belül lehetőség nyílik az érzelmi nevelésre es olyan interaktív készség- ill. személyiségfejlesztő programokra, amelyek felkészítik a keresztyén intézmények diákjait a helyzetek felismerésére, megválaszolására es önmaguk megismerésére. Természetesen megfelelő időtartamban és rendszerességgel kell ezeket a programokat megvalósítani.

b) Nem hagyományos tanórai foglalkozások

- **Délutáni szabadidős foglalkozások**

Sportprogramok, egészségnevelési témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok.

- **Egészségnap**

Az iskola egészét átfogó előre tervezett programok, komoly szervezést, felkészülést igényelnek, több iskola is összefoghat.

- **Hétvégi iskolai programok**

Sportrendezvények, kulturális programok

c) Iskolán kívüli programok

- Részvétel a hagyományápoló városi rendezvényeken (Szüreti napok, Zenélő szélmalom)
- A különböző ünnepekhez kapcsolódó városi rendezvényeken való részvétel
- Művelődési intézmények zenei és irodalmi rendezvényein való részvétel

A**z egészségstratégián belül alkalmazott módszerei**

- Kooperatív / együttműködő/ tanulási technikák
- Projektmódszer
- Problémamegoldó gyakorlat ötletrohammal, értékeléssel
- Viták, szituációs játékok
- Érveléstechnikai gyakorlatok
- Helyi, országos, globális döntéshozatali rendszerek tanulmányozása
- Természetvédelmi tevékenységek
- Részvétel a helyi környezeti tevékenységben
- Interjúk, felmérések készítése az emberek és a környezet viszonyáról
- Természettudományos megfigyelések
- Írásbeli vélemények, javaslatok megfogalmazása, értelmezése csoportos munkában
- Adatgyűjtés, feldolgozás, információrögzítés együttműködéssel, elemzés.
- természettudományos megfigyelések
- Szabadult szenvedélybeteg megszólaltatása
- Kiscsoportos beszélgetések
- Vetélkedők, pályázatok
- Információközlő előadás
- Interaktív programok

Segítő kapcsolatok

A segítő kapcsolatok intézményen belüli lehetőségét az iskola vezetése, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az egészségnevelő, valamint az osztályfőnök, a szaktanárok és nem utolsó sorban a diákok együttműködése jelenti. A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésére, valamint a különböző szakemberek, szakértők bevonására. A segítő kapcsolatok színterei:

- szülők
- SZIK
- Iskolaorvos, védőnő
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Nemzeti Népegészségügyi Központ
- Rendvédelmi szervek.
- Pszichológus
- EFI

3.10.2. DROGPROVENCIÓ

A drogfogyasztás felismerése

Az alkohol- és drogfogyasztást maguk a fiatalok ritkán tartják problémának, a felnőttek előtt titkolni igyekeznek. Vannak gyanújelek, amelyeket elsősorban a szülők észlelhetnek, de az iskolában is feltűnhet. A droghasználó fiataloknak ugyanis éppen úgy, mint más pszichés zavarban szenvedőknek, akkor lehet segítséget nyújtani, ha lehetőleg korán felismerjük a problémát. Mit tehetünk?

Együttműködés a Kábítószer Egyeztető Fórummal

1. A kábítószer fogyasztását a törvény bünteti. Nem az iskola feladata, hogy a drogfogyasztás gyanúja esetén tanulóját feljelentse, viszont a megfelelő szakemberhez el kell jutnia.
2. Célszerű a szülőt is bevonni a probléma megoldásába, miután az iskolaorvossal beszéltünk.
3. Az iskola jelentős szerepet játszik a drogfogyasztó serdülők további életútjának meghatározásában, segíthetik vagy gátolhatják, hogy abbahagyják a drogozást, hozzájárulhatnak a kezelés eredményességéhez.
4. A büntetés, kizárás, rendőrségi vizsgálat nem hatásos a serdülők drogfogyasztásának megakadályozásában, csak elmélyíti a problémát.
5. Az iskolában érvényesülő pozitív nevelői és kortársi hatások teszik lehetővé, hogy a fiatalok bizonyos drogok kipróbálása ellenére sem indulnak meg a drogkarrier útján, s így az iskolának jelentős védő hatása lehet.

A prevenció módszerei

- információközlés - pedagógus, rendőrök, volt –kábítószeresek,
- érzelmi nevelés- döntéshozás, kommunikációs stratégiák elsajátítása,
- társas hatás modell- társas „immunizáció” – droghasználat ellen szóló üzenet- droghasználat elleni készségek fejlesztése nemet mondás technikája,
- drogalternatívák - sport, tábor, túrák, művészeti tevékenységek,
- integrált megközelítés- készségfejlesztés: döntéshozás, kommunikációs készségek, problémamegoldás, stresszkezelés.

A közoktatási törvény szerint az alábbi területeken jelenik meg a drogprevencióhoz kapcsolódó ismeretkör:

- biológia és egészségtan tantárgy 8. évfolyamon
- az osztályfőnöki órákba beépítve az 5-8. évfolyamon
- természetismeret tantárgy keretein belül „Az ember egészsége” című témakörben

KÖRNYEZETI NEVELÉS

Az iskola környezeti nevelési tevékenységének feladatai:

- a tanulókban a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása,
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel.

A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- Biológia és egészségtan tantárgyak keretében feldolgozott ismeretek.
- A természetismeret, dráma, földrajz, hon- és népismeret tantárgyak, valamint az elsőnyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek.
- A környezeti nevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások: minden évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére; minden évben a „Föld napja" alkalmából történő megemlékezés a környezetvédelemmel kapcsolatos játékos vetélkedővel, akadályversennyel; minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi őrjárat" szervezése a településen.

Alapelvei, céljai

- Tanulóink környezettudatos állampolgárokká váljanak.
- A helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggéseinek ismerete.
- Fenntartható fejlődés – a jövő nemzedék életminőséghez fűződő joga.
- Környezeti- és egészség-tudatosság jelentkezzen a mindennapi életben.
- Környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése.
- Diákjaink a jövőben mindennapi életükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani.
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- Hatékony személyiségformálás, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítése.
- Testi-lelki egészségnevelés, társas készségek fejlesztése.
- Az élet tiszteletének védelme- elsajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket
- Helytelen fogyasztói szokások csökkentése.
- Lakóhelyünk és környékének védett értékeinek megismerése, gyarapítása, annak megőrzésének igénye és akarat, az értékek iránti felelős magatartás kialakítása.
- Személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel kialakítása.
- Ismerjék meg a tanulók azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelek mutatkoznak.
- Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi- gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

Kiemelt *feladatok*

- A tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához.
- Továbbképzéseken való részvétel, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása.
- A szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre, a hétköznapi környezeti problémák megjelenítésére.
- Versenyekre való felkészítés.
- Akciókon, pályázatokon való részvétel.
- A természetben végzett megfigyelések, túrák segítségével szerettessük meg lakóhelyünk élővilágát.
- Az egészségesebb életmód érdekében alakítsuk igénnyé a természetjárást.
- Alakítsuk felelősségérzetüket családjuk, tágabb környezetük, lakóhelyük, hazájuk iránt.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Természettudományos megfigyelések.

3.10.3. FOGYASZTÓVÉDELEM

A fogyasztóvédelmi oktatás célja:

- fogyasztói kultúra fejlesztése
- tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, fejlesztése a tanulókban.

Tartalmi eleme

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogokat érvényesíteni tudó a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése.

Feladat:

- fontos a fogyasztás során a tájékozódás képessége,
- döntési helyzet felismerése, döntésre való felkészül,
- meg kell ismertetni a tanulókkal a piac-, marketing és reklám szerepét, tudjanak ebben eligazodni,
- hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot, takarékosságot.
- Felkészülés a felnőtt életre, amelyben a megfelelő fogyasztói kultúra kialakítása is jelentős szerepet kap.

- A tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, fejlesztése – az életkornak megfelelő szinten.
- Ökológiailag tudatos fogyasztók nevelése, akik vásárlási választásaikkal egyben egészséges környezetük megtartására törekednek.
- A fenntartható fogyasztás elvének tudatosítása, annak érdekében, hogy a mai fogyasztói magatartásunk miatt a jövő nemzedékek szükségletei és egészsége ne kerüljenek veszélybe.
- A gyermekek értékrendjének alakítása az alábbiak előtérbe helyezésével: a kívánság és szükséglet viszonya (döntési helyzetek felismerése, a döntésre való felkészülés).
- Az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása.
- A természet védelme.

- a diákok értsék, és saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás:

Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztómentesség között. Kritikus fogyasztói magatartás: a fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- az alapvető szükségletek kielégítésére,
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz,
- a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között,
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez,
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- az egészséges és elviselhető környezetben való léthez,
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.

Preventív fogyasztóvédelem:

- **Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait, nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.**

Kapcsolatok

A tudatos fogyasztóvá nevelés során legfontosabb partnereinknek a szülőket tekintjük, hiszen a gyermekek fogyasztói szokásaikat főként a családból hozzák. Törekszünk arra, hogy minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait, s ha kell, legyenek képesek szüleiket pozitívan befolyásolni vásárlási döntéseikben. Munkánkhoz szükség esetén fogyasztóvédelmi szakember segítségét is igénybe lehet venni, mind a pedagógusok, mind a gyermekek képzésében.

3.11. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézményünk biztosítani kívánja az esélyegyenlőségen alapuló, a szegregáció mentesség és egyenlő bánásmód elve teljes körű érvényesülésének megfelelő oktatást. Meghatározzuk a hátrányos helyzetű csoportokat a munkavállalók és a tanulók körében is. Minden évben elkészítjük az esélyegyenlőségi munkatervet, a helyzetelemzés alapján az iskolavezetés meghatározza a feladatokat.

Az iskola a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét elősegítendő folyamatokat felméri és nyilvántartja A szükséges esetekben az iskola fejlesztő pedagógusa, ifjúságvédelmi felelőse segíti az osztályfőnökök, pedagógusok munkáját. Az esélyegyenlőség megvalósulását segítik az iskolai tanítási órán túli lehetőségek, illetve a csoportbontások, kiscsoportos foglalkozások. A mozgásukban akadályozottakat segíti az iskola akadálymentesítése.

Az iskola feladatai

1. Pedagógus továbbképzés.
2. Az esélyegyenlőtlenségre utaló jelekkel rendelkező gyerekek kiszűrés.
3. Tanórákon kiemelt figyelem.
4. Sportolók.
5. Fejlesztések szaktanár, illetve a szakszolgálat munkatársa segítségével.
6. Szabadidős tevékenységek: napközi, táborok.
7. Támogatások: étkezési, tankönyv, pályázatok, alapítványi.
8. Partnerekkel történő együttműködés.

Feladataink

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése

- törvényi támogatások biztosítása,
- egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása,
- anyagi támogatáshoz juttatás segítése (Önkormányzati, alapítványi, pályázati),
- az átlagtól lemaradók esetében a szakszolgálatok és szakmai szolgáltatók munkáját igénybe vesszük,
- intézményi együttműködések támogatása,

BTMN-es tanulók segítése

- rendszeres szűrővizsgálatok,
- fejlesztések, logopédiai foglalkozások iskolában, Nevelési Tanácsadóban,
- egyéni foglalkozások,
- a tanulmányi előmenetel nyomon követése,

➢ támogatások, lehetőségek szerinti biztosítása: pszichológiai, anyagi (alapítványi, Önkormányzati)

Roma származású tanulók esélyegyenlőségét segítő programok:

1. „Mérföldkő”-program

A programba bekerült tanulókat 8 évfolyamon keresztül anyagilag támogatja az iskola, megkönnyítve a családi költségeket, és ez az összeg fordítható: osztálypénz, tanulmányi kirándulás, könyvek, íróeszközök, tanulást segítő eszközök, színházbérlet, sport-és kulturális programok költségei, nevezési díjak befizetésére.

Amit az iskola biztosít:

- a tanuló részt vehet a nyári iskola előkészítő foglalkozáson,
- a tanoda program keretében felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásokon,
- tanulási nehézségek esetén fokozott támogatást kapnak,
- szükség esetén pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, gyógytornász segítségét is igénybe vehetik,
- a 7-8. évfolyamon segítjük a megfelelő iskolaválasztást,
- egyéni pályatanácsadást nyújtunk,
- igyekszünk bevonni őket a sport-és kulturális eseményekbe, mint pl. színházlátogatás, hangversenyek, sportversenyek.

3.12. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

Az iskolai jutalmazás elve:

➢ azt a tanulók, aki képességeihez mérten: példamutató magatartást tanúsít,

➢ folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,

➢ az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,

➢ iskolai, iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális rendezvényeken, vetélkedőkön vagy előadásokon vesz részt,

➢ bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez az iskola jutalomban részesíti.

Tanév közben a következő dicséretek adhatók szóban és írásban

➢ szaktanári dicséret, részesíthető az a tanuló, aki az adott tárgyból, szakköri munkája során kiemelkedő teljesítményt nyújtott

➢ osztályfőnöki dicséret,· részesíthető, aki kiemelkedően jó közösségi munkát végzett, illetve szorgalmával és magatartásával kitűnt társai közül. Osztályfőnöki dicséretben részesíthető az a tanuló is, aki tanulmányi eredményén lényesen javított. Adható az iskolai versenyek I-II-III. helyezettjeinek, a megyei versenyek IV-X. helyezettjeinek dicséret a diákönkormányzatban végzett munkáért.

➢ igazgatói dicséret· részesülhet az a tanuló. aki három különféle tevékenységért kapott osztályfőnöki dicséretet, és megyei versenyek I-III. helyezettje, akik. Az iskolán kívüli

versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

➢ tantestületi dicséret· az országos versenyeken az első tíz közé jutásért év végén folyamatos, kitűnő tanulmányi eredményért

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egészséges helytállást tanúsító tanulói közösséget

➢ napközis nevelői dicséret

A **tanév végén** az egész évben példamutató teljesítményt tanúsítók **oklevelet** kapnak.

· szaktárgyi teljesítményért,

- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért
- kiemelkedő tanulmányi munkáért
- közösségi munkáért,
- művészeti tevékenységért
- sportteljesítményért
- hitéleti tevékenységért

A **tanév végén** a **kiváló tanulmányi** eredményt elért tanulók, és a nevelőtestületi dicséretet kapó tanulók

- **oklevelet és könyvjutalmat** kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- pénzjutalom (ösztöndíj, tábori hozzájárulás) - alapítvány, fenntartó finanszírozza
- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

Az év tanulója cím adományozható annak a tanulónak, akit a nevelőtestület véleménye alapján annak a felső tagozatos tanulónak, aki példamutató magatartást tanúsított és tanulmányi vagy kulturális versenyeken dicsőséget szerzett iskolánknak.

Az év sportolója cím adományozható annak a tanulónak, illetve csapatnak, akik kiemelkedő eredményeket értek el a sport területén. Ezen tanulók neve és fényképe bekerül az iskola emlékkönyvébe. A kitüntetés átadására a tanévzáró ünnepségeken kerül sor.

➢ ***Az iskolai elmarasztalás formái***

- Azt a tanulót marasztaljuk el aki: tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- házirend előírásait megszegi, igazolatlanul mulaszt,
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben lehet részesíteni.

➢ *Az iskolai büntetés formái szóban vagy írásban:*

1. osztályfőnöki figyelmeztetések

- osztályfőnöki figyelmeztetés: a tanuló halmozottan jelentkező tanulmányi és magatartásbeli kötelezettségszegése és a házirend enyhébb megsértése, második igazolatlan mulasztás miatt**,** a havi magatartásjegy 1 jeggyel rosszabb

- osztályfőnöki intés· intés az írásbeli figyelmeztetés után adható a házirend normáinak többszöri súlyos megszegése miatt. Legfeljebb jó (4) magatartás az adott tanévben.
- osztályfőnöki megrovás: · súlyos kötelességszegés esetén abban a hónapban a magatartásjegy kettővel rosszabb, osztály programoktól eltiltás

Egyéb figyelmeztetések:

- szaktanári figyelmeztetés: a tantárgy követelményeinek nem teljesítése, felszereléshiány, házi feladat többszöri hiánya, valamint az órákon, foglalkozásokon előforduló többszöri fegyelmezetlenség miatt, havi magatartás vagy szorgalom jegy eggyel rosszabb
- napközis/tanulószoba/nevelői figyelmeztetés: nem teljesíti kötelezettségeit havi magatartás jegy eggyel rosszabb
- ügyeletes tanári figyelmeztetés: a tanítás óra előtt vagy az óraközi szünetben történt fegyelmezetlenség miatt, havi magatartás jegy eggyel rosszabb

Igazgatói figyelmeztetések esetén a tanuló félévi/ tanév végi magatartásjegyről a tantestület szavazata alapján döntünk, az osztály- és iskolai szintű programoktól, versenyektől való eltiltás a figyelmeztetés napjától érvényben van.

2. Igazgatói figyelmeztetések

Fokozatai:

igazgatói figyelmeztetés: a házirend gyakori megsértése, igazolatlan mulasztások sorozata, szándékos, kisebb értékű károkozás, fegyelmezetlenség. Legfeljebb változó (3) magatartás az adott félévben, és legfeljebb jó (4) az adott tanévben.

Igazgatói intés: a házirend súlyos megsértése, igazolatlan mulasztások sorozata, szándékos

károkozás, súlyos fegyelmezetlenség miatt. Legfeljebb változó (3) magatartás az adott tanévben.

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „**igazgatói megrovás**” büntetésben kell részesíteni.

Súlyos kötelességszegésnek minősülnek az alábbi esetek: - az agresszió, a másik tanuló megverése, bántalmazása;- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala, fogyasztása; - a szándékos károkozás; - az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;- ezen túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

3. Fegyelmi vétség

A tanuló súlyos kötelességszegése esetén a tanulóval szemben a magasabb jogszabályokban előírtak szerint fegyelmi eljárás is indítható. A fegyelmi vétséget elkövetett tanulót a DÖK fegyelmi bizottsága is meghallgatja. A fegyelmi eljárás rendjét jogszabály határozza meg.

A fegyelmező intézkedések alkalmazásánál általában meg kell tartani a fokozatosság elvét, kivéve, ha a tanuló olyan súlyos vétséget követett el, amikor egyébként a fegyelmi eljárás

megindításának is helye lenne. A fegyelmi eljárás megindításáról az iskola igazgatója vagy a nevelőtestület dönt. A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Fegyelmi büntetések: A nevelőtestület (a tárgyalást a nevelőtestület által megbízott személy vezeti bizottság létrehozásával, melyben részt vesz a DÖK képviselője is).

Fokozatai:

- megrovás- Az előző fokozat után bekövetkezõ fegyelemsértés, kisebb súlyú erkölcsi vétség, illetve szándékos károkozás, rongálás. -Rossz (2) magatartás az adott félévben, és legfeljebb közepes (3) az adott tanévben.
- szigorú megrovás Az előző fokozat után bekövetkezõ fegyelemsértés, nagyobb súlyú erkölcsi vétség.Rossz (2) magatartás az adott félévben, és legfeljebb közepes (3) az adott tanévben.
- áthelyezés más osztályba
- áthelyezés javaslása más iskolába

A tanuló gondatlan, vagy szándékos károkozása esetén a tanuló szülője a magasabb jogszabályokban előírt módon és mértékben kártérítésre kötelezhető. A kártérítés pontos mértékét a körülmények figyelembe vételével az iskola igazgatója határozza meg

A büntetést írásba kell foglalni és a szülő tudomására kell hozni. A jutalmazás és büntetés alkalmazásainál - indokolt esetben- nem kell a fokozatok betartásához alkalmazkodni, azonnal magasabb fokozatú jutalmazás és büntetés is adható. A jutalmazásokat, illetve büntetéseket a magatartás és szorgalom osztályzatok megállapításánál figyelembe kell venni és attól csak a nevelőtestület határozata alapján lehet eltérni.

A jutalmazások, büntetések minden esetben az ellenőrző mellett az e- naplóba is kerüljenek beírásra a "Megjegyzés" részbe (akitől és amikor a gyermek azt kapta). Azértékelésre, osztályzásra vonatkozó irányelveket, valamint a jutalmazási és büntetési fokozatokat a tanév elején (ha szükséges) a gyermekkel és szülőkkel ismertetni kell.Az e-naplóba is rögzíteni kell.

3.13. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK

Intézményünk kész fogadni az SNI-s tanulókat. Kiemelt feladatunk, hogy megszervezzük a megfelelő foglalkozásokat a sajátos nevelési igényű gyerekeknek, amennyiben a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű gyermek:

- A többi gyerekkel együtt nevelhető, oktatható.
- Intézményünket a szakértői bizottság alkalmasnak találja, kijelöli, mert rendelkezik azokkal a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek megléte feltétel, hogy a tanuló részére az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációja és rehabilitációs ellátást.

Az ilyen tanulók esetében az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete alapján járunk el az alapító okiratunkban felsorolt alaptevékenységek esetében.

A habilitációs- rehabilitációs tevékenység célja

A kommunikációs, a kognitív, a kreatív, a motoros, az orientációs és szociális képességek fejlesztése. Ezt a fejlesztést nem elsősorban verbális úton, hanem a tapasztalati folyamatokba való intenzív elmélyülés, cselekvés során alakítjuk ki.

a) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.

b) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

c) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység feladatai

A diagnózisra építve a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó biztosítása, amely tantárgyanként eltérő lehet. A tempó javítását elősegíti a feladatsorok megfelelő lépésnagyságának kiválasztása.

- A tanórákat kiegészítik az egyéni fejlesztő-terápiás foglakozások:
  - pszichikus funkciók fejlesztése,
  - tanulási folyamatok begyakorlása,
  - a fejlődésben különösen elmaradt területek feltárása és megsegítése
- Az egyéni fejlesztés közben végzett gyakorlás eredményeinek összehasonlítása a korábbiakkal, ezek dokumentálása, a pedagógiai diagnosztikaeszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése.
- A teljesítménymérések alapján a fejlesztési program szükség szerinti módosítása a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása.
- A tanuló érdeklődésének, motiváltságának elősegítése (például feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanulás technikáinak gyakoroltatása).
- A tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása.
- A legkedvezőbb csoportméret kiválasztása.
- A fogalmak lassú érlelése, a sokrétű tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésen alapuló folyamata a fogalmak fokozatos „tágítását” teszi lehetővé.
- A fogalmak összekapcsolásának megtanulásához kreatív képességeket fejlesztő foglalkozások (például zene, rajz, festés, tánc).
- Az eredményesség tudatának kialakítása, valamint az éntapasztalás elősegítése.
- A megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése.
- A tanulás értelmének és a személyes élethelyzetre való hatásának a megtapasztalása.
- A megfelelő tanulási környezet kialakítása (térelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.)

A nevelésükhöz szükséges feltételek

- A fogyatékosság típusának megfelelő szakember foglalkoztatása.
- Speciális segédletek használata.
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által meghatározott szolgáltatások biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta.

Módszerek

- Lassabb ütemű, kis lépésekben történő haladás.
- Következetesség, hézag nélküliség az ismeretek elsajátításában.
- Szemléletesség, cselekvéssel egybekötött ismeret elsajátítás.
- Differenciálás /mennyiségi és minőségi./
- Intenzív ismétlés.
- Változatos gyakorlás.
- A megismerő tevékenység fejlesztése minden tanórai és tanórán kívüli tevékenység keretében.

3.13.1. SNI TANULÓKKAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK A KISKUNHALASI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

A látássérült tanulók

a.) vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik,

b.) aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek: fényt érzékelők, ujjolvasók, nagytárgylátók,

c.) gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény.

3.13.1.1. A LÁTÁSSÉRÜLT TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK ALAPELVEI, SZAKASZAI, ÉS KIEMELT FEJLESZTÉSI FELADATAI

A látássérült tanulók nevelését, oktatását ellátó közoktatási intézmények az iskoláztatás során több fontos feladat megoldását vállalják: nemzeti műveltség átadását, az egyetemes kultúra közvetítését, a szellemi, érzelmi fogékonyság, az erkölcsi érzék elmélyítését, valamint ezeken túl az esélyegyenlőség biztosítását a látás sérülésből és az esetleg csatlakozó fogyatékosságból adódó hátrányok leküzdésével. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más – haptikus (bőr és mozgásérzékelés együttese) és hallási – beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek – hallás, tapintás, szaglás, ízérzékelés – fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A látás hiánya, az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A látássérült tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a Nat-ban alkalmazott szakaszolással. Az első évfolyam tananyagának a helyi tantervben két évre történő elosztása a Braille-írás,olvasás előkészítése, a matematikai fogalmak kialakítása, eszköz- és jelrendszerének elsajátítása, a környezet vizuális és tapintásos megismertetése miatt, valamint tanköteles, de nem iskolaérett gyermekek esetében indokolt.

A képzési szakaszok tervezésekor – az ép tanulókhoz hasonlóan – a látássérült tanulók nevelése során is figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat. Az eltérő életkori jellemzők miatt a személyiségfejlesztésnek speciális feladatai vannak az alábbiak szerint.

Az alsó tagozaton

– Az önállóság iránti igény fejlesztése elsősorban az önkiszolgálás, a mozgás és tájékozódás terén.

– Az érdeklődés felkeltése a környezet, a látható, hallható, tapintható világ megismerése iránt a speciális segédeszközök használatával.

– A működő érzékszervek fokozott kihasználása.

– Az akarati tulajdonságok erősítése a látássérülés hátrányainak leküzdéséhez.

– Az önbizalom, a pozitív énkép alapozása.

– Felkészítés az ép látásúakkal való kapcsolatépítésre, a közösségbe való beilleszkedésre.

– Az egészségvédő viselkedés szokásainak kialakítása, a higiénés tevékenységek elsajátítása, a szem védelme.

A felső tagozaton

– Az önállóság további fejlesztése, illetve – a különböző fokú látás teljesítménnyel rendelkező tanulók esetében különösen – a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása.

– Az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztási területek felé.

– Az akarati tulajdonságok (céltudatosság, kitartás) kialakítása az önálló tanulás és a későbbi munkavégzés céljából.

– Az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés terén és az egyéni tehetség kibontakoztatásában.

– Az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása.

– Az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

– Az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-, illetve kialakításának ismerete.

A többségi iskolában történő együttnevelés

A többségi iskolában történő együttnevelés minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni felkészítést igényel. Az integrált nevelés -oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

– A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások. A vak és gyengénlátó tanulók külön nevelését ellátó intézményekben működő egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények integrációt támogató tevékenysége kiterjed a látássérült tanulókra, családjukra és pedagógusaikra, az őket befogadó közösségekre, esetenként a látássérült tanulókkal kapcsolatba kerülő egészségügyi, hivatali dolgozókra.

– A látássérült tanulók optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban kell megfogalmazni a szükséges speciális feltételeket és feladatokat (tantervi kiegészítések, eszköz, segédeszköz, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).

– A befogadó többségi iskola tantestületének elkötelezettségét a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk megszerzésére, alkalmazására, pedagógusai továbbképzésére tett intézkedései biztosítják. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

A vak és a látásukat praktikusan kis mértékben használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

A Nat alkalmazása

A vak és az aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása általában lehetséges.

Fejlesztési területek – nevelési célok

A vak és aliglátó tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési területek, nevelési célok az irányadóak. A nevelési célok elérését a tanulók szemészeti és pszichés állapota egyénileg befolyásolja. A célok sérülésspecifikus tartalmakkal egészülnek ki.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

– A vak, aliglátó tanulók sajátítsák el a nemzeti, kulturális örökségünk megismerésének sajátos, a látássérült embereket segítő módjait is, pl. tapintható tárlatok, akadálymentes weblapok látogatása.

– Tanulják meg a könyvtárak látássérült személyeknek nyújtott szolgáltatásainak igénybevételét.

– Ismerjék meg a tanulók az Európai Unióról a vak emberek számára készült, esélyegyenlőséget biztosító kiadványokat, hangos könyveket.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

– Az aktív állampolgárrá válás érdekében a tanítványok ismerkedjenek meg a fogyatékos személyek jogairól szóló egyezményekkel, az esélyegyenlőség biztosításáról szóló jogszabályokkal.

– A tanulók aktív részvételére építő tanítás során alakuljon ki bennük motiváltság és beállítódás ez irányú önálló ismeretszerzésre. – Tartsák számon a látássérültek érdekvédelmi szervezeteit.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

– A vak és az aliglátó tanulóknak fel kell készülniük arra, hogy - látássérülésük ellenére felelősek saját biztonságuk, sorsuk és életpályájuk alakításában.

A testi és lelki egészségre nevelés

– A vak, aliglátó gyermekek ismerjék meg látássérülésük kórokát, azebből eredő következményeket, fizikai terhelhetőségüket (pl. nehéz súlyok emelésének kerülése, megerőltető testmozgás mértéke).

– Tisztában kell lenniük azzal, hogy a balesetek elkerülése csak megfelelő tájékozódási és közlekedési ismeretek birtokában lehetséges (pl. a megszokott haladási irány betartása a közvetlen környezetben, egyértelmű/állandó/számára jellegzetes stb. támpontok szerinti tájékozódás, a hosszú fehér bot használatának elsajátítása nagyobb térben).

– Ügyelniük kell a szem higiénéjének betartására, a fülészeti problémák mielőbbi kezeltetésére, a rendszeres orvosi ellenőrzés szükségességére.

– Az egészséges életmódra nevelés segítse a vak, aliglátó tanulókat a betegségek megelőzésében, egészség megőrzésében.

– A vak, aliglátó gyermekek számára is fontos a rendszeres mozgás, testedzés.

– Ismerjék az egészséget károsító tényezőket, a helyes táplálkozás előnyeit.

– Kerüljék – majd a felnőtt élet során is – a káros függőségeket (pl. alkohol, kábítószer, dohányzás).

– Szakember – (gyógy) pedagógus (és gyógytornász/gyógytestnevelő) segítsége teszi lehetővé a jobb mozgásállapot kialakítását, a járási, testtartási hibák, túlmozgások megszüntetését.

A családi életre nevelés

– Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek, szokások folyamatosan alakíthatók ki. Fontos feladat a látássérült emberek életvezetéséhez szükséges rend szeretetének és megtartásának kialakítása.

– A családi életre való felkészítésben figyelmet kell fordítani a következő témákra: pozitív családminták, a családalapítás feltételei, a látássérülés szerepe a közös élet alakításában, felelősségteljes gyermekvállalásra, gyermeknevelésre készülés a látássérülés figyelembevételével.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

– A pedagógusok személyiségfejlesztő munkája járuljon hozzá, hogy a vak, aliglátó tanulóban is kialakuljon más emberek iránti empátia, segítő magatartás.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

– A vak, aliglátó tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot szükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.

– A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.

– A látássérült tanulóknak legyen lehetőségük bekapcsolódni a környezet óvásába. (Pl. akadálymentesen használhassák az iskolai szelektív hulladékgyűjtőt).

Pályaorientáció

– A tanulók ismerjék meg (szemészeti, fizikai állapotukat figyelembevéve) az általuk eredményesen, sikeresen végezhető munkaterületeket, foglalkozásokat.

– Az iskola a változó társadalmi feltételekhez történő alkalmazkodás érdekében a tanulóknak lehetőséget ad az önkorrekció, az együttműködés képességének fejlesztésére, a rugalmas gondolkodás elsajátítására.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

– A vak, aliglátó tanulók korlátozott munkavállalási lehetőségei miatt fokozottan szükséges pozitív attitűdjük kialakítása az értékteremtő munka, a munkalehetőségek keresése iránt.

– A pedagógusok fordítsanak kellő figyelmet a gazdálkodás képességének alapozására. A tanulók váljanak képessé a pénzfajták felismerésére, életkoruknak megfelelően fejlődjön a pénzzel való bánni tudás képessége.

Médiatudatosságra nevelés

– A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internet-használatban képernyőolvasó programmal.

– Ismerjék az információözönben és a közösségi portálokban rejlő veszélyeket is.

A tanulás tanítása

– A tanítási-tanulási folyamatban építeni lehet arra, hogy a vak, aliglátó gyermekek figyelme sok esetben a folyamatos gyakoroltatás eredményeként koncentráltabb, emlékezetük terjedelme jobb, mint látó társaiké.

– Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciáliseszközök készségszintű használatát (pl. beszélő számítógép, olvasó eszközök, Braille-kijelző).

– Ismerjék meg a könyvtárak látássérülteket segítő szolgáltatásait, az elektronikus könyvtárakat (pl. Magyar Elektronikus Könyvtár), azoknak a tanulásban betöltött szerepét.

– A pedagógusok segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

3.13.1.2. A LÁTÁSSÉRÜLT TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

A kulcskompetenciák fejlesztése

A vak és a látásukat praktikusan kis mértékben használó aliglátó tanulók iskolai nevelésének-oktatásának is alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés. A látássérült tanulóknak is szükségük van azokra az ismeretekre, képességekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tudnak a változásokhoz. A Nemzeti alaptantervben és a választott kerettantervben megjelenő tartalmak speciális ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel egészülnek ki.

Magyar nyelv és irodalom

- Olvasás, szövegértés: az osztályfoknak megfelelő nehézségű, de síkírás helyett Braille pontrendszerben írt szöveg írt olvasása, az olvasási sebesség a követelménye a következőképpen módosul: A szöveg értelmezésének követelménye azonos, az értést ellenőrző feladatok vonatkozásában a követelmények megegyeznek. A feladatok kivitelezéséhez szükség lehet többlet idő biztosítására, vagy bizonyos feladatoknál az írásbeli helyett szóbeli válaszok engedélyezésére.
- A betűtanítás menete sorrendje nagymértékben eltér a látókétól, mint írásban, mint olvasásban (a betűtanításhoz egyértelmű útmutatást nyújt a Braille abc-s könyv két kötete) Betűtanuláshoz kapcsolódó képes bemutatás nem alkalmazható, a tanítás folyamatából teljesen kihagyható.
- Az írás tanítása Braille írógép segítségével történik. A Braille írásnak is meghatározottak a sajátos külalaki követelményei, de az egyéni íráskép kialakítása természetesen Braille írás esetében értelmezhetetlen.
- Az áttekinthető könnyen értelmezhető és javítható Braille „külalak” megkövetelhető.
- Az írás és az olvasás elsajátítása – megfelelő előkészítés esetén – párhuzamosan zajlik.
- az olvasás üteme kis eltérést mutathat; lehet lassabb a látókéhoz képest.
- Kötelező irodalom: tárgyat tanító pedagógus és a gyermek megegyezése szerint Braille vagy digitális, vagy hangos könyv formátum.
- Könyvtári ismeretek a látássérült számára is megkövetelhető a rá jellemző sajátos szempontok alapján. (Braille, hangos és digitális) (www.mek.oszk.hu www.pim/dia)
- Helyesírás a Braille abc sajátosságait figyelembe véve az osztályfoknak megfelelően azonos a látókéval! (látóban kétjegyű betűk => egy Braille jel. Nincs alá fölé írás ékezet kiegészítés illetve nem adott a feladatmegoldások alkalmával a kiegészítés pótlások lehetősége; eltérnek a táblázatok, mondatelemzési módok és az ágrajz).
- feladatok mennyisége csökkenthető, illetve módosítható. Látáshoz kapcsolódó feladatok kihagyhatók vagy más feladattal helyettesíthető.

Idegen nyelv

- Szóbeli követelmény azonos,
- írásbeli: helyesírás ismerete megegyezik, többlet idő biztosítása, illetve mennyiségi redukció a pedagógus megítélése szerint adható.
- Számonkérésénél a képről alkotott szöveg, vagy más kép felismerését igénylő feladatot a látássérült tanuló számára szöveges feladattal kell kiváltani.
- A nyelvtanuláshoz kapcsolódó ország ismereti és az adott nép kultúrájával kapcsolatos ismeretek vonatkozásában a követelmény azonos, más területen redukált követelményt ezen a területen támasztott követelményekkel lehet kompenzálni.

Matematika

- Számemlékezet, fejben történő műveletvégzés, a fejszámolás tempója területén az osztályfokban elvártnál magasabb követelmény támasztható.
- A matematikai lejegyzés üteme a látókéhoz képest késhet, (akár második osztályfokra is!) ugyanis a biztonságos írásbeliség előfeltétele a Braille abc pontos ismerete.
- Kiemelkedően fontos jelentősége van látássérült gyermek matematika tanulás.
- Négy alapművelet írásban történő végzése helyett ugyanolyan nehézségű feladatok abakusszal történő elvégzése követelhető. A feladatok értékelésénél többlet idő adása szükséges. 6. osztálytól a pedagógus megítélése szerint az abakusszal túlságosan bonyolult és időigényes feladatvégzés esetén a számológép használata megengedhet.
- Geometria területén a számolási feladatok azonos módon követelhetők, szerkesztésnél a szerkesztés menetének ismerete követelmény, ezekhez adaptált eszközök állnak rendelkezésre a látássérült tanuló számára. A szerkesztés pontossága nem követelhető meg, ennek értékelése alól a látássérült tanulót fel kell menteni.
- Függvény megrajzolása nem követelmény, viszont értő elemzése elvárható, Diagram értékeinek leolvasása nem követelmény viszont a belőle származó adatok értékelése következtetések levonása megkívánható.
- A számonkérés ellenőrzés folyamán a tananyag elsajátítása közben használt - akár egyedileg legyártott eszközök modellek korlátozás nélkül használhatóak.
- Matematikához kapcsolódó speciális eszközök (számológép, pontozó adaptált Geometriai alapfogalmak kerület terület felszín, térfogatszámítás egyszerű eseteinek elsajátítása megkövetelhető.
- A Braille és a digitális lejegyzés-mód eltérései: egyik formátum esetén sincs látókéhoz hasonló helyi érték a lejegyzésben; nincs a műveletek látókéhoz hasonló egymás alá rendező lejegyzése; nincs alá-fölé írás nem adott a közvetlen kiegészítés lehetősége (pl: pótlásnál) az összetett feladatok lejegyzése is csak lineárisan történhet; más a törtek és az összetett törtek írásmódja. Ezek csak kiemelt fontos eltérések! A lejegyzésmódok jellegzetességeit és határait az ellenőrzés értékelés folyamatában figyelembe kell venni!

Társadalomtudományok

A műveltségi terület tartalmának meghatározásakor az alábbiak beépítése szükséges:

- a gyengén látó tanuló ismerje meg a látássérültekre vonatkozó jogi szabályozást, és tudja, hogyan élhet jogaival;
- ismerje a látássérültek érdekvédelmi szerveződéseit.

Természetismeret, környezetismeret

- ahol erre lehetőségünk van, törekedjünk a közvetlen érzékeltetésre - és ha ez kivitelezhető mindig az eredeti tárgyat, élőlényt, növényt, állatot mutassuk be,

- látássérültek számára a monumentalitás nem érzékelhető,
- a képpel kísért feladatok kihagyhatók vagy módosíthatók,
- az ismeretszerzés folyamatába hanganyag meghallgatása is bekapcsolható,
- kiegészítő ismeretek megtanulása egyszerű kutatómunka elvégzése bizonyos esetekben - esetleg a gyereket különösen érdeklő vagy érintő témakörök feldolgozása – a tanítóval való megegyezés alapján, számonkérhető
- néhány statisztika vagy lexikális tananyag – helyettesítésként bizonyos témakörök kiváltása fejében számonkérhető – a tárgyat tanítóval történt előzetes egyeztetés alapján.

Földrajz

- Térképhasználat számonkérése alkalmával figyelembe kell venni a tapintásos tájékozódásból adódó korlátokat, így a térképhasználat során nyújtott teljesítmény csak korlátozottan vehető figyelembe.
- Vaktérkép: számonkérésnél és a tananyag feldolgozásában is kihagyható esetleg helyettesíthető más - elsősorban lexikális vagy statisztikai többletismereteket eredményező feladatok megoldásával.
- Tananyag feldolgozásában ajánlott a terepasztal és a projektmunka végzése a tantárgyat tanító pedagógussal egyénileg egyeztetve.
- Statisztikai adatokból származó helyes következtetések levonása, pontos indoklása osztályfoknak megfelelő szinten elvárható.

Biológia

- A biológia tantárgy számonkérése során használhatók a látó szemléltetésben használt torzók és szemléltető eszközök abban az esetben, ha az ismeretszerzés folyamán a gyerek találkozott már az adott eszközzel és a megértés szempontjából fontos segítséget a pedagógustól megkapta.
- A jelenségeket, élőlényeket bemutató képek helyett használhatók hangok ezek a számonkérés során is felhasználhatók.
- A születetten vakok esetében a monumentalitás nem érzékelhető ezt a sajátosságot a Olyan növények, jelenségek bemutatásában, amely a gyerekhez közel hozható, biztosítani kell közvetlen érzékeltetés, tapintás lehetőségét. (pl: különféle, gyümölcsök, zöldségek, virágok közvetlen bemutatása).
- Kiegészítő projektmunkákban – a pedagógussal való egyéni megegyezés alapján – többletfeladat adható!

Fizika

- A tantárgy témaköreihez kapcsolódó ábrák elemzése csak akkor kérhető számon, ha az a gyerek szintjéhez és a tapintás sajátosságaihoz képest megfelelően adaptált és az ismeretszerzés folyamán a tantárgyat tanító pedagógustól a gyerek az adott ábrára vonatkozó megfelelő segítséget megkapta.
- A kísérletekben – amennyire arra lehetőség nyílik – biztosítani kell a gyerek számára az aktív részvételt vagy a kísérlet fázisait folyamatosan narrálni (élőszóban a tevékenységeket röviden, de pontosan meg kell fogalmazni) de a számonkérésnél csak a kísérlet megfelelő jelenséghez kapcsolása, illetve menetéről, sorrendjéről való beszámoló használható fel. Tekintettel kell lenni arra, hogy a vak gyerek a látássérüléséből fakadóan más ingerek (tapintás, hallás, szaglás) lehetnek fontosak!

- A tantárgyat tanító pedagógus belátása szerint, szerint bizonyos témakörök kihagyhatók módosíthatók (pl: fénytan) de ezeket a módosításokat a számonkérés folyamán mindig figyelembe kell venni!
- A számolási feladatok megoldása – amennyiben annak megéréséhez nem kapcsolódik bonyolult ábra, vagy nem kíván komoly térbeli elképzelést - az osztályfoknak megfelelően elvárható.
- Statisztikai adatok leolvasása nem elvárás, de a belőlük származó helyes következtetések levonása, pontos indoklása osztályfoknak megfelelő szinten elvárható.

Kémia

- A látók számára kidolgozott kémiai modellek látássérült tanulók esetében is Rendelkezésre állnak azonban különböző atomszerkezeti és molekulakötéseket szemléltető adaptált eszközök is, melyek a számonkérés alkalmával felhasználhatók abban az esetben, ha a tananyag feldolgozása során a szemléltetés, a megértés segítése ezen eszközök használatával történt.
- Az összegképletek és a különböző reakciók lezajlását leíró kémiai képletek a látókhoz azonos módon, számonkérhetők
- Kémiai számítások megoldásában a követelmények a látókéval azonos, ha a feladat alapja nem kívánja meg térbeli vagy összetettebb síkbéli alakzat elképzelését.
- szerkezeti képletek tapintásos adaptált bemutatása megtörténhet, de nem megkövetelhető!
- Táblázatok látókétól eltérő formában, ugyan de használhatók, elemezhetők.
- Periódusos rendszer bemutatására adaptált eszköz, rendelkezésre áll, kibővítése következtetéssel megoldható és megkövetelhető.
- Kémiai kísérletek esetében a fizika tárgynál leírtak az irányadók.

Informatika

- Rajzos illetve grafikus programot nem, szövegszerkesztés használatában plusz követelmény állítható,
- kiemelt fontossága van a szövegszerkesztők magabiztos használatának,
- a fájlműveletek és konverziós műveletek ismeretének; karakterfelismerő programok használata (omnipage, abby fine rider,
- a fájl és mappaszerkezet; elérési útvonalak ismeretének,
- a képernyő-felolvasó program ismeretének és a programmal való együttműködés készségének,
- a különböző csatlakozók tapintás alapján történő felismerésének és funkciójának ismeretének,
- a digitális anyagok feldolgozásához szükséges jelek ismeretének és különböző navigációs készségek ismeretének,
- egér hiányában billentyűkombinációk biztos ismerete,
- külső adathordozók és az internet akadálymentesített oldalainak használata (letöltések, feltöltések),
- látásspecifikus fájlkonverziós programok használata (robobraille, dex).

Technika

- Követelmény a tevékenységekben való aktív részvétel, különös tekintettel, az életvitellel kapcsolatos tevékenységekre. Vizuális feladatok esetén tapintható feladatokkal való kiváltás alkalmazása ajánlott (pl. színezés, rajzolás helyett gyurmából alakítás),

- a tantárgy témakörei kiegészíthetők a mindennapos feladatok elsősorban önkiszolgálást jelentő feladatok megoldásával (öltözködés, konyhai tevékenységek, étkezés higiéniai, egészségügyi feladatok látássérüléshez alkalmazkodó megoldása) .

Ének

- Kotta olvasása nem követelmény.
- Éneklés, szolmizálás elvárható, zenetörténeti ismeretekben többlet követelmény állítható.
- Rajz és testnevelés tantárgyakból az értékelés alóli felmentésre van lehetőség. Az órákon a lehetőségekhez képest maximális részvétel ajánlott. Amennyiben a tantárgyat tanító pedagógus értékelni és osztályozni szeretné a tanulót, akkor ebben a két tantárgyban csak a saját képességeihez mért fejlődés értékelése ajánlott.
- Rajz tantárgy felhasználható - látássérült gyerek esetében - a geometria, ill. a földrajz, természetismerethez kapcsolódó rajzos ismeretszerzés elmélyítéséhez pontosításához, gyakorlásához.

Testnevelés tárgy felhasználható elsősorban rehabilitációs célú tevékenységek bevezetéséhez, gyakoroltatásához elsajátításához a megszerzett készségek képességek elmélyítéséhez (testvázlat, testkép biztos ismerete egyensúlygyakorlatok, ritmikus mozgás, tájékozódás zárt és nyitott térben, vezető vonal követése, hosszú bot-technika elsajátítása – a gyerekkel foglalkozó mozgástréner iránymutatásait követve.)

Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció céljai és feladatai a kötelező oktatás teljes vertikumában azonos súllyal jelentkeznek, azaz a nevelés-oktatás teljes folyamatába be kell épülniük. Mindamellett az egyéni igények szerint külön habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezése is szükségszerű, melyek a döntően individuális jelleg miatt egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában valósíthatók meg. A gyengénlátó, aliglátó tanulók habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

– látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai és elektronikus segédeszközök használata),
– speciális IKT ismeretek átadása (pl. gépírás, nagyító-, beszélő szoftverek, laptop használat),
– mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás),
– az olvasási készség fejlesztése,
– tájékozódásra nevelés (tájékozódás vizuális támpontok alapján, tájékozódás hosszú fehér bottal, közlekedési önállóság),
– tapintó írás-olvasás aliglátó vagy progrediáló szembetegségű tanulók esetében (Braille-írás, -olvasás),
– személyiségkorrekció,
– diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia,
– logopédiai ellátás,
– gyógytestnevelés,
– mindennapos tevékenységek (önkiszolgálás, egészségmegőrzés, speciális munka- és háztartási eszközök használata),

– a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

A halmozottan sérült látássérült tanulók oktatása

A halmozottan sérült, vak, aliglátó, gyengénlátó tanulók nevelésétoktatását és optimális fejlesztését a gyógypedagógiai intézményeken belül működő speciális tagozatok biztosítják. A helyi tanterv kidolgozásánál a társuló fogyatékosságokra vonatkozó irányelveket együttesen kell alkalmazni. A halmozottan sérült látássérülteknél egyéni fejlesztési tervet is szükséges készíteni.

Az integrált nevelés-oktatásban résztvevő halmozottan sérült látási fogyatékos tanulók oktatásához a látássérültek intézményeiben létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények nyújtanak szak- és szakmai segítséget.

3.13. 1.3.A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanuló

– Végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok.
– Petyhüdt bénulást okozó kórformák.
– Korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek.
– Egyéb, maradandó mozgásállapot- és funkcióváltozást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák.
– Halmozott sérüléssel járó különböző kórformák.

A mozgás minden gyermek tapasztalatszerzésére, illetve annak lehetőségére hatással van, befolyásolja személyiségfejlődését. Mozgáskorlátozott gyermek esetében a mozgásos tanulás lehetősége és folyamata módosul. Mások a környezetéről, a saját testéről szerzett tapasztalatai, mint ép mozgású társainak. A mozgásszervi károsodás tartóssága, visszafordíthatatlansága is befolyásolja fejlődésmenetét. Ez gyakran az átlagostól eltérő pszichés, szociális és fizikai szükségleteket teremt.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a megfelelően kialakított, adaptált, akadálymentes környezet biztosítja az információhoz való hozzáférést, a tevékenységekben történő szabad és aktív részvételt, előmozdítva az esélyegyenlőséget.

A mozgáskorlátozott tanuló sajátos nevelési igényét a károsodás keletkezésének ideje, annak formája és elhelyezkedése, akadályozottságának mértéke egyedileg határozzák meg, a megfelelő különleges bánásmódot, a fejlesztés szakszerű feltételeit, formáját biztosítani kell

3.13.1.3. A MOZGÁSKORLÁTOZOTT TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK ALAPELVEI, CÉLJA ÉS KIEMELT FELADATAI

Alapelvek

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez kell igazodni mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása során annak érdekében, hogy a tanulók mozgáskorlátozottként is meg tudják állni helyüket a szűkebb és tágabb környezetükben.

A tanulók sérülésspecifikus ellátása csoportmunkában (team munkában) valósítható meg – a különböző szakemberek (pedagógus, gyógypedagógusok, ortopéd szakorvos, neurológus, gyermekgyógyász és egyéb szakemberek, a konduktív nevelés esetében a konduktív pedagógia

kompetenciája szerinti konduktor stb.), illetve a család együttműködése, a közös célok kitűzése kölcsönös megerősítést, szinergista hatást válthat ki, amely nagymértékben támogatja a fejlesztő folyamatot.

A nevelés, oktatás, mozgásfejlesztés, az egészségügyi szükségletek ellátása és a gondozás (sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat) során szükséges a folyamatos, tapasztalatszerzésre építő korrekciós szempontú fejlesztés, ezzel a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkenthetők, ellensúlyozhatók.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell a megfelelő mozgás- és életteret, amely magában foglalja:

– a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges környezeti feltételeket,
– a személyre szabott (segéd)eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök (pl. megfelelő méretű asztal, szék, csúszásgátló, ceruzafogó stb.) meglétét és használatát,
– a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (integrált oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása),
– szükség szerint és indokolt esetben – amennyiben a mozgásos akadályozottság a különféle tevékenységek során a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza – a személyi segítő meglétét.

Célok

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogaikat, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövendő felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket.

A mozgásállapot által meghatározott adottságok, korlátok figyelembevételével olyan belső motiváció teremtődjön meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlődjön ki a megfelelő életminőség megalapozása érdekében a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jól-lét és annak kialakítására irányuló igényesség.

Kiemelt feladatok

A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a mozgáskorlátozott tanulók többsége meg tud felelni a Nat-ban, illetve a kerettantervben megfogalmazott elvárásoknak.

Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretelsajátítás során, értékelés alóli mentesítés stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el. A sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat során – pedagógiai tartalmak kitűzésekor, rehabilitációs célok, időbeli eltérések megfogalmazásakor – differenciálás és fokozatosság szükséges. Az individuális megsegítés olyan mértékű

legyen, amennyi az eredményes egyéni fejlődéshez elengedhetetlen. A módszertani, technikai támogatás tervezéséhez, kivitelezéséhez a pedagógus segítséget kérhet a gyógypedagógustól, konduktív nevelés esetén a konduktortól, a pedagógiai szak- és szakmai szolgáltatók szakembereitől.

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében a kommunikáció és a kognitív funkciók (figyelem, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodás) területén kialakult zavarai, illetve a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezésének problémái jelentik, különös tekintettel a manipulációra. Ezek mindegyike befolyásolhatja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, vagyis az iskolai teljesítmények alakulását.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

– A mozgásszervi diagnózistól és mozgásállapottól, az aktuális fejlettségi szinttől, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök alkalmazása, a megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés.

– Az iskolai fejlesztés teljes időtartama alatt kiemelt feladat a mozgásnevelés, mint komplex rehabilitációs hatásrendszer, amely ötvözi a sérült tartási és mozgási funkciók helyreállítását célzó, a gyógyító és a motoros képességek fejlesztését szolgáló pedagógiai eljárásokat, s e feladatokat integrálja a tanítás-tanulás folyamatába. A mozgásnevelés célját és feladatait elsődlegesen nem az életkor, hanem a tanuló mozgásszervi diagnózisa – annak végleges, javuló vagy romló volta –, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája határozzák meg.

– Korszerű ismeretek átadásával, illetve a reális önismeret kialakításával a tovább-tanulásra történő felkészítés nyújthat biztos alapot a későbbi önálló életvezetéshez.

– A mozgáskorlátozottság gyakori velejárója a beszélt és írott nyelvzavara, így a nevelés-oktatás során kiemelt feladat a beszéd- és kommunikációfejlesztés, súlyos esetben a beszéd- és logopédiai terápia, esetleg a technikai eszközökkel támogatott írásbeli kommunikáció kialakítása.

– A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása, adaptálása szükséges, a fokozatosságot e téren is figyelembe véve (a tevékenységek kivitelezését, a részvételt biztosító (technikai jellegű, módszertani) segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben ajánlott).

– A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket, a szűkebb és tágabb környezetbe történő beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtését, a személyi függetlenség elérését.

– A mozgáskorlátozottság együtt járhat egyfajta fizikai függés kialakulásával, amely megnövelheti a deviáns csoportokhoz való sodródás kockázatát, fokozhatja az áldozattá válás

esélyét, így a nevelésoktatás során a prevenciós munka, illetve a már kialakult helyzetek kezelése kiemelt feladatot jelent. A tanulóknak meg kell tanulniuk egyrészt a kísértésre nemet mondani, másrészt olyan hasznos tevékenységeket kell elsajátítaniuk, amelyekkel értelmesen tölthetik ki szabadidejüket.

– A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatokat jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló mozgáskorlátozott tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogathatja a pályaorientáció folyamatát is.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztésének szakaszolása megegyezik a Nat képzési szakaszaival.

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége, fejlődésének sajátos útja, tapasztalatszerzésének eltérő volta, hiányosságai indokolhatják, hogy az első évfolyam teljesítésére, a biztos olvasás-írás elsajátítására a pedagógiai program helyi tanterve egy tanévnél hosszabb időt (két tanév) biztosítson, de szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb idősávban.

A többségi iskolában történő együttnevelés

Az integrált nevelés-oktatás során – függetlenül annak teljes vagy részleges formájától – különös figyelemmel kell lenni a következőkre.

– A mozgáskorlátozott tanulók együttnevelése során szükséges, hogy az intézmény felkészüljön a tanuló fogadására: kialakítja a megfelelő fizikai környezetet (akadálymentesítés), beszerezi azokat a segédeszközöket (gyógyászati és oktatási), amelyek a különböző tevékenységekben való részvételt segítik, felkészíti a befogadó személyi környezetet (diákok, iskolai dolgozók, szülők), előkészül a szakértői javaslatban megfogalmazott sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamat megvalósítására.

– Ha a mozgáskorlátozott tanuló fogadása az integráló iskola vezetésének és nevelő-testületének szándékával, döntésével összhangban történik, akkor nagyobb az esély arra, hogy az integráció eredményes lesz.

– Az együttnevelés teljes folyamatát gyógypedagógus, konduktív nevelés esetén konduktor kíséri, segíti. A pedagógus és gyógypedagógus/konduktor szakmai együttműködése, az intézményi együttműködések (egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, pedagógiai szakszolgálatok, pedagógiai-szakmai szolgáltatók), a társszakmák bevonása biztosíthatja a megfelelő ellátást. Egyéni előrehaladású képzés során meg kell valósítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációt, rehabilitációt, amely a tanórai gyakorlattal kölcsönösen egymásra épülve biztosítja az egyéni igényekhez igazodó feltételeket (adaptált tananyag, számonkérés, értékelés stb.) és a fejlődést.

– A mozgáskorlátozott tanulók integrált iskolai ellátása a pedagógusoktól speciális felkészülést kíván. Az együttnevelés megkezdése előtt kívánatos, hogy a befogadó pedagógus célirányos pedagógustovábbképzésen vegyen részt.

– A mozgáskorlátozott tanuló optimális fejlődése érdekében a pedagógiai programban megfogalmazódnak a speciális elvárások és tennivalók (módszerek, eszközök, segédeszközök, segédletek, differenciálás, az értékelés, minősítés, a követelmény egyénre szabott formái stb.).

– Az alkalmazkodás, az adaptálás, a differenciálás során – igazodva azegyes gyermek fejlettségi szintjéhez, illetve a támogatás szükséges mértékéhez – módosulhat a tananyag elsajátításának tempója, módja, a számonkérés, a házi feladat formája, végső esetben a tananyag mennyisége.

– Mozgáskorlátozott tanuló esetében gyakoriak az egészségügyi beavatkozások (műtétek), a hosszú kezelések – ezekben az esetekben az egyénre szabott felzárkóztatást minden esetben meg kell szervezni, valamennyi pedagógus közreműködésével.

– Különösen jelentős az osztályfőnök és a segítő szakember szerepe az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

A Nat és a választott kerettanterv alkalmazása

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési területek és nevelési célok megvalósítása általában lehetséges. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a mozgásállapot, a kognitív funkciók vagy a kommunikáció zavara, a szocializáció problémái akadályozzák a tanulási folyamatot, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése, először minden esetben annak megvizsgálásával, hogy a megfelelő differenciálás, adaptálás (támogatás technikai eszközzel, a tanuló számára előnyös ismeret-elsajátítási módszer preferálása stb.) hogyan tudja segíteni a tanulót a követelmények teljesítése során.

Fejlesztési területek – nevelési célok

A Nat-ban megfogalmazott fejlesztési területeket – nevelési célokat és azok teljesítését – a tanulók életkori sajátosságai és a mozgáskárosodásból adódó egyéni eltérések egymással kölcsönhatásban befolyásolhatják.

Az Erkölcsi nevelés, a Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, az Állampolgárságra, demokráciára nevelés, illetve a Fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területek - nevelési célok megvalósítása megegyezik a Nat-ban foglaltakkal.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önismeret hozzájárul a társas kapcsolatok kialakulásához, amely alapját képezi a társadalomban való boldogulásnak. A tapasztalatszerzés módosult folyamatai, a kommunikáció esetleges nehezítettsége, a társas kapcsolatok alakulásának sajátos módja miatt szükséges a terület kiemelt, tudatos fejlesztése, a megvalósítható célok kitűzése, a reális értékelés, a pozitív megerősítés.

A személyiség építésének és a lelki egyensúly fenntartásának egyik eszköze a lehetőségek szerinti önállóságra nevelés. A tanulókban akkor alakul ki reális, pozitív énkép, ha önmagukhoz képest fejlődnek, érnek el sikereket.

A családi életre nevelés

Az iskolai fejlesztések során kiemelt feladat a lehető legnagyobb fokú önállóság elérése. Ezért lényeges azoknak az eljárásoknak, módszereknek, tevékenységeknek a megkeresése, kidolgozása és működtetése, illetve azoknak az eszközöknek a megtalálása, amelyek a mozgáskorlátozott tanuló életének minden színterén az önálló életvitel kialakítását segítik, gyakoroltatják. Kiemelt jelentőséggel bír a mozgáskorlátozottak számára a középfokú és a felsőfokú oktatásban javasolt képzések, a munkaerőpiacon a teljes értékű munkavállalóként ellátható munkakörök megismertetése, az ezek iránt való érdeklődés felkeltése.

A lelki egyensúly fenntartásának elengedhetetlen eszköze a bizonytalanság, valamint a konfliktusok kezelésének képessége, amelynek kialakítása a nevelő-oktató munka fontos feladata.

A családi szerepek sajátos nevelési igényű gyereket nevelő családok esetében is gyakran megváltoznak, emiatt a szerepek tudatosítása, a megfelelő önismeret és reális énkép kialakításával a családi élet jövőképének kialakítására a mozgáskorlátozott tanulók esetében is törekedni kell.

Médiatudatosságra nevelés

A mozgáskorlátozott tanulóknak gondot okozhat a kommunikáció, a szóbeli információk feldolgozása, érzékelése, megértése és alkalmazása. Hátrányaikat az információszerzésben és adásban pótolhatja az elektronikus eszközök, a média használata. Az információs társadalom fejlődése azt is lehetővé teszi, hogy a mozgáskorlátozott tanuló nem az alkalmatlanságát, a képességei hiányát érzi, hanem olyan eszközöket használhat, amelyek alkalmazásával eredményes és sikeres lehet, életminősége javulhat.

Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a tanulók ne csak az Informatika műveltségi területen belül használják a számítógépet, hanem szükség esetén a tanítási órákon és otthonukban is. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a mozgásállapota miatt kézírásra képtelen, valamint a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára, sokszor a kapcsolatépítés- és tartás egyetlen csatornája.

A médiatudatosságra nevelés mozgáskorlátozott tanulók esetében a tapasztalatszerzés hiányosságai miatt hangsúlyosabb az átlagosnál: kiemelten kell kezelni a valódi értékek bemutatását, a veszélyforrásokra való tudatos figyelemfelhívást.

A tanulás tanítása

A mozgáskorlátozott tanulóknál fokozott figyelmet kell fordítani a tanulás összetevőinek tanítására, az egyénre szabott tanulás módszereinek (típusának, csatornájának) megválasztására, ezzel elősegítve az önálló tanulás képességének kialakulását. Az előzetes tapasztalatszerzésre a mozgáskorlátozottság miatt nem mindig kerül sor, ezért a tanuló előzetes tudása is hiányos lehet. Esetenként a mozgásos tapasztalatszerzés is akadályozott. Számolni kell azzal a ténnyel is, hogy gyakran a részképességek zavarai vagy hiányosságai is nehezítik a tanulás folyamatát.

A tapasztalati alapozás lehetőségeinek megteremtésével, életszerű tartalommal a kíváncsiság, érdeklődés és megoldási késztetés felkeltésével és megtartásával stabil motiváció érhető el az egyéni tanulási formák kialakulásához.

Testi és lelki egészségre nevelés

A testi és lelki egészségre nevelés során törekedni kell arra, hogy a tanulók minél inkább megismerjék mozgáskorlátozottságuk okát és annak következményeit, az állapottal járó napi teendőket elsajátítsák és alkalmazzák az azzal kapcsolatos higiénés szabályokat. A kellő mértékű önállóság akkor valósítható meg, ha ismerik a számukra javasolt és nem javasolt mozgásokat, azoknak az eszközöknek a használatát, amelyek a helyes helyzetváltoztatást lehetővé teszik számukra, tisztában vannak ezeknek az eszközöknek a karbantartásához szükséges napi teendőkkel. A tanulókban ki kell alakítani, hogyan viszonyuljanak mozgásállapotukhoz, ismerjék meg saját értékeiket, hogy életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, képessé váljanak a környezet és munkaerő-piac elvárásainak megfelelő magatartásformákra,

értékrend kialakítására, amely a társadalmi beilleszkedés alapját biztosíthatják. Elő kell segíteni, hogy mozgáskorlátozottságuk ellenére kialakuljon a fizikai aktivitásra, a szabadidő aktív eltöltésére kész, az egészséges életmód kialakulásához szükséges magatartás és szokásrendszer, a sportolás iránti szükséglet, az egészséges életvitel igénye.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A másokkal való együttműködés a mindennapi élet megszervezéséhez nélkülözhetetlen, a társadalmi integráció kölcsönös alkalmazkodást, a mozgáskorlátozott tanulótól is aktív részvételt kíván.

Pályaorientáció

Mozgáskorlátozott tanulók esetében a sikeres pályaorientáció nagyban függ a mozgásos és pszichés tevékenységek működésétől, ezért a reális pályakép kialakítása átgondoltabb előkészítő munkát kíván. A pályairányultsághoz nélkülözhetetlen képességek kialakításakor szükség lehet sajátos elő- és felkészítésre, azon képességek kialakítására, amelyek a saját adottságok felméréséhez és elfogadásához vezetnek, valamint azok egyeztetéséhez az elképzelésekkel és lehetőségekkel. A pályaalkalmasság vizsgálatakor indokolt lehet speciális szempontok figyelembevétele is.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tapasztalatszerzés hiánya, a nevelés során gyakran kialakuló másoktól függő életforma indokolttá teszi a terület hangsúlyozott fejlesztését. A gazdasági és pénzügyi ismeretek, a pénz világában való magabiztosság, az idegen nyelvi kommunikációs készség hozzásegítheti a mozgáskorlátozott tanulókat is az önállóbb életvitelhez.

Kompetenciafejlesztés

Valamennyi kulcskompetencia fejlesztése beépül a mozgáskorlátozott tanulók sérülés-specifikus pedagógiai fejlesztő folyamatába. Mozgáskorlátozottság esetén – a cselekvéses tapasztalatszerzés hiányosságai, illetve a szociális kapcsolatok sajátos alakulása miatt – az egyes kompetenciaterületek által meghatározott képességek fejlődése, ismeretek elsajátítása, attitűdök alakulása során gyakran eltérő fejlődés tapasztalható. A kompetenciafejlesztés folyamatában a tevékenységek kivitelezését, illetve a különböző helyzetekben való részvételt biztosító eljárások, technikák alkalmazása szükséges annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanulók is képesek legyenek a hatékony alkalmazkodásra, a környezet befolyásolására.

A mozgáskorlátozott tanulók esetében, a gyors, cselekvőképes alkalmazkodás, illetve az élethosszig tartó tanulásra való felkészülés érdekében hangsúlyos a digitális kompetencia, az idegen nyelvi kommunikáció, a hatékony önálló tanulás, a kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia fejlesztése.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció teszi lehetővé a társas kapcsolatok kialakítását, a gondolatok közlését, az információ megszerzését és közvetítését – ezek mindegyike hatással van a mozgáskorlátozott tanulók önálló életvitelének kialakítására, illetve szűkebb és tágabb környezetükbe történő beilleszkedésére.

Amennyiben – a sérülés következtében – akadályozott a szóbeli, vagy az írásbeli kommunikáció, a képességek speciális módszerekkel történő fejlesztésére van szükség (mozgás-, egyensúly-, ritmus-, grafomotoros képességek, térbeli tájékozódás, testséma, érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, nyelv és beszéd stb.), mindig igazodva az értelmi és mozgásállapothoz, illetve az életkorhoz.

A szóbeli kommunikáció érintettsége esetén szükséges lehet a logopédiai kezelés, beszédterápia eljárásainak alkalmazása, súlyosabb esetben kiegészítő, kisegítő kommunikációs forma használata. Az írásbeli kommunikáció akadályozottsága a technikai eszközök (számítógép, adaptációk, kommunikátorok) használatával kompenzálható. A kifejező beszéd fontos alkotóeleme a mimika, a beszédet kísérő kéz- és testmozgások, melyek kivitelezésének akadályozottsága esetén a tanulók mozgásfejlesztésébe is integrálni kell mindezek fejlesztését.

Idegen nyelvi kommunikáció

A terület kiemelt fejlesztése támogatja a sikeres munkaerő-piaci integrációt és a társadalmi beilleszkedést. Minden esetben a sérülésnek leginkább megfelelő tanulási módszer megválasztása szükséges. Differenciálásra, a tananyag és a taneszközök adaptálására leginkább az idegen nyelvi olvasás és írás bevezetése előtti oktatási időszakban van szükség. A testbeszédet és a mimikát csak részben lehet bevonni a nyelvtanulásba, ugyanakkor többször kerülhet sor egyéb nonverbális eszközök használatára. A mozgásos játékokban, feladatokban differenciálásra vagy adaptálásra lehet szükség. Az eljátszással, utánzással, hangeffektusokkal, manipulációval járó tevékenységekben és az azokkal kapcsolatos elvárásokban is az érintett gyermek képességeihez kell alkalmazkodni.

Matematikai kompetencia

A problémamegoldó-képesség, az összefüggések felismerése és gyakorlati alkalmazása hozzájárul az önálló életvitel, az önrendelkező életforma kialakulásához, így a terület kiemelt fejlesztése indokolt. Az ismeretelsajátítás, képességfejlesztés során gyakran szükséges az adaptált, speciális eszközök alkalmazása (megfelelő méretű, megfogható eszközök). Ha a kézfunkciók sérültek, a tanulóval, a szülővel, a segítő szakemberrel közösen, egyénre szabottan kell kifejleszteni azokat az eszközöket, amelyekkel a gyermekek dolgozni tudnak.

Természettudományos és technikai kompetencia

A kompetenciaterület a sikeres társadalmi integráció, illetve az önálló életvitel fontos részét képezi, így szükséges az egyéni képességstruktúrához igazodó fejlesztés, a hiányosságok pótlása, a nem megfelelően működő területek fejlesztése, kompenzálása, kiemelt figyelmet fordítva a tapasztalatszerzésre, a különféle tevékenységekben való tevékeny közreműködésre. Ugyanakkor a mozgáskorlátozott – és gyakran a kommunikációban is akadályozott – tanulók saját személyükkel, életvitelükkel kapcsolatos technikai kompetenciája fejlettebb is lehet, mint kortársaiké, mivel számukra ez a jobb minőségű élet feltétele.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia megfelelő szintje biztosíthatja szinte valamennyi élethelyzetben a mozgáskorlátozott tanulók részvételét. A nevelés-oktatás során az információs-kommunikációs technológiák használatának olyan szintű és minőségű elsajátítása szükséges, amely alkalmassá teszi őket az önálló ismeretszerzésre, az információk kritikus szűrésére, azok feldolgozására és kreatív használatára. Mozgáskorlátozottság esetén sokszor speciális, illetve adaptált eszközök használata szükséges (speciális egér, klaviatúra, szoftverek stb.). A szóbeli vagy írásbeli kommunikációjukban akadályozott tanulók digitális kompetenciájának szintjét emeli, ha akadálymentes kommunikációjukhoz magas színvonalú, korszerű infokommunikációs háttérrel rendelkeznek.

Szociális és állampolgári kompetencia

A kompetenciaterületen megjelölt ismeretek, képességek, attitűdök kiegészülnek a mozgáskorlátozott tanulók testi funkcióiban, struktúráiban bekövetkezett károsodásokról megszerzett

ismeretekkel, illetve az azok következtében szükséges kötelező tevékenységformák megismerésével (állandó orvosi kontroll szükségessége, mozgásállapot szinten tartása, segédeszközök használata, karbantartása stb.), amelyek hozzájárulnak az egészséges életmód kialakulásához.

A társadalomban való aktív részvétel megkívánja a fogyatékos személyek esélyegyenlőségét biztosító jogokról, az érdekvédelmi szervezetek működéséről, szerepéről elsajátított ismereteket, valamint a kölcsönös alkalmazkodás képességének kialakulását.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

A reális önismeret kialakítása, a megfontolt és minden körülményt figyelembe vevő pályaorientáció hozzájárulhat a megvalósítható pályakép, az önálló életvitel, az alkotó életforma kialakításához.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A művészi kifejezés és a kulturális életben való aktív részvétel a mozgáskorlátozott tanulók számára is adott, egyben a tehetség kifejeződésének lehetőségét biztosítja a művészet bármely területén. Emiatt a terület fejlesztésének háttérbe kerülése semmilyen körülmények között sem indokolt, mindenképpen szükséges megtalálni a tevékenységet és részvételt biztosító – sokszor adaptált – eszközt, helyzetet.

Hatékony, önálló tanulás

A tanulási technikák ismerete, az önálló ismeretszerzés képessége hozzájárulhat a sikeres továbbtanuláshoz, ami megalapozhatja a későbbi munkába állást, az önálló életvitel kialakítását. A hatékony és önálló tanulási képesség kialakítása, a sajátos tanulási stratégiák megismerése mozgáskorlátozottság esetében kiemelten fontos, mivel lehetővé teszi, hogy a tanuló az oktatáshoz és képzéshez kapcsolódó saját készségeit, képességeit, attitűdjét jobban megismerje, ezzel is elősegítve a számára elérhető képzési lehetőségek megtalálását. A megfelelő motiváció kialakítása, a pozitív megerősítés, a kudarctűrő képesség fejlesztése hozzásegíti a mozgáskorlátozott tanulókat is az önálló tanulási képesség kialakításához.

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

- *Magyar nyelv és irodalom*

Az olvasás- és írástanítás - a helyesírásra és a tartalomra koncentrálva - az egyénnek megfelelő tempó és segédeszköz kiválasztásával történjen. Egyes tanulóknál a gépi írás elsajátítása teremt lehetőséget az írásbeli kommunikációra. Mivel a beszéd formája a sérülés függvénye, ezért annak a tartalmi részére kerüljön a nagyobb hangsúly.

- *Élő idegen nyelv*

A nyelvtanulás a továbbtanulás, a későbbi munkavállalás, az önbizalom növelésének fontos eszköze, ezért minden esetben szükség van a megszerzett nyelvtudás gyakorlati felhasználhatóságának egyénre szabott megfogalmazására.

Az olvasási és írás nehézségekkel küzdő gyermekek esetében az auditív tanulási módszerek nagyobb eredményességet tesznek lehetővé.

- *Matematika*

Kiemelten szerepe van a tanítás során a sokoldalú érzékleti megerősítésnek.

A geometriai anyag gyakorlati részének tanítása a mozgásállapottól függően egyéni elbírálás alapján történjen, a sérültségnek megfelelő, egyénre adaptált eszközök használatával, mert ezek át tudják segíteni a tanulót a technikai nehézségeken.

➢ *Ember és társadalom*

Szükség van a társadalmi tapasztalatszerzés hiányainak pótlására.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogszabályokat és érdekvédelmi szerveződéseket.

➢ *Ember a természetben. Földünk és környezetünk*

Az embertani, egészségügyi ismeretek tartalmazzák a tanuló diagnózisának ismeretét, az ezzel kapcsolatos egészségügyi feladatok és problémák kezelését.

Amennyiben a tanuló mozgásos ismeretszerzése gátolt, segédeszközök igénybevétele, a tanulási környezet megfelelő alakítása teremti meg a tapasztalás lehetőségét.

➢ *Művészetek*

A mozgáskorlátozott tanuló harmonikus fejlődésének és önkifejezésének egyik fontos eszköze a zene, a mozgás a dramatikus interakció és az alkotás.

A felmentés bármely formája indokolatlan, minden esetben meg kell keresni azokat az eljárásokat, módszereket, testhelyzeteket, eszközöket, amelyeknek segítségével a tanuló alkotni képes.

➢ *Informatika*

Az informatika tanítása szükség esetén az egyénre szabott, adaptált eszközök (pl. speciális egér, klaviatúravédő stb.) alkalmazásával történik.

Az információs-kommunikációs technológiák megismertetése, azok tanulóhoz igazított egyéni használatának megtanítása segítségével válik lehetővé az információszerzés, az önálló tanulás, a tanulók életminőségének a javítása.

➢ *Életvitel és gyakorlati ismeretek*

Olyan ismeretek, tevékenységformák és eszközök használatának megtanítása szükséges, amelyeket a tanuló hasznosítani tud szabadideje eltöltése, pályaválasztása, önálló felnőtt élete, illetve a társadalomba való beilleszkedés során.

A mozgásállapot alapján kitűzött célok határozzák meg az egyéni képességekhez igazodó feladatokat, az egyéni fejlődéshez szükséges eszközök alkalmazását, az önállóság elérését segítő praktikumok elsajátítását.

Az életminőség javítását az segíti, ha a tanuló megismeri és gyakorolja a gyógyászati segédeszközök használatát, karbantartását és a velük való közlekedést.

➢ *Testnevelés és sport*

A műveltségi terület elemei és feladatai az alábbiak szerint módosulnak.

Elemek

- A gyógytorna passzív és aktív eljárásai.
- A fizikoterápia módszerei és eljárásai.
- Korrekciós és gyógyászati segédeszközök alkalmazása.
- Hidroterápia és egyéb terápiás eljárások.
- A testnevelés mozgásanyagának (gimnasztika, torna, atlétika, testnevelési és sportjátékok) sérülés specifikusan adaptált formái.
- Adaptált sportfoglalkozások.

- A mindennapos tevékenységek végzésére való mozgásos felkészítés és adaptív eszköz használatának megtanítása.

Feladatok

- A károsodott mozgási és tartási funkciók helyreállítása, korrekciója, kompenzációja.
- A mozgásszervrendszer optimális működőképességének biztosítása.
- Az állapotromlás, másodlagos károsodások megelőzése.
- A motoros képességek fejlesztése, fizikai kondíció növelése, egészséges életre nevelés, mozgásigény, mozgástudat kialakítása.
- A reális mozgásos éntudat kialakítása, önálló életvitelre elő- és felkészítés.
- Tehetséggondozás különböző adaptált sportfoglalkozásokon keresztül.

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

– az ellátás során a team munka kialakítása, a különböző szakemberek együttműködése (az orvos – neurológus, ortopéd szakorvos, gyermekgyógyász – irányította egészségügyi rehabilitáció megszervezése, szükség esetén egyéb segítő szakmák, szakemberek bevonása);

– a központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképességkiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése, csökkentése, kompenzálása;

– a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése, mivel a szenzomotoros zavar dyslexiához, apraxiához vezethet és ez tanulási problémákat idézhet elő;

– a tanulók beszédzavarainak, kommunikációs képességeinek javítása érdekében – különös tekintettel a központi idegrendszeri sérülés következtében dysarthriás gyermekekre – mozgás- és beszédterápia, alternatív segítő technikák alkalmazása. Mindez szervesen illeszkedik a komplex rehabilitációs célú fejlesztő programba;

– a kórforma és mozgásállapot fajtája és súlyossága függvényében kialakított és a tanrendbe iktatott csoportos és egyéni mozgásnevelés tornateremben és szabadtéren, uszodában, fizikoterápiás helységben;

– a mozgáskorlátozott tanulók részvételét megteremtő, és az egyéniigényekhez igazodó fejlesztést biztosító tanulásszervezési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása (differenciálás, csoportmunkára építő módszerek);

– a mozgásszervi diagnózis szerinti technikai eszközzel támogatott írásbeli kommunikáció, speciális gépírás (gépi írás), infokommunikációs eszközök használatának megtanítása, amely akkor indokolt, ha a tanuló nem tudja iskolai munkáját kézírással végezni;

– speciális felkészítés az önkiszolgálásra, az önálló életvezetésre, az önrendelkező életformára;

– az önkiszolgálást, az iskolai munkát segítő és a fejlesztést szolgáló sérülésspecifikus egyéni rehabilitációs eszközök biztosítása;

– a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a gyermek másanyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket;

– a gyógyászati segédeszközök és az orvosi, egészségügyi háttér biztosítása;

– alapos szakmaismereten és önismereten alapuló pályaorientáció; – a mozgáskorlátozottakra vonatkozó jogi és érdekvédelmi tudnivalók (szövetség, egyesületek, klubok, alapítványok stb.) ismerete.

A szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a Nevelési Tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató – a szülő kérelmére – felmentheti az iskola kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól a tanulót, ha sajátos helyzete, egyéni adottságai *fogyatékossága* ezt indokolttá teszi. Tanulmányait magántanulóként is folytathatja, külső, otthoni ellátás keretében tesz eleget a képzési kötelezettségének.

Tanórán kívüli rehabilitációs órák keretében tantárgyi felzárkóztatást és képességfejlesztést végzünk fejlesztő pedagógus segítségével történik amennyiben szükséges.

Az értékelés minősítés során alkalmazható könnyítések

A Kt. 30. § (9) bekezdése alapján:

- A tanítás-tanulás-számonkérés folyamatában méltányos elbírálás.
- Az értékelés és minősítés alóli mentesítés az érintett Szakértői Bizottság szakértői véleményében foglaltaknak megfelelően
- A feladatok értelmezéséhez plusz instrukciók.
- Ahol indokolt, a szóbeli számonkérés előtérbe helyezése.
- Szükség és igény szerint segédeszköz alkalmazása, illetve ennek engedélyezése
- A gyermek állapotához igazodóan az írásbeli munkáira és /vagy a szóbeli számonkérésre hosszabb felkészülési idő biztosítása, vagy az írásbeli számonkérés helyett szóbeli beszámolás lehetőségének biztosítása.

A könnyítések alkalmazásához mindenkor szükséges az érintett Szakértői Bizottság véleményének kikérése. Ehhez kérelmet nyújtunk be, amihez csatoljuk az érintett tantárgyakat oktató szaktanárok részéletes pedagógiai véleményét is.

➢ *Differenciált oktatás*

A *tanítási alkalmak* során az egyes tanulók számára differenciált tanulásszervezéssel, azaz a különböző elsajátítási utaknak és módoknak helyt adó szervezési módokkal biztosítjuk a képességeiknek megfelelő haladást a tananyagban. Egy osztályban, egy tanórán egy időpontban különböző tanulók dolgozhatnak párhuzamosan *csoportmunka és egyéni munka, vagy egyéni munka és páros munka* keretében.

➢ *A differenciálás területei:*

- *Tartalom* alakítása a gyermek érdeklődése, előzetes tudása szerint
- Oktatási *célban*, szintben való igazodás a gyermek tapasztalataihoz, ismereteihez, képességfejlődési szintjéhez
- A *munkaformák* igazítása a gyermeki igényekhez, állapotához
- A *szervezés* módjának igazítása a gyermeki igényekhez, állapotához
- *Irányítás módját* is igazíthatjuk a gyermeki igényekhez, állapotához
- A *közvetítés* csatornájának megválasztása
- Az információszerző tevékenység *folyamatának* felépítése
- A nevelés *stílusának* megválasztása
- A munkavégzés *ütemében, tempójában* való igazodás a gyermekhez
- Önállóság fokának meghatározása, a segítségadás módja

3.13.1.4. A BESZÉDFOGYATÉKOS TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Fejlesztési területek, nevelési célok

A beszédfogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai, és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, családi életre nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, fenntarthatóság, környezet-tudatosság, gazdasági és pénzügyi nevelés, médiatudatosságra nevelés.

Hazánk történelmének és jelen eseményeinek megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalmi folyamatok megismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Fel kell készíteni a felnőtt lét és a tágabb környezet megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Kiemelt feladat az önálló családi életre való felkészítés, az erkölcsi normák és harmonikus családi minták közvetítése. Nagy jelentőséggel bír az együtt érző, segítő attitűd kialakítása, a szociális érzékenység és az önkéntes feladatvállalás képességének kialakítása. A tanulóknak ismeretet kell szerezni a célszerű gazdálkodás, pénzhasználat, fogyasztás és környezettudatosság területén. A beszédfogyatékos tanulók esetén kiemelt jelentőséggel bír, hogy használni tudják az ismeretszerzés legmodernebb eszközeit (pl. internet).

A fenti kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása során a beszédfogyatékos tanulók esetlegesen felmerülő szövegértési problémái, absztrahálási, lényeg-kiemelési nehézségei jelentenek nehézséget. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegekkel segítheti a pedagógus a tanulók munkáját. Fontos, hogy az alapfogalmak megértését, memorizálását egyénre szabott módszerek támogassák. Fontos a kifejezőkészség állandó fejlesztése és a kommunikáció iránti igény kialakítása. Kiváló lehetőséget nyújt erre az interperszonális készségek fejlesztése, a szociális érzékenység kialakítása, az együttműködésre való képesség fejlesztése, a különféle konfliktuskezelési eljárások elsajátítása.

Testi és lelki egészségre nevelés

A pedagógusnak segíteni kell a tanulót beszéd és nyelvi zavarának reális megismerésében, elfogadásában, szociális kapcsolatainak fejlesztésében. Kiemelt feladat a tanuló önismeretének fejlesztése, a tanuló motiválása a beszédhibája leküzdésére, ugyanakkor felkészítése az esetleges visszaesésekre, azok kezelésére, valamint arra, hogy az esetleges maradandó tünetekkel később is teljes életet tudjon élni.

A kommunikációjában korlátozott tanuló sokszor nehezebben tudja érzelmeit verbálisan kifejezni, külön figyelmet kell fordítani az érzések megfelelő kezelésére, kifejezésére.

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat.

Biztosítani kell a tanuló számára a rendszeres mozgásélményt, a rendszeres testedzést.

Médiatudatosságra nevelés

Az információszerzésben, tanulásban, szociális-kommunikációs fejlesztésben az informatikai eszközök segítő szerepe kiemelkedő. A számítógép írástechnikai segédeszközként tanulási és munkaeszköz a beszéd útján nehézségekkel kommunikáló tanuló számára.

A médiatudatosságra nevelés segít tájékozódni a valóságos és virtuális világban.

Pályaorientáció

A beszédfogyatékos tanuló készségeinek képességeinek alapos feltérképezése szükséges a felnőtt életre történő felkészítéséhez. A kapcsolatteremtés és fenntartás képességének javítása alapvető feladat. Cél a szociális kompetencia további önálló fejlesztésének kialakítása. A felső tagozatban tantárgyak tananyagtartalmainak közvetítése során a pedagógusok ismertessék meg a beszédfogyatékos gyermekkel a különböző szakmákkal kapcsolatos elemi ismereteket. Legyen reális képük a társadalmi munkamegosztásról.

Tanulás tanítása

A beszédfogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motivációk kialakítása, az egyéni tanulási stratégiák feltárása. Az informatikai eszközök, egyéni ismeretelsajátítási programok tanulás során történő megfelelő és tudatos alkalmazásának beszédfogyatékos tanulók esetében kiemelt szerepe van.

Kulcskompetenciák fejlesztése

A beszédfogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeire épül. Alapelveiben, céljaiban illeszkedik a NAT-ban megjelenő kulcskompetenciákhoz, a kiemelt fejlesztési tartalmakhoz.

Ahhoz, hogy a beszédfogyatékos tanulók a kulcskompetenciák birtokában eredményesen alkalmazkodhassanak a mindennapi élethelyzetekhez, figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait.

Anyanyelvi kommunikáció

Kiemelt fontossággal bírnak az alábbi területek:

– a grammatikai rendszer tudatos felépítése, megerősítése, mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, figyelembevéve a beszédfogyatékosság által érintett területeket
– az expresszív beszéd fejlesztése, kommunikációs stratégiák kiépítése,gyakorlása, megerősítése, beszédtudatosság kialakítása
– a beszédértés és olvasás értés fejlesztése mind a beszélt, mind az írottnyelv területén, elősegítve a mindennapi és az irodalmi szövegek befogadását, majd az azokkal való továbbdolgozás, továbbgondolkodás lehetőségének biztosítását
– amennyiben a szövegfeldolgozás is érintett, különösen fontos aszisztematikus, a nyelv különböző szintjeit elemenként értelmező, a tanulót tapasztalati úton információhoz juttató oktatás
– a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása,mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)
– a mentális lexikon folyamatos fejlesztése az életkor és a beszédfogyatékosság sajátosságainak függvényében, a fogalomalkotás kialakítása
– számítógépes programok használata (helyesírás ellenőrző program stb.)
– a beszédfogyatékos gyermek motiválása a tananyag és a tanuló közötti emocionális viszony kialakításával
– a pragmatika elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában
– a nem verbális kommunikáció elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában

Idegennyelvi kommunikáció

Cél az idegen nyelv szókincsének, fonológiai és helyesírási sajátosságainak, valamint nyelvi kódrendszerének tudatos felépítése, a szóbeli és az írásbeli kommunikáció fejlesztése, figyelembe véve a beszédfogyatékosság által érintett területeket.

A beszédfogyatékos tanulók nyelvoktatása során a multiszenzoros technikák (auditív, vizuális, verbális, drámatechnikák) használata, valamint a verbális és nem verbális kommunikációs csatornák (gesztikulációsvizuális) egyidejű alkalmazása kiemelten fontos.

A nyelvórákon szerepet kapnak a koncentrációt és az emlékezetet fejlesztő gyakorlatok, melyek a szókincs, a kiejtés és a nyelvtani szabályok elsajátításában közvetve és közvetlenül is segítséget nyújthatnak.

Helyesírási, olvasási és szövegértési problémákkal küzdő beszédfogyatékos tanulók esetében főleg a szóbeli kommunikáció magabiztos használatának elsajátítása a cél. Az írásbeli kommunikáció használatát, a differenciált fejlesztés mellett, a számítógépes olvasó- és helyesírásellenőrző programok is segíthetik.

Fontos pedagógiai cél a beszédfogyatékos tanulók természetes gátlásainak feloldása az idegen nyelv kommunikációs helyzetben történő használata során.

Matematikai kompetencia

A legfőbb cél a problémamegoldó gondolkodás minél több elemének fejlesztése, konkrét cselekvésekhez kötött helyzetekben. Egyes esetekben számolni kell a grammatikai szint sérülésével, ami szövegértési nehézségekben nyilvánul meg, ezt fokozhatja a szimbólumok megértésének, illetve a verbális absztrakciónak a fejletlensége. A mennyiségekkel és a számossággal kapcsolatos ismeretek tanításakor, a szám- és műveleti fogalmak kialakításakor (pl. a számok közötti viszonyok, relációk megértési nehézségei esetén, stb.) különös figyelmet kell fordítani a megfelelő tempó kialakítására, és építeni kell a tanulók maximális együttműködésére, a mozgással társított szemléltetésre, az eszközhasználatra és az analóg cselekedtetésre. A geometriai ismeretek, az arányosság témaköreinél tekintettel kell lenni a vizuális észlelés nehezítettségére, a téri tájékozódás zavarára. A matematikai gondolkodás fejlesztése speciális szemléltetéssel és tananyagokkal, vagyis az interaktív tábla és digitális tananyagok lehetőség szerinti alkalmazásával valósulhat meg.

A matematikai szakkifejezések és a szaknyelv használatának fokozatos megkövetelése a szóbeli kifejezés erősítésének különösen erőteljes eszköze.

Természettudományos és technikai kompetencia

Az oksági kapcsolatok felismerése, a tanult összefüggések alkalmazása gondot okozhat azokban az esetekben, ahol az olvasott szöveg megértése vagy a verbális absztrakció akadályokba ütközik. Rövidített, tömörebb, képpel, segédeszközökkel támogatott szövegek alkalmazása szükséges az egyes összefüggések mechanikus memorizálásának megsegítésére.

Tanulónként eltérő lehet az az absztrakciós szint, ahol be tudnak kapcsolódni a természettudományos jelenségek értelmezésébe. A kritikai gondolkodás képességének fejlesztése többnyire kis lépésekben valósítható meg. A mindennapi tapasztalatokból kiindulva kell törekedni arra, hogy a tanulóknak a jelenségek mind szélesebb körébe legyen betekintésük, az egységes természettudományos világkép kialakítása érdekében. Eredményes tanári stratégia lehet a természeti jelenségeknek alternatív módon, több fogalmi szinten, az összes érzékszerv bevonásával való közvetítése.

Szisztematikusan építkezve kell támaszkodni az internetre, amelynek segítségével a legkülönbözőbb természettudományos ismeretek audiovizuális formában hozhatók közel a beszédfogyatékos tanulókhoz.

Digitális kompetencia

Ezen a területen a beszédfogyatékos tanulók jó eséllyel tudnak problémákat megoldani, mivel az informatikai eszközök használatában a beszédfogyatékosság kevés hátrányt jelent. Feladatunk azoknak a digitális programoknak a megismertetése, melyek megkönnyítik az ismeretszerzést, az interperszonális kapcsolatépítést. Amennyiben a szóbeli kifejezőképesség sérült, a számítógép alternatív csatornaként működhet a mindennapi kommunikációban. Hozzásegíthetjük a tanulókat, hogy a rendelkezésükre álló információs társadalom technológiáit használják a maguk segédeszközeként a számukra szükséges területeken.

Főként az írott szöveg megértésére, lényegkiemelés képességére van nagy szükség, mert ezek segítéségével alakíthat ki új kommunikációs stratégiákat. Az információgyűjtés- és keresés, a multimédiás tartalmak kezelése a beszédfogyatékosok számára körülhatárolható, jól teljesíthető feladat, ezért építhetünk a tanulók erős motivációjára. Egyes ikonok, szóképek felismerésével, speciális alapfogalmak, kifejezések megtanulásával olyan eszközök birtokába jut, amivel önállóan is tud tájékozódni a digitális világban. A tanuló érzékelje azt a folyamatot, hogy az információk gyűjtése, majd az azokkal való továbbdolgozás miként vezet új digitális tartalmak kialakulásához. A pedagógus feladata, hogy a tanulók figyelmét a konkrét eszközök és szoftverek használatán, illetve a kommunikáció élményén túl arra irányítsa, miként lehet az információs társadalomban a beszédfogyatékosságból eredő hátrányokat minimalizálni.

Súlyos diszgráfia és helyesírászavar esetében felső tagozaton „laptop füzet” használatának bevezetése azt követően, hogy a gyermeket a klaviatúra használatára megtanítottuk.

Szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

Cél az adaptív viselkedés kialakítása, fejlesztése, a beszédfogyatékos tanulók támogatása abban, hogy az őt körülvevő társadalmi és gazdasági környezet eseményeit képes legyen feldolgozni, szükség esetén azok menetébe bekapcsolódni.

Az oktatás folyamán fontos a fokozatosság mellett a gyakorlati bemutatás, illetve az ismeretek szituációs helyzetekben való kipróbálása, az érzelemdús, szubjektív elemeket megmozgató, a mindennapi tapasztalatához köthető társadalmi feladatok szemléltetése, a tanulók közvetlen megszólítása, bevonása a feladathelyzetbe. A tanuló mindig lássa maga előtt a folyamatot, a kiindulástól kezdve a végkifejletig, értse benne szerepét, esetleges feladatát, képes legyen esetlegesen a társadalmi folyamatok őt személyesen érintő részében érdekeit érvényesíteni.

Fontos hangsúlyt helyezni a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra, az értékelésre, az érvelésre.

A pedagógus feladata, hogy felébressze a gyermek motivációját arra, hogy részt vegyen a szociális kommunikációban, képes legyen véleményét vitában, eszmecserében képviselni (ütköztetni, egyeztetni stb.), illetve az őt körülvevő világban tájékozódni. Fokozatosan el kell sajátítania a beszédfogyatékos tanulónak azt a képességet, hogy rátaláljon a megfelelő kommunikációs stratégiára, képes legyen az egyedi kommunikációs helyzetekhez alkalmazkodni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai tudatosság, a művészeti kifejezőképesség egy kiegészítő kommunikációs eszközt ad a beszédfogyatékos tanulók kezébe. A kreativitás, a problémafelismerő és megoldó

képesség, a képzelet, a képi gondolkodás fejlesztésére kiváló lehetőséget biztosít a művészeti nevelés. Ezen a kompetenciaterületen az ízlés, a nyitottság, az empátia, az érzelmi élet gazdagítása a kommunikáció minden szintjét fejleszti.

A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepe a kommunikációjában zavart tanuló társadalmi integrációját segíti elő.

A megfigyelőképesség, tér- és időérzék fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezés; szín-, forma- és szerkezeti érzék alakítása lehetőséget biztosít a beszédfogyatékos tanuló speciális készségfejlesztésére.

A hatékony, önálló tanulás

A beszédfogyatékos tanulók esetében az önálló tanulás elengedhetetlen feltétele a könyvtári ismeret, informatikai tudás, az értő olvasás, szövegfeldolgozás. Az önálló ismeretszerzést, az információ megfelelő szűrését, feldolgozását, egyénre szabott módszerekkel, a mindennapi életből vett gyakorlati helyzetek cselekvéses vagy vizuális modellezésével segíthetjük. A szövegfeldolgozás, az új információk rendezése során fontos szerephez kell jutnia a gondolkodási képességek fejlesztésének, mind a képzeleti, mind a fogalmi gondolkodás terén.

A pedagógus feladata az új ismeretek megszerzése iránti interiorizálódott motiváció kialakítása

A NAT és a kerettantervek alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Ha a tanulót állapota akadályozza, akkor az Irányelvben megadott módosítások figyelembevételével javasolt a helyi tanterv elkészítése.

Az egyes műveltségi területekre vonatkozó ajánlások:

Magyar nyelv és irodalom

A műveltségi területhez kapcsolódó tananyagtartalmat, a fejlesztésre fordított időt a sérülés jellege, mélysége, prognózisa befolyásolhatja. A Magyar nyelv és irodalom, a Művészetek, a Testnevelés és sport, valamint az Élő idegen nyelv fejlesztési feladatainak megvalósítása kíván nagyobb figyelmet, a beszédfogyatékosság típusától függően az egyes témakörök között hangsúlyeltolódások válhatnak szükségessé. Néhány szempont azonban általánosítható:

– olvasás-, írástanítási módszerként beszédfogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, szótagoló olvasástanítási módszer ajánlott;

– a súlyos beszédfogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;

– az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

Művészetek. Testnevelés és sport

Mindkét műveltségi terület jól szolgálja a fejlesztés másik nagy területének, a téri orientáció, mozgás-, ritmus-, beszédkoordináció követelményeinek megvalósítását. A dráma és a tánc kiemelt szerepet kap a rehabilitációs célú feladatok megvalósításában is.

Idegen nyelvek

A beszédfogyatékosság típusához igazodó módszerek - pl. dadogók esetében az írásbeliség, diszlexiás tanulóknál pedig az auditív módszerek - elsőbbségét szükséges biztosítani.

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció és rehabilitáció

Az egészségügyi rehabilitáció formái:

– Audiológiai vizsgálat és ellátás.
– Foniátriai vizsgálat és ellátás.
– Gyermek-neurológiai vizsgálat és ellátás. – Szemészeti vizsgálat, ellátás.
– Pszichológiai vizsgálat, pszichoterápia.
– Gyógyúszás.
– Gyógytorna.
– Relaxációs tréningek.

A pedagógiai rehabilitáció ajánlott tevékenységformái

a) Logopédiai egyéni és csoportos terápia.
b) Szenzoros integrációs terápiák (olyan mozgásos lehetőség, amelynek segítségével az éretlen vagy sérült idegrendszer a saját aktív részvételével fejlődik)
c) Kommunikációs tréningek (a beszéddel és kommunikációval kapcsolatos tudatosság kialakítása)
d) Bábterápia (személyiség és önértékelés fejlesztés, konfliktuskezelés kommunikációs zavar esetén)
e) Drámaterápiás foglalkozások (azon gyermekek számára, akiknél a beszéd- és nyelvi problémák hátterében vagy következtében pszichés problémák állnak)
f) A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása

Logopédiai egyéni és csoportos terápia a leggyakoribb kórformák esetében

A beszédfogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszédfogyatékosság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A/1 Nyelvi fejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia – maradványtüneteként beszédgyengeség)

Az ép értelmű és ép érzékszervű gyermek beszéd-, illetve nyelvi produkciója jelentős mértékben elmarad a biológiai életkorához képest. Az akadályozott, illetve hiányos nyelvi produkció a nyelv többszintű sérülésében a beszédészlelés, beszédmegértés, valamint a nyelvi kifejezés területén jelentkezhet.

A logopédiai terápia célja:

A nyelvi közlés feldolgozás és kifejezőkészség többszintű összetevőjének (beszédészlelés, és beszédmegértés, valamint a tiszta, pontos artikuláció, szókincs, nyelvtani rendszer, szóbeli és írásbeli kifejezőkészség) sokoldalú, intenzív differenciált fejlesztése, amely specifikusan egyéniesített jellegű.

A logopédiai terápia feladata:

– a mozgások (beszédmozgások és finommotorika) speciális fejlesztése,
– grammatikai rendszer rendezése, fejlesztése, verbális munkamemóriafejlesztése
– a beszédre irányuló figyelem és emlékezet fejlesztése,
– az aktív és a passzív szókincs bővítése,

– verbális és nonverbális kifejezőkészség fejlesztése,

a gondolkodási stratégiák fejlesztése– a beszédészlelés és -megértés fejlesztése, – az olvasás/írás/helyesírás zavar megelőzése

3.13.1.5. AZ AUTIZMUS-SPEKTRUMZAVAROKBAN SZENVEDŐ TANULÓK SPECIÁLIS FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI, CÉLJAI, FELADATAI ÉS MÓDSZEREI

Az autizmus a szociális, kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének minőségi zavara, amely a személyiség fejlődésének egészét átható, úgynevezett pervazív zavar. Mai tudásunk szerint a fejlődési zavar nem megelőzhető és nem gyógyítható, az alapvető károsodás egész életen át fennáll. Az alábbi három területen mutatható ki minőségi károsodás: kommunikáció, szociális fejlődés, rugalmas viselkedésszervezés.

Az autisztikus tanulók - a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából - kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai:

a) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) ***meg nem értése***, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse.

b) A ***szociális megerősítés jutalomértékének***, illetve a belső motiváltságnak -*gyakran teljes - hiánya*. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömöt.

c) A ***beszéd korlátozott megértése***, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

d) ***Egyenetlen képességprofil***, pl. a ***szigetszerű ismeretek***, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.

e) ***Hiányzó vagy korlátozott belátás***, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet:

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő
- koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken - pl. szó szerinti tanulás, nem
- szöveges számtan, földrajz, zene - viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során:

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizumotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.

- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Emlékezetfelidézési problémák (speciális szociális tartalmaknál és személyesélményeknél).
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékossága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- Képességek, ismeretek önálló változatos alkalmazásának hiánya (még
- beszédhasználatban is).
- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben
- szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

Az autizmus-spektrumzavarokban szenvedő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei:

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt - a továbblépés előtt - külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, probléma-megoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert az egészséges gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autisztikus gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A kognitív viselkedésterápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell a tervekbe iktatni. Az autisztikus tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön - (esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,

- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autisztikus tanulók fejlesztésében:

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képesség- és készségprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon és a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.
- Protetikus, segédeszközökkel berendezett környezet és eszköztár kialakítása (az időbeli és téri tájékozódás, vizuális információhordozók augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezeten belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A szociális fogyatékossággal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális" tanítási helyzetben való tanulás).
- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető kognitív viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei:

Az autisztikus tanulók fejlesztésének pedagógiai szakaszai

Az autisztikus tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésrepertoár kialakítása határozza meg. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az 1-4. évfolyam elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség. A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező autista tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamosan fejlesztése szükséges.

A fejlesztését minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

1. Első szakasz: Fő célja a habilitáció. A gyermek formális és informális megfigyelésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a tanuló elemi beilleszkedési készségeinek: adaptív viselkedésének kialakítása.

Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékosságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,

- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,
- fogyatékosság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikus, segédeszközökkel felszerelt ún. augmentatív környezet, eszközök és módszerek/rutinok, viselkedési normák, szokások kialakítása és használatának elsajátíttatása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd adekvát használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az olvasást)
- használatának tanítása napi rutinokban.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és munkaeszközök célszerű használata).
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.
- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

2. Második szakasz: Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívül környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- Képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,
- Szociális/kommunikatív, kognitív fejlesztés,
- Önellátás körének bővítése,
- Házimunka,
- Munkára nevelés megalapozása.

3. Harmadik szakasz: Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása,

- tantárgyi ismeretek a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,
- önszervezés, önállóság, táguló szociális integráció,
- munkára nevelés, pályaorientáció.

A NAT alkalmazása

Az autisztikus tanulók csoportja rendkívül változatos, de a központi sérülés azonos jellege miatt meghatározhatók közös szükségletek és egységes módszertani javaslatok. A NAT kiemelt fejlesztési feladatai, műveltségi területei esetükben is alkalmazhatóak a sérülés típusának megfelelő adaptációval. A NAT szakaszaihoz rendelt fejlesztési feladatok elérésére szükség esetén hosszabb időtartamot kell biztosítani. A kerettantervek adaptálása szempontjából az autizmus súlyosságát, az intelligenciát és a nyelvi képességeket kell figyelembe venni. A tananyagot mennyiségi és minőségi szempontból módosítani és redukálni kell az autisztikus tanulók speciális szükségletei szerint. Az egyes műveltségi területekre vonatkozó sajátos eltéréseket a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervekben kell rögzíteni. A tananyag elsajátításához speciális módszerek és eszközök használata szükséges.

Az autisztikus gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen az autisztikus gyermek javát szolgálja. A mérlegelés jellemzően a harmadik szakaszban nevelt tanulók egy részénél reális. Az integráció szükségességének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

A tanuló részéről ***átlagos vagy átlag feletti intelligencia***, enyhe fokú autisztikusfogyatékosság, jól kompenzált viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről

- a speciális módszertanban jártas pedagógus, gyógypedagógus, pszichológus és asszisztens,
- jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv,
- speciális eszközök, módszerek és környezet,
- együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal,
- a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- szakértői bizottsággal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői bizottság, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztésirányának kijelölésében, követésében. Az integrált autisztikus gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

3.14. PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVARRAL KÜZDŐ TANULÓK ISKOLAI FEJLESZTÉSÉNEK ELVEI

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

– diszlexia,
– diszortográfia,
– diszkalkulia,
– diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradvány tüneteinek fennállása,
– a fentiek együtt járása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
– hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
– a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a céliránys viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

Gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

– a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
– az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
– gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
– fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
– a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Pszichés fejlődési – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási – zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik, és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos külön nevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
c) a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
e) a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkulia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együtt járás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat erő.

Jellemzői:

– a hang – betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
– hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
– értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
– gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részlegesfeldolgozása
– rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál

– írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre– vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

a) a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
b) a rövid távú emlékezet,
c) az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
d) a testséma biztonságának kialakítása,
e) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újra tanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel,
f) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolaipályafutása alatt,
g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
i) az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
j) speciális olvasástanítási program alkalmazása,
k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együtt járástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

– a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
– beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiaijellemzők pl. (időtartam, zöngésség mentén), – helyesírási hibák halmozódása, – a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

– a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
– a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
– a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása, – a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői

– csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
– szaggatott betűalakítás és betűkötések,
– rossz csukló, -kéz, -ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
– egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,

– kialakulatlan kézdominancia,
– lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
– továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

a) a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
b) a testséma biztonságának kialakítása,
c) a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
d) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
e) a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
f) sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

– a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
– a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
– a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
– a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
– helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
– szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
– számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
– mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
– számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
– komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
– gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége, – figyelemzavar.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten

szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelvhasználatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
c) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
d) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
e) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
f) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
g) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
h) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
i) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
j) a diszkalkulia, reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
k) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői

– szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
– komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelőingereket gátolni,
– az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, esetenként düh, haragreakciók,
– motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása,s tb.),
– megkezdett tevékenység befejezetlensége,
– ingersorozatok hibás kivitelezése,
– tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
– én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja

– a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai

– team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
– speciális figyelem-tréning,
– a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
– fokozott egyéni bánásmód,

– az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése, – feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése, – motiválás, sikerélmény biztosítása.

Viselkedésszervezési problémák

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, önvagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

– a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Eszközei lehetnek:

a) kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,
b) pszichoterápia,
c) a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
d) a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
e) önértékelési képesség fejlesztése,
f) sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
g) együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
h) a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Érzelmi zavarok

Az érzelmi zavarokkal küzdő – vagy ahogyan még sokan nevezik: érzelmileg megzavart fejlődésmenetű – gyermekek kategóriáját igen nehéz meghatározni. Már azt is nehéz megmondani, hogy a gyermekeknél mi tekinthető normálisnak és mi nem, és ez az érzelmi zavarok vonatkozásában különösen igaz. Vélhetően Bower (1969) volt az elsők egyike, aki gyakorlati úton közelítve a problémához öt pontban definiálta az érzelmi zavarokat:

(1) A tanulási problémák nem magyarázhatók intellektuális deficittel, érzékszervi károsodással vagy egészségügyi problémákkal.

(2) Az interperszonális kapcsolatok kezdeményezésében és fenntartásában nehézségek mutatkoznak.

(3) A viselkedési és érzelmi reakciók nem felelnek meg a körülményeknek.

(4) Folyamatosan boldogtalanság és depresszió tapasztalható.

(5) Az iskolai vagy személyes problémákhoz társuló testi tünetek vagy félelmek fokozódnak.

Az érzelmi zavarokkal küzdő gyermekek között sok olyan van, akik viselkedési zavarokat mutatnak az iskolában. Ezek azonban nem azonosíthatók azokkal a gyermekekkel, akik az elégtelen szociális beilleszkedés miatt viselkednek helytelenül. Agresszivitásuk a temérdek frusztrációból, intrapszichikus konfliktusokból, alacsony önbecsülésből és a magas szorongási szintből származik, ugyanakkor minden esetben jelen van náluk az agresszív cselekedetek miatti lelkiismeret-furdalás és bűnösségérzés.

Gyakran találkozunk az iskolában éretlen viselkedésekkel is, mint például az ujjszopás, sírás, pityergés, negativizmus, dajkanyelv használata, melyek stressz hatására jönnek létre, és valamilyen otthoni vagy a gyermek környezetében másutt kialakult fontos problémát jeleznek. Lehetnek olyan gyermekek, akik rendkívül okosak ugyan, de mivel túlféltik őket a szüleik, társas viselkedésükben éretlenek. A visszahúzódó gyermek nem lép kapcsolatba a kortársaival, láthatóan magányos, túlzottan félénk, a társas készségei hiányosak. Az éretlen vagy visszahúzódó gyermek segítséget igényel, de nincs feltétlenül szüksége egyéni kezelésre.

Kezelés. Mivel nincs receptkönyv az összes érzelmi zavar kezelésére, a kezelési módszerek megválasztásakor számos tényezőre kell tekintettel lenni

Érzelmileg súlyosan zavartak

Érzelmileg súlyosan zavartaknak azokat a gyermekeket nevezzük, akiknél a következő jellemzők hosszabb idő után is fennállnak:

(1) Képtelenek tanulni, ami egészségi, intellektuális vagy szenzorosokokkal nem magyarázható.

(2) Képtelenek kialakítani vagy fenntartani megfelelő szociális kapcsolatokat a társaikkal és a tanáraikkal.

(3) Nem helyénvaló viselkedést tanúsítanak vagy nem odavaló gondolataik támadnak normál körülmények közepette.

(4) Alaphangulatuk a depresszió.

(5) Személyes vagy iskolai problémákra testi tünetekkel vagy félelemmel reagálnak.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az *Ember és társadalom,* a *Művészetek* és ezen belül a *Dráma és tánc* fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a *Magyar nyelv és irodalom* műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az *Idegen nyelvek* tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A *Művészetek* műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport* műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika* területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermekneurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációsnak is kiemelt feladata.

4. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MAGYAR-ANGOL KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ TANÍTÁSI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

A két tanítási nyelvű általános iskolai nevelés-oktatás feltételei. Nyolc évfolyamos általános iskolai két tanítási nyelvű nevelés-oktatás abban az általános iskolában folytatható, amelyik három egymást követő tanév átlagában teljesíti azt a feltételt, hogy a nevelés-oktatásban részt vevő tanulók legalább hatvan százaléka megfelel a hivatal által szervezett, az idegennyelv-tudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgáztatásról és a külföldön kiállított, idegennyelv-tudást igazoló nyelvvizsga-bizonyítványok Magyarországon történő honosításáról szóló

137/2008. (V. 16.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott Közös Európai Referenciakeret (a továbbiakban: KER) szerinti A2, továbbá a KER szerinti B1 szintű nyelvtudást mérő célnyelvi mérésnek.

A célnyelvi mérést a hivatal a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban szervezi meg azzal, hogy a KER szerinti A2 szintű nyelvtudást mérő célnyelvi mérést a hatodik évfolyamos, a KER szerinti B1 szintű nyelvtudást mérő célnyelvi mérést a nyolcadik évfolyamos tanulók bevonásával kell lebonyolítani az érintett iskolában.

A mérések eredményét az érintett iskola a hivatal által közzétett javítókulcsok alapján állapítja meg és az eredményeket idegen nyelvenként és évfolyamonként lebontva a honlapján teszi közzé, továbbá a hivatal által meghatározottak szerint elektronikus úton megküldi a hivatal részére.

A KÉT TANNYELVŰ OKTATÁS CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEI

ÁLTALÁNOS CÉLOK

A két tanítási nyelvű iskolai nevelés és oktatás célja, hogy **az anyanyelvi és az idegen nyelvi**

tudást egyidejűleg és kiegyensúlyozottan fejlessze, a tanulókat **megtanítsa az idegen nyelven való tanulásra, az idegen nyelvű információk feldolgozására**. A tanulók váljanak alkalmassá arra, hogy tanulmányaikat akár magyarul, akár idegen nyelven folytassák, illetve szakmájukat majd mind a két nyelven gyakorolják. Célja továbbá, hogy **különböző kultúrák értékein keresztül nevelje a tanulókat türelemre, megértésre és nyitottságra**; törekedjen pozitív én- és ország kép kialakítására; értesse meg a nemzetközi kapcsolatok és együttműködés fontosságát.

A két tanítási nyelv alkalmazásával az intézményes idegennyelv-tanulás a természetes nyelv elsajátításhoz közelít. Ezáltal elérhető, hogy az anyanyelv-tudás fejlesztése és a magyar kultúra megismerése mellett, a tanulók magas szintű idegennyelvi-tudás és idegennyelv-tanulási képesség birtokába jussanak, tehetségük kibontakozhasson. Feladatunk tehát, hogy a gyerekek **legyenek képesek az idegen nyelven való gondolkodásra**, az idegen nyelv használatára az információszerzésben, - közlésben és – alkalmazásban. A tanulók értsék meg az idegennyelv-tudás állandó gondozásának szükségességét, a mind kiegyensúlyozottabb kétnyelvűség elérése és megtartása érdekében. A két tanítási nyelvű iskola megteremtésénél figyelembe vesszük az Európai Uniós csatlakozással jelentkező megváltozott feltételeket, valamint a szülői igényeket, amelyek azt mutatják, hogy olyan munkavállalókra van a jövőben igény, akik szakmájukat idegen nyelvi környezetben is magas színvonalon tudják folytatni.

ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

A tanulók

- szerezzenek ismeretet a világról, a célnyelvi országról, annak intézményeiről, az ott élő emberekről, ezeket hasonlítsa össze Magyarországgal, vonjon le következtetéseket.
- ismerje meg más országok közösségeinek kultúráját, társadalmi szokásait, viselkedési formáit a mindennapi életben és az emberi kapcsolatokban.
- alakuljon ki interkulturális tudatossága, személyes tapasztalat alapján is.
- jusson interkulturális ismeretek birtokába (kezdeményezőkészség, kapcsolatépítés, kapcsolattartás, konfliktuskezelés).

➢ fejlődjön személyisége sokirányúan a nyelvtanulás során (nyitottság, előítéletektől való szabadulás, önbizalom, kommunikációs igény, helyes értékrend, vállalkozó szellem, ambíció, érzelmi gazdagodás, önismeret).

➢ fejlődjenek a kulcskompetenciák az idegen nyelv tanulása során (figyelem, memória, feladatmegoldás, önálló tanulás, önismeret).

➢ ismerje meg az idegen nyelv tanulásának különféle stratégiáit, tanulási technikáit és válassza ki a számára legmegfelelőbbet.

➢ emelkedjen egyre magasabb szintre kommunikációs készsége:

- nyelvi összetevők: lexikai, fonológiai, morfológiai, szintaktikai ismeretek
- szociolingvisztikai összetevők: társadalmi konvenciók a nyelvben
- pragmatikai összetevők: ismeretek és készségek, amelyek a nyelvi és nem nyelvi elemek használati értékére vonatkoznak

➢ vegyenek részt projektek tervezésében, készítésében, bemutatásában.

4.2. ILLESZKEDÉS A PEDAGÓGIAI RÉSZCÉLOKHOZ

4.2.1. Az 1-8. évfolyam

➢ **1-2. évfolyam:** bevezető szakasz

- *Cél:* a kisgyermek természetes érdeklődésének és nyitottságának megőrzése, orientálása és továbbfejlesztése.

A két tanítási nyelven folyó órák felkeltik az érdeklődést más népek kultúrája és az angol nyelv iránt.

Elsőtől negyedik osztályig a készségtárgyak közül angolul tanítjuk a technika és tervezés, és rajz és vizuális kultúra tantárgyakat. Ötödik. osztálytól a célnyelvi civilizáció, történelem és természetismeret/földrajz tantárgyakat tanítjuk angol nyelven.

4.2.2. Szaktárgyak oktatása célnyelven

a) **Célnyelvi civilizáció tantárgy oktatása angol nyelven**

A nyelvtanulás során erősítjük diákjainkban az Európához tartozás érzését, és a célnyelvi órákon, a célnyelvi civilizáció tantárgy keretében, illetve az angol kultúrához kötődő rendezvényeinken (pl. Halloween, Valentin nap) betekintést nyújtunk más országok civilizációjába, megismerkedhetnek más népek hagyományaival, szokásaival az elfogadás, a tolerancia és nyitottság jegyében. Ezek az alkalmak lehetőséget teremtenek arra is, hogy a gyerekek közelebb kerüljenek a nemzeti kultúrájukhoz és tágabb összefüggéseiben látva azokat, jobban értsék és becsüljék annak értékeit.

b) **Természetismeret, földrajz, történelem tantárgy oktatása angol nyelven**

A fenti tantárgyak tanítása során a gyerekek a hétköznapi életben ismert jelenségekről szereznek ismereteket. A tanítási órákon használt szókincs nem csak a szaknyelvi kifejezéseket tartalmazza, hanem a mindennapi életben is alkalmazható szavakat, kifejezéseket is.

c) **Technika és tervezés, és rajz és vizuális kultúra tantárgyak oktatása angol nyelven**

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek felölelik a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, - értést és - alkotást az egyéni igényeknek megfelelően. Továbbá az egyénnek képesnek kell lennie a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás része-

ként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására is. A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

4.2.3. Helyi tantervek

Helyi tanterveink a két tanítási nyelvű oktatásra vonatkozó központi irányelvek alapján készültek.

4.3. AZ ÁTVÉTEL ELVEI

A nyelvtudás mérésénél alapelv, hogy a nyelvet ne magyarázni, hanem használni tudja a tanuló. A már megkezdett tanulmányok két tannyelven történő folytatására különbözeti vizsga letételével lehetséges. A különbözeti vizsga anyagát az idegen nyelvi munkaközösség állítja össze és a munkaközösség-vezető hagyja jóvá. A felkészítésről a szülő gondoskodik. A vizsgáztatást 3 szaktanár végzi, mely írásbeli és szóbeli részből áll az életkori sajátosságoknak megfelelően. A vizsga eredményétől függően a tanuló átvételéről a szaktanárok javaslata alapján az igazgató dönt.

5. A MŰVÉSZETI OSZTÁLYOK (ÉNEK-ZENE ÉS RAJZ) EMELT SZINTŰ TANULÓCSOPORTJAIRA VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az iskola művészeti osztályaiban az ének-zene oktatás 1-4. és 5-8.évfolyamig emelt szintű és óraszámú ének-zenei képzés keretében történik. Az ének-zene órák pedagógiai szakmai eredményességét segíti az egyházi ének tantárgy tanórai és az énekkar kötelező óraszámba beépített tanórai keretben végzett tevékenysége.

5.1. AZ EMELT SZINTŰ ÉNEK-ZENE OKTATÁS CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEI

ÁLTALÁNOS CÉLOK

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, az igényes zene felmutatása és megszerettetése, kulcsot adva a tanulóknak az éneklésen, zenélésen keresztül történő megismeréshez, megértéshez. A közös éneklés, muzsikálás élményének megteremtésén túl, amely révén megvalósul a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája, hangsúlyt kap a közvetlen cselekvés, alkotás folyamata, mely színesíti a fantáziát, formálja az ízlést.

A zenei jelrendszerek megismerése és alkalmazása a zene megértését, befogadását segíti. A magyar népzene, a nemzeti hagyományok, a zenetörténeti korszakok legfontosabb jellemzőinek megismerésén keresztül önálló zenei világkép alakul ki, fejlődik a kritikai képesség, a nemzeti identitástudat.

Az emelt szintű ének-zene kerettanterv az általános ének-zenei fejlesztési feladatokat a Nemzeti alaptantervben foglalt célok továbbfejlesztésével éri el. Kodály Zoltán pedagógiai elvei alapján a teljes személyiség fejlesztését a mindennapos ének-zenei tevékenységen keresztül valósítja meg.

Fejlesztő hatása hozzájárul a harmonikus, esztétikai igényességre törekvő, társas kapcsolataiban együttműködő és nyitott személyiség neveléséhez. Igényességre, a nemzedékek közötti párbeszédre, értékálló és a kor igényeit is figyelembe vevő attitűd kialakítására törekszik. Teret biztosít a nemzeti hagyományok ápolásának, kapcsolatot teremt
a társművészetekkel és más tudományterületekkel. Tudományosan igazolt transzferhatása által elősegíti a tanulási folyamat eredményességét.
A kerettanterv kiemelt célja, hogy a tanulók a mindennapos művészeti, ének-zenei nevelés élmény- és ismeretanyaga birtokában az átlagosnál magasabb zenei műveltséggel rendelkezzenek, szociális, közösségi, esztétikai, erkölcsi és intellektuális értékrendjük gazdagodjék, személyiségük teljesebbé, harmonikusabbá váljék.

Az emelt szintű ének-zene kerettanterv fejlesztő munkájának várt eredménye:

- Magasabb szintű jártasság az éneklésben, a halláskészség kialakításában.
- A zenei írás-olvasás készségszintre fejlesztése a zenei reprodukciós képesség terén.
- A zeneértő és -érző képesség fejlesztésében a zenei stílusjegyek korokra jellemző, biztonságos felismerése, meghatározása és alkalmazása a zenei előadásban.
- Az énekkari munka a fejlesztő tevékenység szerves része. Az 1–2. évfolyam a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével készíti fel a tanulókat a magasabb évfolyamokban kiteljesedő kóruséneklés megismerésére és elsajátítására.
- Az emelt szintű ének-zene órai furulyatanítás alkalmazása elősegíti a tanult énekes relációk biztos gyakorlását. Általa egyszerű eszközt kaphatnak kezükbe a tanulók a megismert dallami fordulatok, dallamok biztosabb elsajátításához, különösen az alapozás során.

Az emelt óraszám jótékony hatása nem elsősorban mennyiségben, hanem minőségben jelentkezik, hiszen a zene nevelőereje segítségével az ilyen iskolatípusba járó gyerekek sikeresebbek az általános műveltség egyéb ágainak elsajátítása és elmélyítése terén is.

A keresztyén ember életében az éneklés imádság, tanítás, Isten dicséretének, a hálaadásnak és a szeretetnek kifejezése. A református iskola énekoktatásában tehát kiemelt szerepe kell, hogy legyen az Istenről és Istenhez szóló énekeknek: a zsoltároknak, dicséreteknek, istentiszteleti, ifjúsági énekeknek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nem csupán mellékesen vagy kikapcsolódásképp, hanem teljes örömmel és figyelemmel tudjanak részt venni az éneklésben, hogy az énekek megismerése által istentiszteleti részvételük és lelki életük egyaránt gazdagodjék. Az egyházi énekek biztos tudása elősegíti, hogy a tanulók a gyülekezetek aktív tagjaivá váljanak, a gyülekezetek zenei szolgálatában részt vegyenek.

ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

Folyamatos átmenetet biztosítva az óvoda és az iskola között, csoportos, nagyrészt játékkal egybekötött zenei tevékenységek segítségével elérni, hogy a gyermekek aktív részesei legyenek a zenei folyamatoknak. Előzetesen elsajátított megfelelő mennyiségű zenei anyagból elvonva megtanítani a kívánt ritmikai, metrikai, dallami és formai elemeket. Reprodukáló, befogadó és

alkotó zenei tevékenységek során kialakítani a belső tudati aktivitás képességét. Kihasználni az emelt óraszám lehetőségeit a készségek, mint zenei automatizmusok kialakításában.

Minthogy készségtárgyról van szó, mind a tananyag, mind az elsajátítási szint tekintetében a tanítás folyamata kezdettől fogva a tanulók képességeit figyelembe véve a differenciált foglalkoztatásra épül, és erre vonatkozóan a tanterv bőséges lehetőséget kínál.

Általánosságban véve: a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott fejlesztési követelmények alapján minden órának része az *éneklés*, megfelelő egyensúlyban a zenei írás és *kottaolvasás,* a zenei *generatív készségek* fejlesztése és fenntartása, valamint a *zenehallgatás* kapcsán nyert zenei ismeretek, kompetenciák, az esztétikai fogékonyság bővítése.

A zenepedagógiai tevékenység részben a tanulók iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve, adott esetben, zenei gyakorlatára épül. A személyi és szervezeti adottságok feltételei szerint ösztönzi a tanulókat énekkar(ok)ban és más önszerveződő zenei együttesekben való részvételre. Támogatja a közös zenei élményeken, hangversenyeken, táncházakban való részvételt.

ILLESZKEDÉS A PEDAGÓGIAI RÉSZCÉLOKHOZ

1–4. évfolyam

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik,. ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékuk, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a koncert-pedagógia. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

A fejlesztés fő célja az emocionális érzékenység fejlesztése. A zenetanulás formáját az énekzene órákon folytatott közös zenei munkában való játékos részvétel jellemzi.

— A népzenei anyag és a népi gyermekjátékok feldolgozása énekléssel, ritmikus mozgással, valamint néptánccal kapcsolódik össze. Cselekményes dalanyag előadásához vagy a pragramatikus jellegű zenei anyaghoz dramatizált előadás kapcsolható.

— A zenei elemek tanításának előkészítése játékos feladatokkal, irányított rögtönzéssel, koordinációs feladatokkal történik.

— A zenei fantázia fejlesztése sok zenei játékkal, ritmusos és énekes szabad rögtönzésekkel valósul meg.

— Fontos a hallás utáni daltanulás, a zenei memória fejlesztése.

— Feladat a belső hallás képességének megalapozása. Ehhez szükséges: az alapritmusok, az ütemfajták, a könnyebb dallammotívumok felismerése, illetve kézjelről, betűkottáról, kottaképről eléneklésük szolmizálva.
Formaérzék fejlesztése: azonosság, hasonlóság, variáció felismerése.
— Ritmus-hangszerek, ritmikai többszólamúság, dallam- és ritmusosztinátó, koordinációs gyakorlatok, a többszólamúság előkészítése.
— A zenehallgatás kapcsolódjon az énekléshez, a zenei ismeretekhez, a hangversenyélményekhez.

A közös **furulyatanítás** a hangszer jó adottságainak kihasználásával közelebb visz a hangszeres zene megismeréséhez, és jártasságot ad egy olyan hangszeren, mely az ősidők óta ismert. Használata az énektanítás folyamatában segíti az ismeretek és készségek alkalmazását és elmélyítését. A furulyázás színesítheti a tanórán kívüli foglalkozásokat, ünnepélyeket, hangversenyeket. A hangszerjáték élménye személyiségformáló erővel is bír.

Az emelt óraszámú, ének-zene tanítás fontos foglalkozása a **karéneki munka**. Az első négy év énekkari munkája unisono népdalcsokrok, könnyű kánonok és kétszólamú feldolgozások éneklésével egyrészt megalapozza a későbbi évek kórusmunkáját, másrészt nagy jelentősége van abban, hogy a gyerekek különböző készségszintje ellenére az egységes, meggyőző és szép, kifejező előadásmódot, az érzelmi egységet, az átélést tömegének hatóerejével magasabb hőfokon, szuggesztívebben tudja megteremteni az énekhang erejével, mint az egyes osztályok közössége.

5–8. évfolyam

A fejlesztés fő célja az első négy évben megszerzett tapasztalatok tudatosítása sokféle aktív
zenei tevékenységgel.
— A zenei ismeretek tudatosítása, a zenei stílus- és formaérzék fejlesztése, folyamatos gyakorlása generatív jellegű feladatok segítségével.
— Egyszerűbb zenei jelenségek terminológiájának megismerése és használata (hangsorok, formák, tempójelzések, dinamikai jelzések, artikulációra vonatkozó kifejezések,
hangközök elnevezése).
— Zenetörténeti és zeneirodalmi alapismeretek (korszakok, kiemelkedő alkotók, stílus, műfajok) a befogadói hozzáállás fejlesztése céljából, tágabb közösségi és társadalmi
kontextusukban megvilágítva.
— Lehetőség szerinti gyakoriságú hangverseny-látogatás előkészítése, első hangversenyélmények.
— Hallás utáni daltanulás, daltanulás kottaképről előkészítéssel, a zenei memória fejlesztése,
többszólamú éneklés.
— A belső hallás képességének fejlesztése. Elvárható: nehezebb ritmusképletek, ütemfajták, tonális dallammotívumok felismerése betűkottáról, kottaképről, azok eléneklése szolmizálva. Többszólamú hallás fejlesztése.

— A zene keltette gondolatok és érzelmek verbális kifejezése, azok zenei ihletettségű megjelenítése vizuális technikákkal (rajzolás, festés, plasztika).

— Az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazása a zenei ismeretek elmélyítésére.

Az emelt szintű ének-zene kerettanterv fejlesztő munkájának várt eredménye:

- Magasabb szintű jártasság az éneklésben, a halláskészség kialakításában.
- A zenei írás-olvasás készségszintre fejlesztése a zenei reprodukciós képesség terén.
- A zeneértő és -érző képesség fejlesztésében a zenei stílusjegyek korokra jellemző, biztonságos felismerése, meghatározása és alkalmazása a zenei előadásban.
- Az énekkari munka a fejlesztő tevékenység szerves része. Az 1–2. évfolyam a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével készíti fel a tanulókat a magasabb évfolyamokban kiteljesedő kóruséneklés megismerésére és elsajátítására.
- Az emelt szintű ének-zene órai furulyatanítás alkalmazása elősegíti a tanult énekes relációk biztos gyakorlását. Általa egyszerű eszközt kaphatnak kezükbe a tanulók a megismert dallami fordulatok, dallamok biztosabb elsajátításához, különösen az alapozás során.

ÓRATERVEK

A tantárgy órakerete: 1-4. évfolyam

Évfolyam	*Heti órakeret*	*Évi órakeret*	*Kerettantervi órakeret*	*Helyi tervezésű órakeret*
1.	2+2	**144**	72	72
2.	2+2	**144**	72	72
3.	2+2	**144**	72	72
4.	2+2	**144**	72	72

5-8.évfolyam

Évfolyam	*Heti órakeret*	*Évi órakeret*	*Kerettantervi órakeret*	*Helyi tervezésű órakeret*
5.	1+3	**144**	36	108
6.	1+3	**144**	36	108
7.	1+3	**144**	36	108
8.	1+3	**144**	36	108

A jogszabályban foglaltaknak megfelelően az emelt szintű ének-zene oktatáshoz szükséges tanórai foglalkozásokba az énekkari vagy a kórusfoglalkozás összesen legfeljebb heti egy óra erejéig beszámítható (5162012.(XII.21.) EMMI rendelet 2.§ 7. bekezdés) a 3. évfolyamtól kezdve.

Az ének-zene órák pedagógiai szakmai eredményességét segíti az egyházi ének tantárgy tanórai és az énekkar kötelező tanórai keretek között végzett tevékenysége.

A TANTÁRGYI ÉRTÉKELÉS FORMÁI, SZEMPONTJAI

Az emelt óraszámú, ének-zene tagozatos osztályokban a játékosság és élményszerűség tanítási alapelvéhez az is hozzátartozik, hogy a gyerekek nem osztályzatért, hanem s a j á t ö r ö m ü k r e igyekeznek a legtöbbet nyújtani, a legjobban teljesíteni. Ennek m o t i v á l á s a fontos pedagógiai feladat a tanár számára. A minden egyes zenei megnyilvánulás /csoportos és egyéni/, zenei tevékenység tanári értékelése az óra minden pillanatában jelen kell, hogy legyen. Mivel az énekóra nagy részét az első években a csoportos munka tölti ki, értelemszerűen a tanári visszajelzés is legtöbbször a csoport zenei megnyilvánulására vonatkozik. A készségek fejlődésével fokozatosan egyre nő az egyéni tevékenységek értékelése, ezeknek egyetlen célja legyen, a bátorítás, a motiválás, soha ne úgy értékeljünk, hogy a gyerek kedvét elvegyük az egyéni megnyilvánulástól. Sokkal fontosabb, hogy a csoport együttes és tagjainak egyéni képességeit felmérve mindenki számára olyan *differenciált* feladatot találjunk, melyet a saját szintjén sikeresen képes megoldani. A nehézségi szintet mindig fokozatosan emeljük. A sikertelenség okát ne a gyerekben, hanem a feladatban, illetve saját elvárásainkban keressük.

AZ ÁTVÉTEL ELVEI

Művészeti (rajz, ének) emelt szintű oktatás esetén speciális készségszint vizsgálat történik, átvétel előtt alkalmassági vizsgát szervezünk, melynek eredményéről a szaktanár javaslatára az igazgató dönt.

5.2. A KÖZPONTI REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA MŰVÉSZETI OSZTÁLYAINAK EMELT SZINTŰ RAJZ - ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA CSOPORTJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az ***emelt szintű oktatás*** fogalmát a köznevelési törvény 7. §-a határozza meg, mely szerint „emelt szintű oktatás egy meghatározott tantárgy kerettanterv szerinti magasabb követelményekkel történő tanítása.” A Nemzeti alaptanterv 1. sz. mellékletének I.2.1. fejezete részletezi az emelt szintű oktatás céljait az alábbiak szerint:

„Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Ebben a szervezési formában kiemelt hangsúlyt kell helyezni a természettudományok, az idegen nyelvek, illetve a művészeti területek fejlesztésére.

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 46§. (3) bekezdése kimondja, hogy gyermeknek joga, hogy adottságainak, képességeinek megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében olyan alapfokú művészetoktatásban vegyen részt, amely megalapozza a művészi kifejezőkészséget, és felkészít a szakirányú továbbtanulásra.

5.2.1.A VIZUÁLIS KULTÚRA TANTÁRGY:

A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos része, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás, érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzéket, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik, ami vitathatatlanul az önépítő és önszabályozó egyén és közösség egyik alappillére. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezhető, ebben a tekintetben a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkája elengedhetetlenül fontos. A vizuális kultúra tantárgy fontos célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetük tudatos alakításában. Emellett nagyon fontos cél, hogy a tanulók tudatosítsák saját gyökereiket, megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A Művészetek tanulásterület köznevelésben betöltött feladata tehát a művészettel nevelés, illetve más tanulásterületekkel együtt a képességfejlesztés transzferhatásának kihasználása, testben-lélekben boldogságra és boldogulásra képes generációk felnevelése érdekében.

A vizuális kultúra tantárgy tartalmát három részterület, a képzőművészet, a vizuális kommunikáció és a tárgy- és környezetkultúra képezi. E részterületek tartalmi elemei különböző hangsúllyal, de minden iskolaszakaszban jelen vannak a tantervi követelményekben. A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

5.2.2.A vizuális kultúra tantárgy a következő módon **fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:**

A **tanulási kompetenciák: A** tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának, a vizuális információszerzés, a tanulás feltétele. A tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más műveltségi területeket is támogathatnak, tanulási motivációt jelentenek.

A kommunikációs kompetenciák: A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

A digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével úgy, hogy közben megvalósuljon a (digitális) változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A vizuális megfigyelés, a vizualitás, a belső képalkotásnak, majd az ismeretszerzésnek és a magasabb szintű gondolkodási folyamatoknak is sajátos eszköze. Minden problémamegoldás esetében nagy jelentősége van a szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak, amelyet a vizuális kultúra tantárgy tanulása a nyitottság, az

egyéni ötletek és a sajátos kifejezési megoldások bemutatásával és elfogadásával jelentős mértékben képes fejleszteni.

A személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés, a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra, a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata. A gazdag önkifejezési formák támogatása segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása szerepet játszik a társas viselkedésben is. A kreatív problémamegoldás fejlesztésének lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével jöjjön létre. Ebben lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy, a Művészetek műveltségi terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkék legyenek a magyar kultúrára, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik.

5.2.3.EMELT SZINTŰ VIZUÁLIS KULTÚRA

A részvétel feltételei:

Az emelt szintű programok keretében az adott tantárgy műveltségtartalma és követelményrendszere bővül. Az iskola művészeti osztályaiban a rajz-és vizuális kultúra képzés 1-8. évfolyamig emelt szinten és emelt szintű tantervi követelmények szerint működik heti 4 tanítási órában. A képzés pedagógiai, szakmai eredményességét segítik az iskola által biztosított tárgyi és személyi feltételek, az iskolai művészeti szakkörök, kiállítások.

Képzési idő: 1-8. évfolyam

Belépési pontok: alapfelvétel 1. évfolyam,

időközi belépés 2-8. évfolyam, osztályozó/ készségszint mérő vizsgával

Belépési feltételek 1. évfolyamra:

- a szülő kérelme;
- férőhely az engedélyezett osztályban;

Belépési feltételek 2-8. évfolyamra:

- osztályozó vizsga az emelt szintű követelmények szerint rajzból
- férőhely az engedélyezett osztályban

A tanulók kiválasztásának elvei a és módjai az emelt szintű művészeti osztályok csoportjaiba:

- A művészeti osztályokba való bekerülést speciális készségszint-vizsgálat előzi meg:
- Rajz-és vizuális kultúra csoport készség, képességvizsgálata:

- Egy rajzi, ábrázoló feladat
- Egy kreativitás mérő feladat/sor
-

5.2.4.A VIZUÁLIS KULTÚRA TANTÁRGY EMELT SZINTŰ ÓRAKERETE

1-4. évfolyam

Évfolyam	*Heti órakeret*	*Évi órakeret*	*Kerettantervi órakeret*	*Helyi tervezésű órakeret*
1.	2+2	**144**	68	+68+8
2.	2+2	**144**	68	+68+8
3.	2+2	**144**	68	+68+8
4.	1+3	**144**	34	+102+8

5-8.évfolyam

Évfolyam	*Heti órakeret*	*Évi órakeret*	*Kerettantervi órakeret*	*Helyi tervezésű órakeret*
5.	1+3	**144**	34	+102+8
6.	1+3	**144**	34	+102+8
7.	1+3	**144**	34	+102+8
8.	1+3	**144**	34	+102+8

5.2.5.AZ EMELT SZINTŰ VIZUÁLIS NEVELÉS CÉLKITŰZÉSEI:

A vizuális kultúra emelt szintű tanulásának célja, hogy a tanuló:

- értelmezze és átélje a körülöttünk lévő vizuális jelenségeket;

- megismerje a mindennapi életben a vizuális kommunikáció szerepét;

- ismerjen meg újabb kommunikációs formákat;

- értelmezze a vizuális művészet kultúraközvetítésben elfoglalt helyét;

- megismerje a kulturális örökség jelentőségét;

- megismerje a magyar vizuális kultúra meghatározó alkotóit, alkotásait;

-hazaszeretete és Magyarországhoz való érzelmi kötődése erősödjön a magyar kultúrkincs megismerése által;

- ismerje a vizuálisan megjelenő nemzeti szimbólumokat;

- megtanulja a tárgyi népművészet megismerésén keresztül a hagyományőrzés jelentőségét;

- ismerje fel a természeti és a művészeti és lelki szépség rokonságát és azonosságát, az egyik hatását a másikra;

- fedezze fel környezetük szépségeinek megjelenését a különböző művészeti műfajokban;

- vegye észre a művészeti ágak közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;

- ismerje meg a természet, és a tárgyi világ, valamint a fantázia a gondolatvilág sokszínűségét, formagazdagságát: a környezeti elemek, a tárgyi világ közvetlen tanulmányozásával fedezze fel a forma – anyag – szerkezet – funkció – szín kapcsolatát;

- ismerje meg a természet ábrázolásának technikai lehetőségeit. Ő maga is képesek legyenek alkotásokat létrehozni;

- ismerje és tudja a hagyományápolás fontosságát, jelentőségét az iskolai és iskolán kívüli életükben;

- legyen képes környezetük lélekkel áthatott formálására;

- figyelje meg a környezetkultúra fejlettségét, a környezeti nevelés lehetőségeit;

- legyen képes vizuális eszközökkel kifejezni magát, illetve tudja értelmezni a vizuális nyelv jeleit, különböző megjelenési formáit;

- a tárgykultúra és az épített környezet megismerésén keresztül megértse a fenntartható

fejlődés problémakörét;

- gyakorlati tevékenységek által minél szélesebb körű anyaghasználattal fejlessze finommotorikáját;

- készségszinten használja a vizuális kultúrában alkalmazott alapvető anyagokat, eszközöket

- kapjon lehetőséget az alkotó kísérletezéshez;

- szerezzen gyakorlatot a kreatív feladatmegoldásban;

- tanulja meg a megalapozott, önálló ítéletalkotást;

- a művészet sajátos eszközeivel fejlődjön érzelmi élete, érzelmi intellektusa;

- fejlessze az önkifejező képességét;

- törekedjen igényes, kreatív megoldásokra;

- gyakorlatot szerezzen a társakkal, csoportban történő alkotásban, együttműködésben.

További fontos célok:

További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

A vizuális fejlesztés legfontosabb célja adott iskolaszakaszokban az életkornak megfelelő szinteken játékos, kreatív szemlélet kialakítása és alkalmazása.

A vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk

jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

Kiemelt feladat a kreativitás fejlesztése, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszthető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesedhet ki, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet.

Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Az emelt szintű oktatásban hatványozottan jellemző az alkotva tanulás érzelmeket gazdagító, empátiát, intuíciót és minőségérzéket, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása.

Törekszünk a környezettudatos magatartás kialakítására, a természeti és az emberi értékek tiszteletben tartására, a környezetkultúra iránti igény megteremtésére.

A művészeti, illetve a művészettel nevelés során fejlődik a gyerekek akarati, alkotó-alakító cselekvőképessége, alakul a tanulók esztétikai szemlélete, kommunikációs képessége, fejlődik az érzelmi intelligenciájuk.

Az emelt szintű művészeti neveléssel a műveltségi alapok megteremtése mellett, azok permanens fejlesztésére is lehetőség nyílik. Így a tanulók művészettel való nevelése, személyiségfejlesztése során a test és lélek harmonikus fejlesztése is magasabb szinten valósul meg. Ez a tananyag bővítését, az ismeretek és készségek mélyítését, sokoldalú gyakorlását és többféle technikai megoldást, alkotó és kifejezőeszköz megismerését, megtapasztalását jelenti. Minőségi többletet ad a gyereknek, mert a művészeti nevelés komplex személyiségfejlesztő hatása a többi kompetenciaterület fejlődését, az egyéb műveltségi ágak elsajátítását, elmélyítését is támogatja. Sikeres, boldog emberekké teheti őket.

Az egyéniség és az egyediség tiszteletben tartása mellett nemcsak oktatni, hanem nevelni is kívánunk ezzel, a klasszikus értékek szem előtt tartásával szemléletbeli irányultságot kívánunk felmutatni az ide beiratkozó tanulók számára.

Az emelt szintű vizuális kultúra tanításának egyes korosztályokra vonatkozó célkitűzéseit a helyi tanterv tartalmazza.

5.2.6. Az emelt szintű vizuális kultúra és az egyházi értékek kapcsolata:

A vallás számára nélkülözhetetlen a művészet, éppúgy a művészet számára a vallás. A hit által ihletett művészetet befogadni, és alkotni. Ez is kiemelt feladata a református iskola emelt szintű vizuális nevelésének. Fontos, hogy diákjaink kapcsolatba kerüljenek, kommunikáljanak ezekkel az alkotásokkal. Megismerjék a szakrális művészetet, s maguk is alkossanak vallási témában is.

A művészeti nevelés, mint komplex személyiségfejlesztés, a keresztény nevelésben a pozitív elfogadó, bizalmi légkör megteremtésének kiváló eszközeként megalapozza a lelki nevelés eredményességét. Az alkotófolyamat megélése minden másnál erősebb érzelmi hatást vált ki (flow élmény), ezért a személyiség érzelmi fejlesztésének, motivációi és attitűdjei kialakításának, minden másnál szélesebb körű és erőteljesebb területe. Ugyanakkor különböző gyakorlati tudásokat hoz létre. Cselekvésekre, tevékenységekre tesz alkalmassá.

Nagyon találó, amikor azt mondjuk, hogy a szépség nem más, mint a teremtőtől a művészi tehetség felé elhangzó fölszólítás. A művészet megmutatja, a szépet, az igazat és a jót, erre ösztönöz mindennapi

cselekedeteinkben is. Külső hatásra a befogadó nemcsak információban, élményben részesül, nemcsak észleli, érzékeli, megérti az üzenetet, de a cselekedeteiben, gondolkodásában - világképében - , életmódjában is tükröződik

5.2.7. Az emelt szinten oktatott rajz-és vizuális kultúra tantárgy feladatai:

- A vizuális nevelés látni és láttatni tanít. Átfogó célja a tanulók látáskultúrájának megalapozása.
- Feladata a vizuális *megismerő-, befogadó-, alkotó*képesség fejlesztése, a kommunikáció köznapi, művészi, műszaki és tudományos módjainak, a közlés és kifejezés képi formáinak megismertetése. Különösen a látvány mélyebb tartalmának, jelentésének, esztétikai üzenetének megértéséhez járul hozzá. Lehetővé teszi az eligazodást a látható, tapintható tárgyi valóságban, a képi világban, és személyes alkotói utak bejárására bátorít.
- Fejleszti a síkbeli, térbeli ábrázoló-, kifejező-, közlő-, alakító-, alkotóképességeket; a gondolatban és érzelmekben gazdag tevékenységek által a világ érzéki-tapasztalati birtokbavételére nevel, feladata a látás és a kéz intelligenciájának kiművelése. A térszemlélet, a forma-, szín-, dinamikai és szerkezeti érzék, az anyagismeret képességei a tantárgy fejlesztő hatására emelkednek magasabb szintre.
- A megsokszorozódott vizuális hatások, a technikai információk korában a tantárgy újszerű célja az információk közti szelekció, a kritikus befogadóképesség megalapozása.
- Az általános nevelési célokhoz a kreativitás, a problémafelismerő és -megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás, az ízlés, a nyitottság, az empátia fejlesztésével, az érzelmi élet gazdagításával járul hozzá.
- A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepet tölt be, segíti a kultúra értékeit becsülő, környezettudatos magatartás formálását.
- A művészet évszázadok, évezredek során kicsiszolódott és kiegyensúlyozódott belső rendje a legkomolyabb eszközök egyike lehet a hitre nevelésben, az erkölcs újra szilárdításának az egyes ember, a közösség életében. A műalkotások a lélek rezdülését úgy őrzik, hogy lélektől-lélekig szólva megérintenek bennünket, nyomott hagynak bennünk. Értéke, hogy az embert szellemi érzékelésre teszi képessé. A humán képességek és kompetenciák (művészeti – esztétikai - erkölcsi - etikai és közösségi kompetenciák) fejlesztése hatékony területe a vallási nevelésnek és oktatásnak.

5.2.8. A TANTÁRGYI ÉRTÉKELÉS FORMÁI, SZEMPONTJAI:

Az értékelés formái:

- A tárgy alkotásközpontú, ezért az alkotásban fejlődő ábrázolási és kifejezési képességek, vizuális nyelv és technikák alkalmazási képességét, valamint a vizuális gondolkodási, problémamegoldó képességek fejlődését követjük nyomon.
- Az értékelésben figyelembe kell venni a tárgy alkotási területeinek sajátosságait, fejlesztési céljait és követelményeit.
- Az értékelés fontos formája a közös megbeszélés, véleményalkotás, egymás munkáiban az értékek felismertetése**.** Az alkotási folyamat sikerességének segítése mellett fontos nevelői feladat a kész alkotás örömének, értelmének szóbeli megerősítése.
- Önmagához képest értékeljük az alkotást a személyes képi közlésformáknál. A belső tartalmak kifejezésénél a gyermek alkotása saját képességeihez, és a személyes élményhátteréhez mérhető. Az értékelésnek ezért az elfogadásra, a dicséretre és megerősítésre kell irányulnia, ezáltal is elősegítve az őszinte élményfeldolgozás további rögzülését.
- A személyes kifejező alkotás sajátosságából fakadóan a „produktum” nem tervezhető elvárt kritériumok alapján, ezért az előre vetített értékelési szempontok akadályozhatják a divergens gondolkodást, a nyitottság és találékonyság szabad megnyilvánulásait.
- A folyamat értékelése lehet építőjellegű. A megtett út, annak minősége. Épp ezért nagyon fontos a tanulók tevékenységének állandó, egyéni nyomon-követése, egyénre szabott, differenciált segítése, segítő értékelése.
- Értékelési kritériumok, előre megadott szempontsor alapján értékelhetünk a tárgy- és környezetkultúra, és vizuális kommunikáció objektív közlésformáinál, mivel a tevékenységet elsősorban a megfigyelés, problémamegoldás szabályai, a vizuális nyelv és technikák eljárásai, valamint az anyagformálás és a funkció összefüggései határozzák meg. Az elkészült alkotás a

használhatóság vagy értelmezhetőség próbájában mérettetik meg, ezért az értékelést is objektív kritériumok határozzák meg.

- Strukturális módszerrel értékelhetjük az elkészült alkotásokat a közlésformák többségénél – vizuális nyelvi sajátosságok kompozíció, szín, tér, forma-funkció stb. elemzéssel.
- Projektmódszernél egy időszak folyamatában készült munkáit értékeljük, dokumentációs anyagok, rajzos kutatási, tervezési folyamatok, gyűjtéseket kísérő füzetek stb. színvonalát, technikai kivitelét. A projekt záróeseményéhez kapcsolódó produktumok megvalósításában az ötletgazdagságot, problémamegoldó képességet, a képi megjelenítés esztétikumát, technikai színvonalát értékelhetjük.

Az értékelés szempontjai:

- *Megismerés, befogadás*
  - a megfigyelés, a vizuális emlékezet fejlettsége,
  - gyakorlottság a gondolkodási, képzeleti műveletekben,
  - a vizuális információk megértésének szintje,
  - esztétikai értékek felismerése a társadalmi, természeti és tárgyi környezetben,
  - a látvány egyéni értelmezésének, elemzésének minősége.
- *Kreativitás*
  - a képzelőerő elevensége,
  - a képi gondolkodás fejlettsége,
  - az asszociáció könnyedsége,
  - a konstruálás bátorsága, eredetisége,
  - a kifejezés árnyaltsága, egyedisége.
  - az eszközhasználat fejlettsége
  - a kivitelezés igényessége
- *Önismeret, önértékelés, önszabályozás*
  - az érzelmek, gondolatok megjelenése a tanuló munkájában,

-értékek felismerése a társak munkájában, az önálló ízlésben és az alkotótevékenységben megnyilvánuló igényesség, az alkotó folyamatban való elmélyültség,

- a megvalósításhoz szükséges érzelmi és akarati jellemzők fejlettsége és szabályozottsága.

5.2.9. Az emelt szintű vizuális kultúra oktatásának tárgyi és személyi feltételei:

Intézményünk külön művészeti szaktantermet, s azon belül speciális eszközöket és anyagokat, technikai felszereléseket biztosít.

Személyi hátterét jól képzett, elkötelezett tanáraink adják.

A diákok az iskolai kiállításokon, éves szinten több alkalommal is bemutathatják alkotásaikat.

„A művészet lemossa a lélekről a mindennapok porát.” /Pablo Picasso/

6. KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLA

Az iskolai sportiskolák funkciója a tankötelezettség biztosítása és annak egyeztetése a sportkarrier lehetőségének fenntartásával, mindez a köznevelés keretei között.

A közoktatási típusú sportiskolában az utánpótlásnevelést a közoktatási intézmény végzi sportegyesülettel együttműködve.

Az iskolának feladata a felnövekvő nemzedék egészséges életmódra nevelése, illetve a versenysport, és ezen belül az utánpótlás-nevelés feladatainak az ellátása, koordinálása, az alábbiak szerint:

- elsődlegesen a sportoló, élsportoló gyerekek nevelését-oktatását vállalja fel
- az utánpótlás-nevelési rendszernek szigorú szakmai követelményeknek megfelel
- összhangban van a versenysport koncepciójával, annak kitűzött céljait kell szolgálnia
- a gyermekek túl korai specializációját megakadályozza, a sokoldalú fejlesztést biztosítva.

Fontos szempont, hogy a sportoló diákok műveltségképe ugyanolyan gazdag és komplex legyen, mint a nem sportoló társaiké. Ugyanakkor figyelembe véve és alkalmazkodva a sportoló, élsportoló diákok időbeli leterheltségéhez, segítve a fiatalokat a tudatos élsportolóvá válás folyamatában a megfelelő sportspecifikus tudáselemek közvetítése révén.

A sportiskola tartalmi szabályozását a sportiskolai kerettanterv adja meg.

A sportági nevelést és oktatást végző szakemberek rendszeresen részt vesznek sportszakmai továbbképzéseken, vagy a testnevelés és sporthoz kapcsolódó akkreditált pedagógus-továbbképzési programokon; ¬ az utánpótlás-nevelésben közreműködő szakemberek rendszeresen kapcsolatot tartanak a sportoló tanulók családjaival és az érintett pedagógus szakemberekkel

Az intézménynek szükséges együttműködnie a sportegyesületekkel és/vagy nem-köznevelési típusú sportiskolákkal, a különböző sportági szövetségekkel, a sportkormányzattal és a sportkormányzat utánpótlásért felelős szervezetével.

6.1. Sportiskolai nevelés-oktatásra vonatkozó szabályok (20/2012.EMMI rendelet)

„177. § (1) Az iskola akkor láthatja el a köznevelési típusú sportiskolai feladatot ellátó iskola (a továbbiakban: köznevelési típusú sportiskola) feladatait, ha jogszabályban foglaltak szerint beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott kerettanterveket, továbbá eleget tesz az alábbi feltételeknek:

a) az iskola összes évfolyamán beépíti a helyi tantervébe a miniszter által a sportiskolák részére kiadott, testnevelés és sport műveltségterület tantervét,

b) az iskola pedagógiai munkája, sporttevékenységeinek szervezése során tekintettel legyen az adott sportág országos sportági szakszövetsége vagy országos sportági szövetsége (a továbbiakban együtt: szakszövetség) által jóváhagyott és az iskola által szabadon választott sportágak sportági tanterveire,

c)Az általános iskola alsó tagozatán beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott küzdelem és játék, továbbá a sportágválasztó kerettanterveket,

d)Az általános iskola felső tagozatán beépíti a helyi tantervébe a miniszter által kiadott küzdelem és játék, továbbá a tanulásmódszertan kerettanterveket,

177.§ (2) A sportiskola akkor rendelkezik a sportiskolai program végrehajtásához szükséges feltételekkel, ha a fenntartója egyetértésével kialakította az infrastrukturális feltételeket, és együttműködési megállapodást kötött

a) a sportiskolai utánpótlás-nevelésben közreműködő sportegyesülettel,

b) a szakszövetséggel és

c) a központi sportigazgatásért felelős szerv szakmai szervezetével az utánpótlás-neveléssel kapcsolatos szakmai munka segítésére."

(3) A köznevelési típusú sportiskola nem láthat el kötelező beiskolázási és felvételi feladatokat, továbbá biztosítania kell a köznevelési tanulmányok folytatását azok részére is, akik a nem megfelelő sporttevékenység vagy nem megfelelő sportbéli fejlődés miatt a köznevelési sportiskolára vonatkozó kerettantervi szabályok alapján végzett sportiskolai nevelés-oktatásban nem vehetnek részt.

(4) A köznevelési típusú sportiskolára vonatkozó kerettantervi szabályozás alapján végzett oktatásba az a tanuló vehető fel, aki megfelel a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képességfelmérési vizsgálat követelményeinek és - a sportágválasztás után - a sportági szakszövetség ajánlásával rendelkezik.

(5) A köznevelési típusú sportiskola működéséhez szükséges - a sportegyesülettel, valamint az adott sportág szakszövetségével kötött megállapodás alapján nem fedezett - többletköltségeket a fenntartónak, állami fenntartó esetében az oktatásért felelős miniszter javaslata alapján a központi költségvetésnek kell biztosítania.

6.2. A köznevelési típusú sportiskola kiemelt fejlesztési feladatai

A sportiskola osztályba járó tanulóknak a tanulási folyamatok révén fejlődjön a sportoló fiatalok személyisége, minél szélesebb körben ismerjék meg és építsék be meglévő tudásrendszerükbe a sportspecifikus tudáselemeket, tudjanak képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő irányba továbbtanulni.

A sport szerepe fontos a személyiség fejlesztésében, a versenyszerű sportolás növeli a gyerekek kitartását, erősíti a közösségi érzést, küzdeni tudásra nevel.

Fontos tudatosítani, hogy az eredményhez nehéz út vezet, fel tudják dolgozni a vereséggel járó érzelmeket. Legyenek büszkék az iskolában végzett híres sportolókra.

A sportoló diákjaink számára biztosítjuk az iskola és a sportmunka összehangolását.

Nagy szerepe lesz az egészségesebb nemzedék felnevelésében, az élsportolóvá válás folyamatában.

Célunk, hogy az élsportoló diákok műveltségképe olyan legyen, mint a nem sportoló társaiké.

Az iskola vegye figyelembe és alkalmazkodjon az élsportoló diákok időbeli leterheltségéhez, és segítse a tudatos élsportolóvá válást.

A sport miatti lemaradás egyensúlyozására korrepetálást biztosítunk a rászorulóknak.

A tanítási-tanulási folyamatokban a differenciálást, az egymástól tanulást, a kooperatív tanulást előtérbe helyezzük.

6.3. A sportiskola működési rendje

6.3. 1. Felvétel az iskolába

Az oktatásért felelős miniszter 20/ 2012.(VIII. 31.) EMMI rendeletének 28. § (1.) pontja alapján sportiskolai kerettanterv alapján végzett oktatásba az a tanuló vehető fel, aki megfelel a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képesség felmérési vizsgálat követelményeinek, és

-aki megfelel /177.§ (4)/ a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai képesség felmérési vizsgálat követelményeinek és - a sportágválasztás után - a sportági szakszövetség ajánlásával rendelkezik.

- az óvodás korosztályú gyerekekből választják ki a tehetséges tanulókat
- a képzés 1-8. osztályig folyik
- évközben a tanuló felvétele az egyesület javaslatával történhet.

A sportegészségügyi alkalmasságot igazoló dokumentumot

- 1. évfolyamon be kell mutatni a fizikai képességmérő vizsgálatot megelőzően, hogy a gyermek egészséges és a testnevelés órán részt vehet. Ezt az igazolást a háziorvos állítja ki.
- 5. évfolyamon: sportegészségügyi alkalmasságot igazoló sportorvosi engedély

A törvényi előírásoknak megfelelően iskolánkban az 1. évfolyamon a köznevelési típusú sportosztályba kerülő tanulóinknál az alábbi fizikai képesség felmérési vizsgálatot végezzük el, a felvételi eljárást, illetve a beiratkozást megelőző időszakban:

Fizikai képesség felmérési vizsgálat

1. évfolyamon

- ügyességmérő teszt,
- egyensúlyérzék mérő teszt,
- gyorsaságmérő teszt,
- mozgáskoordinációt mérő teszt,
- labdás ügyességmérő teszt,
- állóképességet mérő teszt

5. évfolyamon

- hajlékonysági teszt
- dinamikus láberőmérő teszt
- kar és törzserőmérő teszt
- futási sebességet, fürgeséget mérő teszt
- labdakezelési ügyességet mérő teszt
- torna lapelemeinek / gurulóátfordulás előre/hátra, fejállás, kézállás/ végrehajtását ellenőrző, összefüggő gyakorlat

Az iskola magasabb évfolyamára történő felvételkor az igazolt sportolók mentesülnek a képességmérés alól, a sportegészségügyi alkalmasság szükséges. Nem igazolt sportolók esetén a felvételkor fizikai állapotfelmérés történik az életkori sajátosságoknak a figyelembevételével.

Az alkalmassági vizsga feladatait a testnevelés munkaközösség állítja össze. A feladatokat pontozási rendszerrel értékeljük.

6.3.2. Átjárhatóság az iskolán belül

Évfolyamonként a tanulócsoportok között az átjárhatóság a hasonló követelményrendszer miatt megoldható illetve felzárkóztatással pótolhatóak a lemaradások.

A 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet 177.§ (3). bekezdése alapján a köznevelés típusú sportosztályokból azok a tanulók áthelyezhetők párhuzamos általános tantervű osztályba vagy csoportba, akik nem teljesítik a törvény által előírt kritériumokat

20/2012. EMMI rendelet 177.§ (3) A köznevelési típusú sportiskola nem láthat el kötelező beiskolázási és felvételi feladatokat, továbbá biztosítania kell a köznevelési tanulmányok folytatását azok részére is, akik a nem megfelelő sporttevékenység vagy nem megfelelő sportbéli fejlődés miatt a köznevelési sportiskolára vonatkozó kerettantervi szabályok alapján végzett sportiskolai nevelés-oktatásban nem vehetnek részt.

6.4. A mindennapos testnevelés színterei

1-4. évfolyam

A köznevelési típusú sportiskolai osztályokban (a mindennapos testnevelés heti 5 testnevelés óra)

5-8. évfolyam

A mindennapos testnevelés heti 3 testnevelés óra kötelező tanórai foglalkozás keretében és heti 2 óra iskolai sportkörökben való sportolással vagy versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel valósul meg.

A mindennapos testnevelés egy lehetőség, hogy erősítsük azokat a tulajdonságokat, amelyek a tanuláshoz szükségesek: ne legyen fáradékony, legyen erős, kitartó, becsületes, szorgalmas.

Rendszeres:

- testnevelés órák
- szakosztályi edzés
- iskolai sportkör
- kézilabda edzés

Időszakos: korcsolyaoktatás, fakultatív úszás,

Alkalomszerű: Szüreti futás, Kihívás napja, Magyar Olimpiai Bizottság rendezvényei

Tehetség és képesség-kibontakozást segítő tevékenység

Sportversenyek külön színtérként kezelését az indokolja, hogy a tanórával ellentétben itt kezelni kell a versenyszituációt, az egyszeri megmérettetés terhét, az azonos képességűekkel történő összevetést, ami a tanórával szemben a jó tanuló számára is hordozza a csalódás, "bukás" lehetőségét.

Az osztályfőnök feladata

Az osztályfőnök segíti összehangolni a sportolók tanulási és edzési időbeosztását.

Ismerje a tanulók sporteredményeit.

Segíti az adatszolgáltatást.

Az iskola külső kapcsolatfelvétele a szövetségekkel

- Magyar Olimpiai Bizottság
- Magyar Olimpiai Akadémia
- Magyar Diáksport Szövetség
- Sport Szövetségek
- Sportiskolák Országos Szövetsége
- Sportiskolákkal

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges NETFIT módszer

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző **fittségi profilt** különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

- **Testösszetétel és tápláltsági** profil:

Testtömeg mérése

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

- **Aerob fittségi** (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

- **Vázizomzat** fittségi profil:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

- **Hajlékonysági profil:**

Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Helyi tanterv- A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait a helyi tanterv tartalmazza, táblázatában jelöljük.

Közismereti blokkok esetén:

Azonos az általános tantervű osztályokkal

Sportági blokkok esetén:

2020-as NAT- hoz illeszkedő tartalmi szabályozók – Sportiskolai kerettanterv határozza meg.

Kerettanterv a köznevelési típusú sportiskolai neveléséhez-oktatásához

- 1-8. évfolyam Testnevelés és sport
- 1-4. évfolyam Önismeret és Drámajáték
- 1-4 évfolyam Sportágválasztó
- 5-8. évfolyam Testnevelés és sport
- 5–6. évfolyam Olimpiaismeret
- 7 évfolyam Önismeret és Drámajáték
- 8.évfolyam Sportegészségtan-sportetika

Szivacskézilabda kerettanterv 1-4. osztály

Kézilabda sportági kerettanterv 5-8. osztály

A tantárgyak értékelésénél az iskola értékelési rendszerét alkalmazzuk.

a közoktatási típusú sportiskolában az utánpótlásnevelést a közoktatási intézmény végzi sportegyesülettel együttműködve.

7. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KRK KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA GY. SZABÓ BÉLA ÁLTALÁNOS ISKOLA TAGINTÉZMÉNYRE VONATKOZÓ KIEGÉSZÍTÉSEK

Kiegészítések a megjelölt pontokra vonatkozóan:

2.6.1 Együttműködés a szakmai és szakszolgálatokkal

Cél: Az együttműködés további fenntartása

- Kiskunhalasi Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Nevelési Tanácsadó
- Református Pedagógiai Szakszolgálat
- Bács-Kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság –Baja
- Bács-kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság -Kecskemét
- KLIK Kecskeméti Tankerület
- Kiskunmajsai Járási Hivatal
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
- EGYMI-Kiskunhalas
- Egészségfejlesztő Intézettel
- Református Országos Értékteremtő Tehetségközpont

2.8.2 Tanulók

Az iskola közösségéért végzett tevékenységek:

Tagintézményben: Talentum Alapítvány

2.8.5 Együttműködés a civil szervezetekkel

Tagintézményben:

- (tagintézményben: Kiskunmajsai KKC, Szanki Olajbányász SE, Együtt Szankért Egyesület, Horgászegyesület, Bertóti István Vadásztársaság, és teke utánpótlás nevelésére.
- Szanki Talentum Alapítvány az alapító okiratuknak megfelelően a tehetséggondozás és a szabadidős foglalkozások lebonyolításához ad segítséget.

3.2. A választott kerettanterv tantárgyai és kötelező minimális óraszámai

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																
Heti óraszám/évfolyam	**1.**		**2.**		**3.**		**4.**		**5.**		**6.**		**7.**		**8.**	
Magyar nyelv és irodalom	7	2	7	2	5	1	5	1	4		4		3	1	3	1
Matematika	4		4		4	1	4	1	4		4		3	1	3	1
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret												1				
Etika/hit és erkölcstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2	1				
Kémia													1		2	
Fizika													1		2	
Biológia													2		1	
Földrajz													2		1	
Angol							2		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház										1						
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	3		3		3		3		3		5		5		5	
Társastánc	2		2		2		2		2							
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1	
Egyházi ének							1				1					
Kötelező alapóraszám	**22**		**22**		**22**		**23**		**27**		**26**		**28**		**28**	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	**22**	**2**	**22**	**2**	**22**	**2**	**23**	**2**	**27**	**1**	**26**	**2**	**28**	**2**	**28**	**2**
Összesített óraszám	**24**		**24**		**24**		**25**		**28**		**28**		**30**		**30**	
Maximális órakeret	**25**		**25**		**25**		**27**		**29**		**30**		**31**		**31**	

3.4 A mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás és az iskolai sporttevékenység megszervezése

Tagintézményben: 1-4. évfolyamon és az 5. osztályban heti 5 testnevelés óra van, mely következőképpen oszlik meg. /3 testnevelés óra + 2 társastánc/. A táncot megfelelő végzettségű szakember tanítja, melyet a Kparonczai Művészeti Iskola .biztosítja, az oktatás is a művészeti iskola keretein belül zajlik, heti 2 órában.
6-8. évfolyamon heti 5 testnevelés óra van.

3.9. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánkban csoportbontásban tanítjuk:

- a magyar angol két tanítási nyelvű osztályokban az angol órákat,
- a művészeti osztályokban a rajz és ének-zene tantárgyakat

Tagiskolánkban:

- Magyar matematika órákat a felső tagozatban, magas tanulólétszám esetében (külön engedéllyel alsó tagozaton)

3.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Év végi jutalmazás

Kiemelkedő tanulmányi munkájáért nevelőtestületi dicséretben részesítem.	**Kitűnő tanulmányi eredményéért, példamutató magatartásáért és szorgalmáért.**	**Kitűnő tanulmányi eredményéért és példamutató szorgalmáért.**	**Jeles tanulmányi eredményéért, példamutató magatartásáért és szorgalmáért.**	**Jeles tanulmányi eredményéért és példamutató szorgalmáért.**	**Versenyeken elért kiemelkedő teljesítményéért nevelőtestületi dicséretben részesítem.**
minden tantárgyból: 5 + 3 tantárgyi dicséret, készségtárgyak dicsérete nem számít bele! + magatartás: 5 + szorgalom: 5	minden tantárgyból: 5 magatartás: 5 szorgalom: 5	minden tantárgyból: 5 magatartás: 4 szorgalom: 5	**1-4. osztályban:** **2** tantárgyból négyes **5-6.osztályban:** **3** tantárgyból négyes **7-8.osztályban:** **4** tantárgyból négyes magatartás: 5 szorgalom: 5	**1-4. osztályban:** **2** tantárgyból négyes **5-6.osztályban:** **3** tantárgyból négyes **7-8.osztályban:** **4** tantárgyból négyes magatartás: 4 szorgalom: 5	3 igazgatói dicséret

3.13.1.6 AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓ (TAGISKOLA)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.
Az enyhe értelmi fogyatékosság (enyhe intellektuális képességzavar) diagnosztizálása orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat. Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal megállapítható a kognitív funkciók lassúbb/eltérő fejlődése, valamint az adaptív funkciók érintettsége. Az enyhe értelmi fogyatékos személyek fejlődése igen változatos attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossággal, vagy egyéb hatásokra alakulnak ki.

Az enyhe értelmi fogyatékosság sok esetben először iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével. Így a tanulási sajátosságok szinte valamennyi tantárgyban generalizáltan, átfogóan és tartósan jelentkeznek. Különösen jellemző a kognitív funkciók, valamint a beszéd lassúbb fejlődése; a diszpraxiás (helytelen vagy kialakulatlan testséma, koordinálatlan mozgás eszközhasználatban) tünetek megjelenése; a figyelem-összpontosítás, a téri tájékozódás és a finommotorika nehézségei; a lassú feladatvégzés; a gyakori hibázás; az érdeklődés hiánya a kultúrtechnikák elsajátításával kapcsolatban és a viselkedési problémákban megmutatkozó szociális tanulás nehézségei. Ezek egyénenként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg; a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát mutatják, és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Mindezek következményei a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért a nevelés-oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. Az enyhe értelmi fogyatékos emberek döntő többsége minimális támogatással képessé válik az önálló életvezetésre.

Már iskoláskor előtt tapasztalhatunk egyértelmű, fogalmi területen mutatkozó eltérést. Az iskoláskorú gyerekeknek nehézségeik vannak a kultúrtechnikák (pl. olvasás, írás, számolás, órahasználat, pénzhasználat) elsajátításában. Az absztrakt gondolkodás és a tervezés akadályozott, a gondolkodás inkább konkrét. Ez a konkrét (tárgyhoz kötött vagy képi szintű) gondolkodásmód befolyással van a feladatok megértésére az elsajátítás folyamatában és a visszacsatolás fázisában egyaránt. A szociális dimenzióban azt tapasztaljuk, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kommunikációja, beszéde és az általuk használt nyelv konkrétabb és éretlenebb, mint a hasonló életkorú társaiké. A gyermeknek nehézségei lehetnek a szociális jelzések megértésével, a játékszabályok betartásával, a barátságok kialakításával és fenntartásával. Az érzelem- és viselkedésszabályozás is nehezített. A praktikus dimenzióban, az öngondoskodásban az általános iskolás korú tanulók életkoruknak megfelelően funkcionálhatnak. Serdülőkorban segítséget igényelnek a komplexebb mindennapos tevékenységekhez, mint pl. bevásárlás, főzés, pénzügyek.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a minél korábban megkezdett, hosszantartó, rendszeres és intenzív gyógypedagógiai fejlesztés és terápia, a tanulási képesség szintjéhez igazodó tanulási módszerek folyamatos alkalmazása, a tanulási motiváció megfelelő fejlesztése, valamint a stigmatizációs hatások (eredménytelenség a tanulásban, kisebbrendűségi érzés kialakulása, csúfolódás stb.) megelőzése/kompenzálása a fő feladat. A tanulási képesség fejlesztéséhez a pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök alkalmazása mellett szükséges a környezeti, szociális feltételek javítása is.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók képességszintje a megközelítően azonos életkorú tanulócsoportokban sem homogén.

Az enyhe értelmi fogyatékossághoz sok esetben társul más fogyatékossági típus is:

- hallássérülés,
- látássérülés,
- mozgáskorlátozottság,
- autizmus spektrumzavar.

Mindezek befolyásolják az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előrejelzéseket.

1. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési-oktatási szempontú jellemzői

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek oktatását-nevelését-fejlesztését elláthatja gyógypedagógiai intézmény, iskolai osztály és/vagy a többi tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban együttnevelést biztosító befogadó iskola. A tanulói szükségletek ismeretében szakmai támogatás igényelhető (amennyiben nincs az intézménynek saját státuszban lévő gyógypedagógusa):

- az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményekben (EGYMI) működő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatoktól;
- pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményektől; valamint
- pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézményektől.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó irányelvek és szempontok:

- tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon vagy (korábban) oligofrénpedagógia szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus, orvos, szociálpedagógus stb.);
- a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;
- a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;
- elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;
- a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;
- a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;
- a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;
- a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;
- fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);
- fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;

- az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolattérkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;
- megfelelő tanulási környezet kialakítása (térelrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

A tanuló fejlődését támogató feltételek:

- megfelelő osztálylétszám;
- az aktív tanulás biztosítása;
- a szükségleteknek megfelelő tanulásszervezési mód kiválasztása;
- a személyre szabott tanulás lehetősége;
- differenciálás alkalmazása;
- együttnevelés során a kéttanáros modell alkalmazása és/vagy a pedagógus-gyógypedagógus szoros együttműködése, rendszeres konzultációja;
- fejlesztő értékelés (tanulást támogató értékelés) alkalmazása.

Összességében véve a cél az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek.

2. Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

Az alapfokú képzés első szakaszának (alsó tagozat: 1–4. évfolyam) feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzékleti tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Érdemes élni az előkészítő szakasz meghosszabbításával is. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységre készteti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

3. Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint

a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozatban is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

4. A Nat alkalmazása az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

Tanulási és nevelési célok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelési és tanulási célok megegyeznek a Natban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

- Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára érdemes támogatást nyújtani a kortárskapcsolatok kialakításában. A konfliktusok megoldásához a pedagógus modellálása és a konfliktuskezelési technikák tanítása/begyakoroltatása is szükséges. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez. Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a szükséges támogatással fokozatosan képessé válik a felelősségteljes döntések meghozatalára.

- Médiatudatosságra nevelés

A tanulók az egyéni sajátosságaiknak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

- A tanulás tanítása, pályaorientáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézmények biztosítják azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják

az életpálya-tervezést és a pályaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértetésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai színtéren belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

- A fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

Kiemelt kompetenciaterületek

A Nat-ban alapvető célként meghatározott kiemelt kompetenciaterületek fejlesztése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák teszik lehetővé a többi kompetenciaterület fejlesztését. Ezáltal a tanulók használható tudáshoz jutnak, ami kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is. Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és az élethelyzetekhez. Ezen feltételek megteremtése az egész nevelési folyamaton végighúzódik.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátíttatása során

– a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet" funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.

Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő

képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

4.3. Tanulási területek

Magyar nyelv és irodalom: magyar nyelv, irodalom

Az anyanyelvi kompetencia fejlődése a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is; az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás- és írástanulás feltételeinek megteremtése, az alapképességek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában. Az irodalmi ismeretek célja, hogy a tanulókat a műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a világról, az emberi természetről, az emberi létről, az érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. A Magyar nyelv és irodalom tanulási területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) A beszédfeldolgozó folyamatok erősítése.

b) Figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, az analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése.

c) A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése, a relációs szókincs bővítése.

d) A grafomotoros készségek fejlesztése.

e) Az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció megerősítése:

– vizuális észlelés – jelfelismerés,

– akusztikus észlelés – hangok differenciálása,

– a beszédmotoros észlelés fejlesztése.

f) Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.

g) A rutinszerű olvasási képesség fejlesztése.

h) A szövegösszefüggések megláttatása, a szövegértés fejlesztése.

i) Az írás műveleteinek gyakorlása: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai, törekvés az eszközszintű használatra.

j) Szövegalkotás szóban, majd írásban.

k) A helyesírási szokások megerősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

– alkalmazza a tanult nyelvi fordulatokat tanulási helyzetben és a spontán beszédben egyaránt;

– képes a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartásra és viselkedésre;

– képes véleménynyilvánításra és mások véleményének meghallgatására;

– fokozódó önállósággal alkalmazza a szövegtartalmat és a beszélő szándékát tükröző kommunikációs eszközöket;

– receptív (passzív) és expresszív (aktív) szókincse bővül;

– egyéni sajátosságaihoz mérten törekszik a rendezett és olvasható írásképre;

– érdeklődésének megfelelően, hagyományos és digitális szövegek által bővíti ismereteit;

– felismer helyesírási problémahelyzeteket, képes hibakeresésre és hibajavításra.

Matematika: matematika

Ezen a területen a kognitív képességek fejlesztési lehetőségei vannak a középpontban.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) A tanulás eszközeinek célszerű használata.

b) A kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos erősítése.

c) A finommotorika, a térlátás, a téri és idői tájékozódás, valamint a szem-kéz koordináció fejlesztése.

d) Az ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.

e) Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.

f) Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése és a tapasztalatok összefoglalása.

g) A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.

h) A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.

i) A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.

j) A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.

k) Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- tájékozódik a térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban saját élményből kiindulva;
- felhasználja a megszerzett tudást, az elvont fogalmakat, szabályokat, összefüggéseket stb. kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban;
- használja a problémamegoldó képességét először próbálkozás útján, majd racionális szinten;
- képes kérdéseket megfogalmazni, állításokat bizonyítani, valamint véleményt alkotni;
- ismeri a matematikai fogalmakat, a mennyiségi viszonyokat, valamint a mennyiségállandóság fogalmát a kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével;
- változatos feladatokban használja számolási készségét;
- emlékszik a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra (analógiákra), így képes műveleteket írásban elvégezni;
- megtervezi a cselekvési sorrendet; megoldást keres: kiválasztja a lehetséges megoldásokat, a feladatot megoldja a készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén. A sémák alkalmazásának nehézsége esetén felismeri a lehetséges műveletet, és eszközhasználattal (pl. számológép) váltja ki;
- összehasonlítja a feltételezést és a valóságot az eredmény helyességének megítélésében;
- megnevezi a gyakorlatban megfigyelt tulajdonságokat, kiemeli a lényeges jegyeket;
- elemzi és összehasonlítja a látottakat, felfedezi a különbségeket;
- képes mennyiségeket elképzelni, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással;
- tanult ismereteit digitális eszközön is alkalmazza;
- képes segítséget kérni és elfogadni, valamint együttműködni.

Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk. A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.

b) Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és a társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, a világ nemzetei.

c) Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése: bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.

d) A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.

e) A kommunikációs képességek fejlesztése.

f) A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.

g) Tapasztalatszerzés a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, a valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
h) A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
i) Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
j) Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.
k) Az érdeklődés felkeltése és fenntartása a világ, a társadalom eseményei iránt.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- érzékeli a különbséget a múlt és a jelen között, képes beazonosítani eseményeket saját élményből;
- elemzi a történelmi események okait és következményeit fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett;
- ismeri a közös európai civilizációs és magyar nemzeti kulturális kódrendszer (szimbólumok, történelmi személyek, történetek, fogalmak, alkotások) legalapvetőbb elemeit;
- felismeri a saját szerepét, a saját feladatát, valamint a saját felelősségét;
- felismeri a szabadság, a felelősség és az emberi helytállás jelentőségét;
- tájékozódik a munkalehetőségek és a munkavállalás terén;
- az információk szerzéséhez és rendszerezéséhez infokommunikációs eszközöket használ.

Erkölcs és etika

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír az önelfogadás, a másság elfogadása, a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. Fontos a szociális érzékenység, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és -megoldás képességének kialakítása.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) A kommunikációs képességek fejlesztése.
b) Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
c) Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- elfogadó attitűdöt tanúsít a hátrányos helyzetű és a különleges bánásmódot igénylő tanulók iránt;
- ismeri a különböző közösségekben való létezés formáit és lehetőségeit;
- ismeri az erkölcs, a vallás helyét és szerepét az egyén és a társadalom szempontjából;
- ismeretekkel rendelkezik a családi költségvetéstől az államháztartásig.

Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, fizika és földrajz

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív – a természet védelmében, valamint a saját és mások egészségének megőrzésében tudatos – magatartás- és viselkedésformák elsajátítása.

A tanulók a mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit. Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztése a specifikumokra figyelve történik.
A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:
a) A kíváncsiság és az érdeklődés felkeltése.
b) Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
c) A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése, a tantárgyspecifikus fogalmak használata.
d) A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, a viszonyszavak pontos használata.
e) A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és a térkép összefüggéseinek felismerése.
f) Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
g) Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
h) Az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idő és tér változásának észlelése, értelmezése. Az idő észlelésének fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
i) A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, problémák felismerése, megoldások keresése.
j) A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
k) A tanulási technikák (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
l) Tanulási technikák megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, a munkalap használata.
m) Kísérletek, saját tapasztalatok, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Tanulási eredmények
Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:
- megkülönböztet anyagokat és halmazállapotokat a hétköznapi élet példáinak segítségével;
- megállapítja, majd összehasonlítja az élőlények érzékelhető jegyeit;
- megfigyeli a természet egyes ciklusait, összegyűjti az ezzel kapcsolatos tapasztalatait és ismereteit;
- irányítással, egyszerű példákkal felfedezi az állandóságot és a változást;
- jól tájékozódik a közvetlen környezetében, a szűkebb lakóterében, lakóhelyén;
- jól tájékozódik a földrajzi térben és időben;
- jól tájékozódik a földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban;
- tájékozott a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban;
- ismeri a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeit;
- tájékozott a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben;
- jól tájékozódik a térben térkép, illetve digitális alkalmazások segítségével;

- felismeri a használati tárgyak anyagait, az anyagfogalmat biztosan használja;
- ismeri saját szervezete működését, felépítését – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével;
- ismeretekkel rendelkezik a gyakoribb betegségek megelőzéséről, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismeréséről, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásairól;
- jól használja a háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeit, a fizikai ismereteit alkalmazza a működtetés során;
- felismeri a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat;
- ismeri a háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályokat;
- segítséggel alkalmazza földrajzi tudását a mindennapi életben a környezettudatos döntések meghozatalában, felelősséget érez döntései következményeiért.

Idegen nyelv: élő idegen nyelv

Az élő idegen nyelv tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.
A szülők igényei, a tanulók fejlettsége alapján az iskola hozhat döntést a 7. évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás kérdésében. Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és késztetés kialakulásának támogatása. Ennek érdekében, valamint a későbbi nyelvtanulás megalapozása miatt a tanulót sikerélményekhez kell juttatni. A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül, amelynek során a tanulók bátorító nyelvi tapasztalatokra tesznek szert. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek képességeiknek megfelelnek. A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének. A nyelvórákon érdekes, az életből vett gyakorlati tartalom jelenik meg.
A tanuló és a pedagógus tanórai beszédének természetes része a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. Az anyanyelv alkalmazása szükséges továbbá az idegen nyelv és az anyanyelv szókincsének, szórendjének, minimális nyelvtani ismereteinek magyarázatára, összehasonlítására. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll.
Az írás és az olvasás kismértékben jelenik meg az idegen nyelv oktatása során, célja pusztán a hallottak megerősítése, támogatása. A tanulóban erősödő igény alapján azonban az írás-olvasás tanítása, fejlesztése kívánatos.
Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben alkalmazott elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából. A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a memóriastratégiák kialakítására, amelyek segítik a szótanulást, illetve a minimális nyelvtani ismeretek elsajátítását és alkalmazását.
Az idegen nyelv tanításának és tanulásának célrendszerében a kommunikációs kompetencia fejlesztésén van a fő hangsúly. A receptív nyelvi készségek közül a hallásészlelés fejlesztése, a produktív nyelvi készségek közül a beszédfejlesztés az idegennyelv-tanítás leghangsúlyosabb területe.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- megismerkedik a nyelvtanulással, nyelvtudással, és pozitív viszonyulása alakul ki ezekhez;
- bekapcsolódik a szóbeliséget, interakciót igénylő alapvető, korának megfelelő játékos, élményalapú nyelvi tevékenységekbe;
- érdeklődik az idegen nyelvi információhordozók, a számítógép nyelve iránt;
- felismeri és használja a legegyszerűbb kérés kifejezésére használt mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- megérti és értelmezi az adott témakörökben feldolgozott, begyakorolt szavakat.

Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház

Az iskolai nevelés-oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megértést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széles körű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a sikerélmény biztosítására, a pozitív személyiségfejlesztésre, valamint a szabadidő hasznos eltöltésére és az érzelmi feszültség csökkentésére is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, a kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.

b) Képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése.

c) Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.

d) A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.

e) Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.

f) A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.

g) A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.

h) A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.

i) Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.

j) Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása, a belső kontroll, a pozitív énkép erősítése, a szegregált élethelyzet oldása.

k) Az önkifejezés elősegítése, a szorongás oldása.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes téri helyzetek leírására szóban, megjelenítésére szabadkézi rajzzal;
- egyszerű közlő ábrákat értelmez;
- képes a kezdeményező, alkotó magatartásra;
- változatos technikákat alkalmaz az önkifejezésben és az alkotásban;
- képes az egyéni ízlését, stílusát érvényesíteni egy-egy saját tárgy készítése során;
- értelmezi a művészi alkotásokban megismert konfliktusokat, és ez segíti a toleráns, másokkal szemben empatikus személyiség kialakítását;

- egyszerű dalokat énekel emlékezetből, énekhangját árnyaltan használja;
- ismeri a tempó, hangerő, hangszín, hangmagasság és ritmus fogalmát;
- zeneértő és zeneérző képessége, zenei koncentrációja és érzékenysége fejlődik;
- alapszinten alkalmaz digitális zenei eszközöket, hangfelvétel készítéséhez, szerkesztéséhez és tárolásához.

Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra

A tanulási terület középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és képességfejlesztést állítja. A tanulók megismerik a környezet szervezett átalakítását, megtanulják használni a korszerű eszközöket, megértik a kapcsolódó erkölcsi és etikai kérdéseket.

A digitális kompetenciák elsajátítása az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel kialakítása céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóknak képessé kell válniuk a digitális kompetenciák alkalmazására a tudás aktív bővítésében, az ismeretszerzésben és a hatékony kommunikációban. A tanulási terület tanulása-tanítása során kialakított kompetenciák messze túlmutatnak e tanulási terület keretein, mivel beágyazódnak más tantárgyak tanulásába is.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Érzékszervi megismerések.
b) Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
c) Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.
d) Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
e) Csoportosítások, következtetések.
f) Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
g) A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség fejlesztése.
h) A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
i) Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
j) Analízis, szintézis.
k) A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
l) A problémafelismerő, tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
m) A cselekvőképesség fejlesztése, az önellátás, a környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
n) Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akarati mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
o) A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
p) A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
q) Szociális képességek fejlesztése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- felhasználja az infokommunikációs eszközöket a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is;

- kezdetben segítséggel, majd önállóan információkat keres az interneten, később használja kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához;
- megkülönbözteti a számára releváns információt a lényegtelen, illetve hamis információktól;
- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére;
- egy adott feladat kapcsán önállóan hoz létre szöveges vagy multimédiás dokumentumokat;
- önállóan használja az informatikai eszközök operációs rendszereinek felhasználói felületét, az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat;
- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- a hulladékokat szelektíven gyűjti, környezetét rendben tartja;
- ismeri a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait;
- munkavégzéskor szabálykövető, kooperatív magatartást követ;
- munkája során odafigyel a takarékos anyag-, idő- és energiafelhasználásra;
- elvégzi a rábízott családi és iskolai feladatokat;
- odafigyel az egészséges étkezés szempontjaira, egyszerűbb ételeket, italokat elkészít;
- a lehetséges továbbtanulási útvonalakkal kapcsolatban segítséggel összehangolja a valóságot és a vágyakat.

Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés

A tanulási területhez kapcsolódó nevelés, fejlesztés célrendszere az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek körében igen sokrétű. Általános célként a testi fejlődés segítése, a praktikus mozgások fejlesztése jelölhető meg. A tanulóknál atipikus mozgásfejlődési folyamat tapasztalható, ezért a fejlesztés célja az ebből származó nehézségek kialakulásának megelőzése, csökkentése is. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók későbbi társadalmi beválása, a munka világába való beilleszkedése szempontjából különösen fontos a megfelelő fizikai állapot; a mozgások elsajátításának előkészítése a munkatevékenységek megtanulásában is szerepet játszhat.

A tanulási terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai:

a) Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkészséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.

b) Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.

c) Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet.

d) Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.

e) A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonyszavak megértése, használata, a téri biztonság erősítése.

f) A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.

g) A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.

h) Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Tanulási eredmények

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló:

- képes önállóan elvégezni koordinációs gyakorlatokat, amelyek a kinesztetikus differenciáló képességet (ezen képességterület az izmokból, inakból, ízületekből származik, és a finoman szabályozott mozgások működésében nyilvánul meg), a térbeli tájékozódó képességet és az egyensúlyozó képességet fejlesztik;
- képes önállóan elvégezni kondicionálást biztosító gyakorlatokat, amelyek növelik az erőt, az állóképességet és a gyorsaságot;
- megosztott figyelme automatizálódik;
- helyzetfelismerő képessége fejlődik;
- képes helyesen kivitelezni tartásjavító és korrekciós gyakorlatokat, prevenciós és rehabilitációs feladatokat sporteszközök alkalmazásával is;
- a testmozgás, a testnevelés és a sport eszközei által megfelelő önismeretre tesz szert, fejlődnek az érzelmi-akarati készségei és képességei;
- toleráns a fogyatékos személyek iránt, tiszteletben tartja a szexuális kultúra alapelveit, elfogadja az egészségügyi szűrések és a környezetvédelem fontosságát.

5. Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. Az iskolában együtt tanított tanulók különböznek egymástól, ugyanakkor mindenkinek joga van a képességeihez mért legmagasabb szintű, minőségi oktatáshoz. A differenciálás lényege a tanulók egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztés és/vagy az önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelés gyakorlatában. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a legoptimálisabb, illetve önmagukhoz képest érjék el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.
A hatékony differenciálás megtervezéséhez szükséges a tanulókat megismerni a következő tekintetben:

- a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;
- az aktivizálhatóság;
- az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;
- az együttműködési képesség;
- a társas helyzet jellemzői.

Fontos, hogy a tudatos differenciált tanulásszervezés használata pozitívan hat az önértékelésre, valamint a társakkal való viszonyra is.

6. Értékelés (tanulási eredmény)

A szakértői bizottság a komplex diagnosztikát követően megállapítja a sajátos nevelési igényt, ezen belül az enyhe értelmi fogyatékosságot. Ezzel egyidőben – szükség esetén – javaslatot tesz egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alóli mentesítésre. A szakértői vélemény alapján az intézményvezető mentesítheti a tanulót az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, a gyakorlati képzést kivéve. A szülő kérésének megfelelően a szakértői vélemény alapján javasolja a szöveges értékelés és minősítés alkalmazását. A felmentés, mentesítés természetesen nem elsődleges cél.
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai teljesítményeit döntően szöveges fejlesztő értékeléssel (tanulást támogató értékeléssel) végezzük, amely a Nat által kijelölt célok elérését is támogatja. Célja a tanulói szükségletek meghatározása, valamint a nevelési-oktatási folyamatnak

azokhoz történő igazítása. A szöveges értékelés lehetőséget ad az egyéni képességek és eredmények szerinti differenciálásra, illetve javaslatokat tartalmaz, hogy a gyermek mire fordítson nagyobb figyelmet a tanulási folyamatban. A szöveges értékelés történhet szóban vagy írásban, ezt kiegészíthetik egyéb értékelési formák (szimbólumok, tárgyak, pontozás stb.). A fejlesztő értékelés pedagógiai célja, hogy a gyermek folyamatos támogatást kapjon. Éppen ezért a gyermek számára is jól érthető megfogalmazásnak nagy szerepe van.

A leíró, szöveges értékelés feltételei a következők:

- az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz;
- tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek;
- a fejlődés előző fokához kell kapcsolódnia, és a perspektíva következő fokát jelöli meg;
- emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg a szülők és a tanulók számára differenciáltan és érthető módon.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekről, fiatalról általában a családban és az iskolában is kevésbé feltételezik az önszabályozás képességét, így önértékelésükben a külső visszacsatolások jelenthetik a legmeghatározóbb megerősítést.

A fejlesztő értékelés és az értékelési folyamat részeként a tanulók számára nyújtott visszajelzés rendszeressége, a visszajelzés kultúrája, szakmai minősége az iskolai tanulási környezet alakulását, a tanulás motivációját és a tanulási célok elérésének sikerességét alapvetően meghatározó tényezők.

Nagyobb időközönként sor kerül minősítő, szummatív értékelésre is, amelynek célja annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje eléri-e a tanulási eredményekben foglalt kritériumokat. Az értékelés ez esetben tudáspróbák alapján történik, és százalékosan vagy ötfokú skálán lehet kifejezni. Kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál, hogy a szummatív értékelés formatív, fejlesztő elemeket is magában foglaljon, lehetőséget biztosítva a tanulók számára egy következő tanulási periódusban a javításra és a további fejlődésre. A diagnosztikus és szummatív értékelésnek ugyanakkor létjogosultsága van a továbbtanulás, pályaválasztás reális megítélésének elősegítésében, a szülők és tanulók döntésének támogatásában is.

Az ötfokú érdemjegy (osztályzat) skála alkalmazása − a gyermekek egyéni fejlődése szempontjából − nehézségeket vet fel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődési tempója ugyanis nagy egyéni eltéréseket mutat. A tapasztalatok azt támasztják alá, hogy az egy-egy tanév végéhez kapcsolódó követelményszintek alapján történő minősítő értékelés döntően az ismeretjellegű tudás megállapításakor lehetséges. A bonyolult pszichikus struktúrájú képességek kialakulása kevésbé időzíthető a tanévek egyes szakaszaihoz (pl. félév vége, tanév vége); egy-egy képesség fejlődésében a változás megállapítása (esetleges mérése) esetenként csak több év elteltével lehetséges.

A tanulók teljesítményét a számukra előírt követelményekhez kell viszonyítani. Az árnyalt, reális értékelés érdekében nem csupán a tanulás-tanítás folyamatában, hanem az értékelés során is szükséges a változatos, differenciált körülmények megteremtése. Fontos, hogy a tanuló a mérési-értékelési helyzetben élhessen a jogaival (pl. eszközhasználat, több idő stb.), továbbá arányosan jelenjenek meg a követelményekben a kompetenciák, az ismeretek, a készségek és az attitűdök is. Törekedni kell a tanulói tevékenységek és produktumok változatosságára.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlődésének, tanulási eredményeinek, viselkedésének dokumentálására az egyes iskolák különböző megoldásokat alkalmaznak. Ezek segítségével nyomon lehet követni a tantárgyi teljesítmények mellett a gyermek általános fejlődésének folyamatát.

7. Állapotmegismerés, szakértői vélemény

A szakértői bizottság komplex pszichológiai, pedagógiai-gyógypedagógiai, orvosi vizsgálat alapján szakértői véleményt készít. A szakértői vizsgálat a szülő kérelmére, illetve ha az eljárást nem a szülő kezdeményezi, a szülő egyetértésével indul. Amennyiben a megyei illetékességű szakértői bizottság a vizsgálat alapján sajátos nevelési igényt, ezen belül enyhe értelmi fogyatékosságot állapít meg, javaslatot tesz a tanuló különleges bánásmód keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, a szükséges szakemberre és annak feladataira.
A szakértői véleménynek tartalmaznia kell:

- az ellátás intézményes módjára vonatkozó javaslatot: külön- vagy együttnevelés, együttnevelés esetében részleges vagy teljes integráció;
- a kijelölt nevelési-oktatási intézmény megjelölését;
- a gyermek, tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket, fejlesztési feladatokat;
- a fejlesztési feladatok ellátásának javasolt időkeretét;
- a kötelező felülvizsgálat idejét;
- a szükséges szakemberre vonatkozó javaslatot; valamint
- tartalmazhatja a javaslatot az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítésre.

8. Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók mind a gyógypedagógiai, mind az együttnevelési folyamatban a kötelező tanórákon kívül részt vesznek egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon.
Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás során a probléma jellegéhez legadekvátabb eljárások, módszerek és technikák használatával alakítják a gyermek képességeinek fejlődését, egyidejűleg biztosítva az ahhoz szükséges feltételeket. A fejlesztési célok közé tartozik az akadályozott fejlődésből eredő hátrányok csökkentése, hogy a tanuló ismeretszerzési-tanulási folyamatban való részvétele aktív és eredményes legyen, és a lehető legkevesebb nehézséget tapasztalja a folyamat során. A foglalkozás célja a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása, de a kiemelkedő képességek fejlesztése szintén a fejlesztő munka hangsúlyos tartalmi eleme.
Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás segít a tananyag és a fejlesztési követelmények differenciálásában, a képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolásában, az egyéni tanulási technika kialakításában, a haladási tempó és a motiváció egyéni biztosításában, a fejlődés és a fejlődést tükröző értékelés megállapításában.
A foglalkozás eredményességét növeli, ha minél rendszeresebben – terápia során akár naponta – egyénre szabottan valósul meg, a fejlődés üteméhez illeszkedik, illetve a habilitáció teljes ideje alatt folyamatos a szakember támogatása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel.
Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a reálisan megfogalmazott rövid és középtávú célokat, ezek elérésének lépéseit, a tervezett eszközöket, valamint a fejlesztés lehetséges helyszíneit. Funkciója a segítségnyújtás tervezése, koordinálása és ellenőrzése. Az együttműködő partnerek előre meghatározott időnként – például havonta, háromhavonta – ellenőrzik, értékelik a végrehajtás eredményességét, az akadályozó tényezőket, és új fejlesztési célokat tűznek ki. A fejlesztendő területek mellett figyelni kell a tanuló erősségeire is, és ezeket a kiemelkedő képességeket is be kell építeni a tervbe, illetve a foglalkozásokba. Az EFT segít, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló életét támogató különböző szakemberek összehangolják tevékenységüket, tudásukat; tapasztalatuk mindenki számára hozzáférhetővé és hasznosíthatóvá váljon.
Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások megvalósulása lehet osztálytermen belül és kívül is, egyéni vagy kiscsoportos formában. Mindehhez szükséges az együttnevelést megvalósító iskola pedagógusai és a tanulás támogatását megvalósító fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más szakemberek közötti együttműködés. Ez az együttműködés a pedagógusok kötelező tanórával le nem kötött órakerete terhére tervezhető, s a konzultációkkal alátámasztott pedagógiai tevékenységként valósulhat meg.

2.15 ISKOLA ELŐKÉSZÍTŐ CSOPORT/OSZTÁLY HELYI TANTERVE (tagiskola)

ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY- 0. ÉVFOLYAM

Az előkészítő osztály bevezetésének indokai:
A 2011. évi CXC. Közoktatásról szóló törvény 27(45§) arról rendelkezik, hogy a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. Ennek értelmében sok olyan gyermek kerül be az iskolába, aki betöltötte a 6. életévét.
Az „előkészítő évfolyammal” lehetőséget szeretnénk biztosítani a gyermekeknek, hogy ebben az évben a gyermek személyisége értelmi,érzelmi és teljes testi fejlettsége biztonságot és stabilitás kapjon. Ennek az előkészítő évfolyam célja az átmenet biztosítása az iskola és az óvoda között. Olyan készségek és képességek megalapozása, mélyítése, melyek a sikeres iskolakezdéshez és a boldog önbizalommal és önbecsüléssel teli, kreatív, önálló, boldog gyermekkorhoz vezetnek.

AZ ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY CÉLJAI, KÖVETELMÉNYEIÁLTALÁNOS CÉLOK

Ezen tanterv az anyanyelvi nevelést a kommunikáció kompetenciaterületének egységes fejlesztési feladatrendszerében értelmezi.Modern pedagógiai szemléletmódot és kompetencia-alapú tanítási stratégiát képvisel, A kompetenciafejlesztés igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz, játékos tevékenységek és gyakorlatok során valósul meg.
Koncentrikusságra törekszik. Az előkészítő osztály tantervi követelményeit ismétli bővebben, magasabb fogalmi szinten. Felsorolja – nagyobb sugarú körben érinti – a korábban már alapszinten kialakított sajátos fejlesztendő kompetenciákat, biztosítva azt, hogy a megvalósítás kö-

zéppontjában a gyakorlat álljon. Lehetőséget ad a pedagógus-kisiskolás szerepkörének megváltozására: az oktatás- nevelés középpontjába a kisiskolást helyezi, a pedagógus pedig ismeretátadó szerepéből moderátorrá, szervezővé, segítővéválik.
Általános célok:

- Az alapkészségek (kognitív készségek-mozgás-beszéd-szociális készségek) megalapozása és mélyítése.
- A kommunikációs készség megalapozását.
- Olvasási készség megalapozását
- Matematikai, számlálási készségek mélyítése
- Tanulás módszerek megismerését, megalapozását és a hozzá kapcsolódó használható tudást, hogy az iskolai tanulás zökkenőmentes legyen
- Tevékenykedtető, csoportos és egyéni foglakozásokat, a motivált, önálló gyermeki tudásért és szociális érettségért
- Egészséges életmódra nevelést
- Sok-sok mozgást, játékosan.
- Írás előkészítés, játékos formában, anélkül, hogy a gyerekek betűket írnának vagy rajzolnának.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mozgáskultúra kialakítása

Az előkészítő osztály a beszéd fejlesztésére teszi a hangsúlyt, s mindvégig szem előtt tartja a kommunikációs képességek kibontakozását, másrészt ügyel az elsajátítandó tananyagra.
Az előkészítő osztályban a fejlesztés középpontjában a szóbeli kommunikáció megalapozása és fejlesztése, valamint a szövegértő képesség megalapozása áll, a szóbeli gondolatközlés tartalmának, nyelvi megformáltságának, fonetikai jellemzőinek tudatosítása révén.
A nulladik osztály egy éve alatt a pedagógusok a betűkkel és számokkal való ismerkedésre, a gyerekek kommunikációs készségeinek, a környezettel való kapcsolatuk és a társas kapcsolatok fejlesztésére, csoporttevékenységekre és a kiegyensúlyozott testi fejlődést segítő gyakorlatokra fektetik a hangsúlyt.
Az egyéni fejlesztést biztosító szervezeti keretek és tanulásszervezési eljárások az iskola előkészítő csoportokban

Követelmények: A tanterv szerint ezekben az osztályokban az előkészítő osztályos gyerekek játszva tanulhatnak, tevékenységüket pedig nem osztályozzák, a gyermekek munkáját pozitív megerősítés módszerével értékelik.

Óraterv:

tantárgy	óraszám
magyar	5
matematika	3
környezet	1
rajz	2
ének	2
technika	1
mozgás	3
személyiségfejlesztés	2
hittan	1
	20óra

· Multifunkcionális teremberendezés:

A terem színvilága és a berendezési tárgyai azt a célt szolgálják, hogy barátságos, családias légkör uralkodjon, amely elősegíti a gyermekek oldódását, személyiségének bontakozását. Az érzet fenntartásának érdekében a gyerekekben fokozatosan alakítjuk ki az igényt arra, hogy értékeljék maguk körül a rendet és tegyenek annak megtartására erőfeszítéseket. A csoportszoba alkalmasak olyan kisebb terek kialakítására, kooperatív kiscsoportos, páros, egyéni munkák feladatok elvégzése, szabadidős tevékenységek megszervezése biztosított legyen, ugyanakkor a pihenés és a játék igényének kielégítését is szolgálja. A gyerekek számára minden, ismeret-, tapasztalatszerzési, gyakorlási lehetőséget nyújtó eszközök, könyvek, játékok elérhető magasságba kerülnek, ezzel is segítve önállóságuk, aktivitásuk, motiváltságuk növelését, kíváncsiságuk kielégítését. A terem fontos szegmense a szőnyeggel, párnákkal kialakított rész,

ahol a reggeli beszélgető körök, a mesehallgatás, a kiscsoportos szabadidős tevékenységek, valamint a baráti együtt játszások valósulhatnak meg. Az alvásidő helyett biztosított pihenőidőnek is ez a teremrész a helyszíne.

· Rugalmas időkerettel rendelkező foglalkozási blokkok:

Ezen a z évfolyamon különös figyelmet szentelünk a gyakorlati jellegű, tevékenykedtetésen alapuló foglalkozásokra. Ezért a foglalkozásokat blokkokban tervezzük, ahol lehetőség van összetettebb feladatok megoldására. Az így tervezett komplex, gondolkodást, problémamegoldást igénylő foglalkozások időtartamát a gyermeki kíváncsiság, motiváltság és aktivitás függvényében rugalmasan valósítjuk meg.

· Beszélgető körök:

A beszélgető kör minden nap azonos időben, közösen kialakított szokásokkal, hagyományokkal fűszerezett együttlét, amely nagyon fontos részét képezi a gyermekek alaposabb megismerésének, hiszen itt beszéljük meg, hogy mi történt velünk előző nap, aznap, mit, hogyan éltek meg, milyen töltésű érzelmi áramlatok indultak el bennük. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget önmaguk és mások értékelésének is, de arra is, hogy megtervezzük az elkövetkezendő időszakban megvalósítani kívánt célokat, feladatokat, napi eseményeket. Így a gyermekek valódi részeseivé válnak a projektcélok alakításában. Közösen, együtt beszélgetünk, játszunk is. A játékok ekkor mindig az aznapi főtevékenységhez kapcsolódnak, amely egyúttal motiváló célzatú.

· Differenciált tanulásszervezés:

Az iskola előkészítő csoportjainkban nagyobb hangsúlyt fektetünk a differenciálásra. Azzal a céllal választjuk meg az ismeretek átadásának ütemét, szintjét, jellegét, hogy megfeleljen a gyerekek egyéni és csoportos szükségleteinek, érdeklődésének. A differenciálás során figyelembe vesszük a gyermekek fejlődését, egyéni különbségeiket. Pedagógusaink a differenciált nevelés, oktatásban olyan tevékenységeket terveznek, amelyek támogatják a gyerekek erősségeit, kiemelt képességeiket, készségeiket, miközben olyan feladatokat is kapnak, amelyek előmozdítják a gyengébb területeik fejlődését is. Törekszünk arra, hogy többféle módon tegyük érdekeltté őket a foglalkozásokon és itt tesszük lehetővé, hogy változatos tanulásszervezési módokkal - kooperatív tanulás, differenciált rétegmunka, individualizált tanulás-ismerkedjenek meg, dolgozhassanak.

· Kooperatív tanulás:

A kooperatív tanulás minden idők legnagyobb kutatási háttérrel rendelkező pedagógiai innovációja. Eredményeképpen:

- kedvező fejlődési eredmények a hátrányos helyzetű gyermekeknél (szociálisan halmozottan hátrányos gyerekek, testi fejlődési hátrányok),
- gyerekek közötti kapcsolat erősödése másság, nemi és faji hovatartozástól függetlenül,
- nagymértékű szociális és érzelmi fejlődés,
- pozitív hatások a gyerekek önbecsülésére, önkontrolljára, szerep- és feladatvállalási képességére és a foglalkozások sikerességére.

A kooperatív nevelés-oktatásban az egyén szerepe meghatározó. Lehetőséget nyújt az aktív részvételre, az egyidejű és mindenkire kiterjedő interakcióra, az együttműködésre. Az építő – és ösztönző egymásrautaltság segít a gyerekeknek azt felismerni, hogy a tudás kifejezése a közös alkotás eredménye is. A kooperatív tanulásszervezésnél a csoportokban való dolgozás lehetővé teszi a páros munkát, amely a részvétel hatékonyságát megduplázza, és kétszer annyi kommunikációra is lehetőséget biztosít

A gyerekek alaptermészetükből adódóan kérdéseket akarnak feltenni, szeretnek érvelni, véleményt nyilvánítani, beszélgetéseket kezdeményezni. A kooperatív tanulás ereje pont abban rejlik, hogy a gyerekek természetes megnyilvánulásainak utat enged.
A differenciált nevelés-oktatás meghatározó feladata a gyerekek önálló, egyéni feladatvégzésének. Programunkban ez megvalósulhat differenciált rétegmunkaként, amikor a gyerekek aszerint kapnak feladatokat, végeznek különböző tevékenységeket, hogy az ismeretszerzés, a készségfejlesztés mely fokán állnak, milyen tevékenységek szolgálják optimálisan a fejlődésüket. Az a cél, hogy indirekt irányítással a gyerekek maguktól válasszák a szintjüknek megfelelő feladatot, tevékenységet. Amennyiben a csoport légköre segítő,elfogadó, az állandó megerősítő visszajelzés nem marad el. A hibázás a feladatvégzés folyamatában pedig természetes, amely segíti az egyéni és a csoportos problémamegoldásokat és a reális önértékelés képességének fejlődését.

· Individualizált nevelés-oktatás:

Programunkban figyelmet szánunk az individualizált nevelés-oktatásnak is, amelynek során egyéni feladatok saját úton és ütemben történő megoldásával egyéni teljesítmények, eredmények elérése a cél. E módszer nagymértékben veszi fegyelembe az egyéni tehetség pontokat, kiemelkedő részterületeket, amelyekkel a gyermekek pozitív tulajdonságai teret és megerősítést nyernek.

· Az önálló tanulás egyéni módszereinek és technikáinak megismertetése(tanulásmódszertan):

Az iskola előkészítő csoportoknál a hatékony, önálló tanuláson azt értjük, hogy a gyermek képessé válik kitartóan tanulni, saját ismeretelsajátítását megszervezni, egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit.
Programunk fő szempontja, hogy nem az előírt minimum, maximum tématartalom határozza meg az ismeretanyag átadásának tempóját, mennyiségét, hanem a gyerekek egyéni és csoportos sajátosságainak figyelembevétele, kíváncsiságukhoz, érdeklődéseikhez igazított feladatok ellátásának eredményessége.
Ehhez el kell sajátítaniuk az önálló tanuláshoz szükséges technikákat, módszereket.
Ennek érdekében:
- a gyerekeket az iskola előkészítőbe kerülés első pillanatától kezdve a különböző szituációk, helyzetek önálló, illetve társsal közös megoldására késztetjük,
- a program pedagógusai tudatosan adják át a gyerekeknek az önálló tanulási technikákat,
- fokozatosan alakítják az önálló feladatválasztás, feladatvégzés lehetőségeit, a különböző eszközök helyes használatát,
- kiemelt feladat az önellenőrzés képességének alakítása,
- egyetlen pedagógiai folyamat sem nélkülözheti a visszacsatolást, a megerősítést, a hibák javítását, a szabadidős tevékenységek közvetett irányítását.

A tanulásmódszertan feladata azoknak a tanulási módszereknek a megismertetése, amelyek bármely területen az eredményes ismeretelsajátításhoz biztos alapot adnak. A tanulásmódszertan ezen felül a tanulási részképességek, mint figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás fejlesztéséhez is teret biztosít. Ösztönzi a gyermekeket arra, hogy az ismeretelsajátítás a mindennapi életük ritmusába megfelelően beilleszkedjen.
A program során a fejlesztési területeknek a következőket határoztuk meg:

- az ismeretek elsajátításához való megfelelő viszony kialakítása,
- az ismertelsajátításhoz szükséges alapkészségek életkorhoz igazodó fejlesztése,
- a figyelemkoncentráció fejlesztése,
- a beszéd, a beszédtechnika, a retorika (szóbeli szövegalkotás) fejlesztése, szókincsbővítés,
- az emlékezet, memória fejlesztése,
- a gondolkodás magasabb szintre juttatása.

A gyerekek munkájának ellenőrzésében és értékelésében legnagyobb jelentősége az azonnali szóbeli visszajelzésnek van, amely a pedagógus fejlesztő, segítő szerepéből következik. A folyamatos szóbeli értékelés mellett félévenként részletes szöveges, írásbeli értékelőt adunk, amely E/2 személyben a gyerekhez szól. A részletes értékelésben megjelenik a pedagógusok szakmai véleménye és a gyermek saját magáról alkotott önértékelése.

8. ZÁRÓ DOKUMENTUMOK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGE, FELÜLVIZSGÁLATA

A pedagógiai program érvényességi ideje: A következő pedagógiai program bevezetéséig

Bevezetése felmenő rendszerben 2020. szeptember 1-jétől történik.

Módosításra javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- a szülők iskolai közössége;
- az iskola fenntartója.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá a fenntartó egyetértésével.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola igazgatójánál,
- az iskola nevelői szobájában,
- az iskola honlapján,
- a könyvtárban